

Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih
standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma

Zdravstvo i socijalna skrb

PROFIL SEKTORA

Agencija za
strukovno obrazovanje
i obrazovanje odraslih

Zdravstvo i socijalna skrb

Profil sektora - Zdravstvo i socijalna skrb

ZA AGENCIJU ZA STRUKOVNO OBRAZOVANJE I OBRAZOVANJE ODRASLIH:

Ravnatelj: Ivan Šutalo, dipl. ing.

Voditelj projekta: Nino Buić, dipl. pov. i prof.

RAZVOJNI TIM:

dr.sc. Jurgen Weiss - voditelj projektnog tima

mr.sc. Sanja Crnković Pozaić – metodologija analize ponude i potražnje za zanimanjima

mr.sc. Mislav Balković – metodologija analize potražnje za kompetencijama

dr.sc. Teo Matković – analiza dinamike zapošljavanja i određivanja zanimanja prema kvalifikacijama

mr.sc. Eric Verin – kvantitativna analiza obrazovne ponude

Maja Jukić, dipl.ing. – kvantitativna i kvalitativna analiza obrazovne ponude

Aleksandra Pavelić, dr. med. stom. – analiza sektora

Nino Buić, dipl. pov. i prof. – voditelj projekta

NAKLADNIK

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih
Radnička 37b/VII, 10000 Zagreb, Hrvatska

IPA 2007-2009 projekt Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma;
EuropeAid/127472/d/SER/HR

GRAFIČKI DIZAJN:

Bestias dizajn d.o.o.

TISAK:

PRINTERA GRUPA d.o.o.

NAKLADA:

300 primjeraka

Zagreb, siječanj 2012.

**Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih
standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma**

Zdravstvo i socijalna skrb

PROFIL SEKTORA

PREDGOVOR

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih je od Vlade RH i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa dobila zadaću razvijati moderan sustav strukovnog obrazovanja i osposobljavanja koji će biti u stanju odgovoriti na izazove koje nameće razvoj modernoga hrvatskog društva. Takav će sustav pojedincima pružiti kompetencije koje će ih učiniti konkurentnima na tržištu rada, a bit će usklađene s potrebama tržišta rada.

Strukovno obrazovanje u RH, kao i u ostalim europskim zemljama, ima ključnu ulogu u odgovoru na izazove ubrzanog pojavljivanja novih tehnologija, potražnje za novim kompetencijama, u razvijanju ljudskih potencijala s ciljem postizanja gospodarskoga rasta, zapošljavanja i ostvarivanja socijalnih ciljeva. Stoga ono mora biti povezano s potrebama pojedinaca, tržišta rada, visokog obrazovanja i društva u cjelini.

Kako bi se osigurao takav razvoj nužno je definirati mehanizme koji omogućavaju brzo reagiranje sustava strukovnog obrazovanja na promjenjive zahtjeve tržišta, među ostalim, adekvatnom prilagodbom obrazovne ponude i kurikuluma te usklađivanjem s visokim obrazovanjem. Stoga je ključno da svi dionici počevši od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Agencije, lokalne i regionalne samouprave te svih ostalih partnera, pri osmišljavanju obrazovne politike, ponude i mreže programa koriste relevantne informacije i analize tržišta rada, odnosno donose odluke na temelju dokaza i relevantnih podataka.

Mnoge zemlje uvidjele su važnost usklađivanja obrazovnog sustava na svim razinama s potrebama tržišta rada jer alternativa je preskupa. Održavanje ili razvoj kvalifikacija koje pružaju kompetencije koje su zastarjele ili više nisu potrebne na tržištu rada predstavljaju uzalud potrošeno vrijeme i novac za sve korisnike; za polaznika koji izgubio vrijeme na stjecanju kompetencija s kojima nije konkurentan na tržištu rada, za poslodavca koji dobiva radnika koji nema kompetencije za rad te za državu koja to sve plaća. Stoga su mnoge zemlje osvijestile potrebu razvoja alata i mehanizama koji će smanjiti jaz između obrazovanja i potreba tržišta rada.

Profili sektora, razvijeni u suradnji Agencije i stručnjaka na projektu *Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma*, alat su kojim su po prvi put na jednom mjestu objedinjeni relevantni podatci (iz različitih izvora: Državni zavod za statistiku, HZZ, FINA, MZOŠ E-matica, itd.) o gospodarstvu, tržištu rada i obrazovnoj ponudi u 13 obrazovnih sektora. Profili će služiti sektorskim vijećima, Agenciji, Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, ali i drugim dionicima za planiranje razvoja strukovnih kvalifikacija i strukovnog obrazovanja koje odgovara na potrebe tržišta rada.

Realno je očekivati da će profili sektora kao dio metodologije cjelovite analize tržišta radne snage i sustava obrazovanja biti snažnom podlogom za argumentirano donošenje političkih odluka. Vjerujemo da će korisnost ovog pristupa i ovih dokumenta uvidjeti i brojni drugi dionici i institucije te da će njihova relevantnost i korisnost nadići sustav strukovnog obrazovanja.

Ivan Šutalo, ravnatelj

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Uvodna riječ

Materijal koji imate pred sobom treća je inačica metodologije koja je u razvoju. Ovime želimo prikazati rezultate svoga rada široj publici sa željom da komentira i pridonosi daljnjem razvoju ovog alata za razumijevanje primjene znanja u hrvatskom gospodarstvu.

Ovaj profil sektora razvijen je suradnjom Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih i mješovitog tima domaćih i stranih stručnjaka u okviru projekta *Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma* koji se provodi u Agenciji, a financiran je sredstvima Europske Unije u sklopu IPA-programa, Komponente IV, *Razvoj ljudskih potencijala*.

Profil sektora zamišljen je kao analitička podloga za planiranje razvoja obrazovnog sustava, s naglaskom na srednjoškolsko strukovno obrazovanje. Ovaj je dokument javno dostupan svima koji na temelju njega žele razvijati obrazovne programe, donositi obrazovne politike ili se samo upoznati sa sektorom u kontekstu obrazovanja i tržišta rada.

Zajedno s profilima sektora, razvijen je i *Priručnik za korištenje profila sektora* kako bi se svi podatci i analize predstavljeni u profilima sektora mogli ispravno interpretirati te donositi zaključci u pravom kontekstu.

NAPOMENA: Stavovi i tumačenja prikazanih analiza te sadržaj ovog dokumenta nisu službeni stavovi Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih već razvojnog tima.

Zdravstvo i socijalna skrb	1
PREDGOVOR	5
Uvodna riječ	6

Sadržaj

Uvod	12
Naš pristup	12
Metodologija	13
1. Potražnja za zanimanjima	15
2. Potražnja za kompetencijama	15
3. Ponuda zanimanja i kompetencija	16
4. Uvjeti na tržištu rada za sektorska zanimanja	17
5. Usklađivanje ponude i potražnje	17
Smjer daljnje analize	18

1. Potražnja za zanimanjima

1.1. Obuhvat sektora	21
Rodovi zanimanja u podsektorima i dominantne razine složenosti	22
1.2. Upotreba sektorskih zanimanja	23
Zaključak o stupnju koncentracije zanimanja po gospodarskim djelatnostima	26
Dugoročna kretanja zaposlenosti u ključnim gospodarskim djelatnostima Z&SS	26
1.3. Prihodi, broj poduzeća i zaposlenih	28
Zaključci o obuhvatu sektora	29
1.4. Slobodna radna mjesta – prikaz zanimanja koja poslodavci traže	30
Zaključci o potražnji za zanimanjima iz sektora Z&SS	32

2. Potražnje za kompetencijama	33
2.1. Matrica kompetencija	35
2.2. Zaključci o potrebnim kompetencijama	39
3. Ponuda rada u sektoru: zanimanja i kompetencije	41
3.1. Indikatori tržišta rada	43
3.2. Dobna i obrazovna struktura u sektoru Z&SS	45
3.3. Obrazovna struktura	46
Zaključci za karakteristike ponude rada u sektoru	48
3.4. Kvantitativna Analiza obrazovnih programa	48
Analiza 1 – Opći trendovi	50
Analiza 2 – Trendovi po godini, razredu i obrazovnom programu/kvalifikaciji	53
Analiza 3 – Trendovi po županiji i obrazovnom programu/kvalifikaciji	55
3.5. Kvalitativna analiza obrazovnih programa	56
Obrazovni programi za specifične ciljane skupine	61
3.6. Nezaposlenost i dinamika nalaženja posla nakon obrazovanja	62
Prijava na HZZ	62
Dinamika nalaženja posla	63
3.7. Prijelaz u visoko obrazovanje	64
3.8. Analiza odredišnih zanimanja	65
Zaključci	72
4. Uvjeti rada na tržištu za sektorska zanimanja	75
4.1. Neto plaće prema podsektorima	77
4.2. Ugovori o radu	79
4.3. Sati rada i veličina poduzeća	79
Zaključci o uvjetima rada u sektoru Z&SS	80

5. Usklađivanje ponude i potražnje	81
5.1. Zamjena postojeće radne snage u ključnim djelatnostima Z&SS	83
Obrazovne potrebe za gospodarski razvoj	85
Zaključak	86
INDUKTIVNI ZAKLJUČAK	90

Dodatci	91
Dodatak 1.	93
Popis zanimanja u sektoru (NKZ)	93
Dodatak 2.	99
Djelatnosti po podsektorima (NKD)	99
Dodatak 3.	102
Matrica kompetencija	102
Nalazi se u digitalnom obliku uz profil sektora.	102
Dodatak 4.	102
Analiza obrazovnog programa	102
Dodatak 5.	107

Popis slika

Slika 1.	Sustav usklađivanja zanimanja i kvalifikacija	14
Slika 2.	Podsektori prema rodovima zanimanja	22
Slika 3.	Koncentracije zanimanja po djelatnostima	25
Slika 4.	Kretanje zaposlenosti u ključnim granama Z&SS	26
Slika 5.	Grafički prikaz kompetencija po zanimanjima	38
Slika 6.	Indikatori tržišta rada po podsektorima	44
Slika 7.	Dobna struktura radne snage u sektoru ZSS	45
Slika 8.	Dobna struktura radne snage u RH	45
Slika 9.	Obrazovna struktura radne snage u sektoru ZSS	47
Slika 10.	Obrazovna struktura radne snage u RH	47
Slika 11.	Struktura upisanih učenika po strukovnim sektorima u šk.god. 2010./2011.	49
Slika 12.	Prikaz broja djece i mladih srednjoškolske dobi u promatranom razdoblju u tisućama	51
Slika 13.	Prikaz broja učenika u strukovnom obrazovanju i sektoru	52
Slika 14.	Trend strukture upisanih učenika u četverogodišnje programe u sektoru	54
Slika 15.	Prikaz broja upisanih učenika iz sektora po županijama u šk.god. 2010/2011	55
Slika 16.	Shematski prikaz metodologije razvoja strukovnih kurikuluma.	56
Slika 17.	Neto plaće u sektoru Z&SS	77
Slika 18.	Vlasništvo poslovnih subjekata u sektoru Z&SS	78
Slika 19.	Vrste ugovora o radu u sektoru	79
Slika 20.	Zaposleni prema veličini poslovnog subjekta	80
Slika 21.	Proces planiranja kvalifikacija	86

Popis tablica

Tablica 1.	Ekonomska aktivnost po sektorskim zanimanjima u gospodarstvu (15-64), 2010. godine	21
Tablica 2.	Podatci za ključne djelatnosti koje koriste zanimanja iz Z&SS	28
Tablica 3.	Podatci za ključne djelatnosti koje koriste zanimanja iz Z&SS	31
Tablica 4.	Rasprostranjenost skupina kompetencija po zanimanjima dobivenih anketom poslodavaca	37
Tablica 5.	Programi u sektoru u koje su se upisivali učenici u šk. godini 2009./2010.	49
Tablica 6.	Prikaz broja upisanih učenika / studenata u obrazovnom sustavu Republike Hrvatske	50
Tablica 7.	Prikaz broja učenika u strukovnom obrazovanju i u sektoru	51
Tablica 8.	Prikaz broja učenika u strukovnom obrazovanju po programima	53
Tablica 9.	Prikaz broja učenika u četverogodišnjim programima u sektoru po županijama	55
Tablica 10.	Usporedba kompetencija na tržištu rada sa ishodima učenja iz obrazovnog sustava	58

Tablica 11.	Usporedba kompetencija na tržištu rada sa ishodima učenja iz obrazovnog sustava	58
Tablica 12.	Usporedni prikaz obrazovni programa u sektoru prema predmetnim područjima	60
Tablica 13.	Moguća struktura obrazovnih programa u sektoru	61
Tablica 14.	Broj osoba koje završavaju srednje obrazovanje i prijavljuju se na HZZ, po godinama. Prikaz programa koje godišnje završava više od stotinu učenika, 2007.-2010.	62
Tablica 15.	Dinamika nalaženja zaposlenja nakon prve prijave na HZZ. Udjel mladih sa svjedodžbom pojedinog programa koji je pronašao posao unutar 6, 12 i 36 mjeseci.	63
Tablica 16.	Mogućnost nalaženja zaposlenja nakon prve prijave na HZZ, prema godini ulaska na tržište rada. Udjel mladih sa svjedodžbom pojedinog programa koji je pronašao posao unutar godinu dana, 2006.-2010.	64
Tablica 17.	Broj bivših učenika obrazovnog sektora koji su 2009./2010. neposredno nakon završenog srednjeg obrazovanja upisali studij, prema tipu i smjeru studija:	64
Tablica 18.	Zanimanja u kojima su se zaposlili mladi sa svjedodžbom strukovnih programa iz sektora. Adekvatnost razine kvalifikacija i pojavnost rada u zanimanju koje odgovara sektorskom profilu.	66
Tablica 19a.	Najučestalija prva zanimanja za medicinske sestre/tehničare prijavljene 2006.-2010.	67
Tablica 19b.	Najučestalija prva zanimanja za fizioterapeutske tehničare prijavljene 2006.-2010.	68
Tablica 19c.	Najučestalija prva zanimanja za farmaceutske tehničare prijavljene 2006.-2010.	69
Tablica 19d.	Najučestalija prva zanimanja za zdravstveno-laboratorijske tehničare prijavljene 2006.-2010.	69
Tablica 19e.	Najučestalija prva zanimanja za dentalne tehničare prijavljene 2006.-2010.	70
Tablica 19f.	Najučestalija prva zanimanja za primalje asistentice prijavljene 2006.-2010.	70
Tablica 19g.	Najučestalija prva zanimanja za sanitarne tehničare prijavljene 2006.-2010.	71
Tablica 19h.	Najučestalija prva zanimanja za medicinske kozmetičare prijavljene 2006.-2010.	71
Tablica 20.	Sati rada u podsektoru Z&SS	79
Tablica 21.	Zamjena radne snage u sektoru Z&SS	84

Uvod

Sektor Zdravstva i socijalne skrbi (ZSS) jedan je od strateških sektora u svakom gospodarstvu. Njegova je važnost očituje ne samo u činjenici da su usluge zdravstva i socijalne skrbi ključne za zdravstveni status stanovništva već i u njegovu utjecaju na uspješnost gospodarstva. Bolesni i zapušteni radnici niti mogu biti produktivni niti zemlja bez zdravih stanovnika može osigurati zamjenu postojeće radne snage.

Sektor zdravstvenih usluga, ako ovdje uključimo i preventivu bolesti važan je dio politike svake vlade, ali i predmetom gospodarskih interesa te se ponuda zdravstvenih usluga stalno širi i na privatni sektor ili pak u oblike javno-privatnih partnerstava u kojima se miješaju izvori financiranja, od državnoga i lokalnog do privatnoga. Zbog starenja stanovništva, povećava se potražnja za zdravstvenim uslugama dok se tradicionalni temelji financiranja nalaze u poteškoćama zbog gospodarskih oscilacija te zbog manjeg broja mladih koji uplaćuju zdravstvene doprinose. Civilizacijska dostignuća kao i ulazak u EU nameću mnoge nove norme i standarde u zdravstvu koje će trebati provesti, To je ujedno i najveći izazov ovog sektora, naročito u području znanja i obrazovanja koje će trebati pratiti promjene u sektoru.

Zdravstvene usluge već jesu, a bit će sve više hrvatski izvozni proizvod. Od rehabilitacija, stomatoloških intervencija, specijalističkih kirurških zahvata do primjene bio-tehnologija u medicini sve su to začeci novoga konkurentskog sektora u području zdravstva koji ima potencijal za plasman znanja na globalnom tržištu. Značajan čimbenik u cjelokupnoj ponudi našeg sektora na razini RH, ali i globalno, može biti otvaranje domova za stariju populaciju, sa svom potrebnom medicinskom skrbi i svim ostalim sadržajima koji će korisniku pružiti humanu i mirnu starost.

NAŠ PRISTUP

Ključna je pretpostavka prikazane metodologije da su znanja i vještine koje se stječu u obrazovnim institucijama, ali i kroz radno i životno iskustvo, glavni generator novih proizvoda, tehnologija i ideja bitnih za ostvarenje gospodarskog razvoja, a time i društvenog blagostanja. Stoga je ključ rasta i razvoja gospodarstva kao i politika razvoja u unaprjeđivanju ljudskih potencijala u skladu s kratkoročnim i dugoročnim potrebama gospodarstva, zajednice i pojedinca.

Za svijet obrazovanja najvažnije je prepoznati sadašnju i buduću potražnju za znanjima koja će biti potrebna za gospodarski razvoj. Kroz vrijeme, kako se struktura gospodarstva mijenja prema potrebama potrošača na domaćem i globalnom tržištu, tako se i struktura znanja i vještina mijenja. Održavanje konkurentnosti moguće je samo ako su takva neophodna znanja i vještine prisutne u obrazovnim ishodima, standardima i kvalifikacijama koje donose obrazovni programi.

OSNOVNI POJMOVI KORIŠTENI U SEKTORSKOM PROFILU¹

POJAM	OBJAŠNENJE
Sektor	Skup znanja i vještina koji predstavljaju jedno homogeno područje znanja. U RH danas poznajemo 13 obrazovnih sektora u području strukovnog obrazovanja.
Djelatnost	Skup poslovnih subjekata koji se bave istom vrstom gospodarske aktivnosti, npr. poljoprivreda.
Zanimanje	Skup znanja i vještina koji se stječu na radnom mjestu u određenom području znanja. Primjenom znanja iz sektora generiraju se zanimanja.
Obuhvat sektora	Broj zanimanja koja koriste znanja i vještine sektora i vrijednost koju ta zanimanja stvaraju.
Indikator koncentracije	Udio zaposlenih sa zanimanjima iz sektora u nekoj djelatnosti.
Radno sposobno stanovništvo u sektoru	Sve osobe stare 15+ ili 15-64 godine koje imaju zanimanja iz sektora – ukupna moguća ponuda rada u sektoru.
Aktivno stanovništvo u sektoru	Osobe sa zanimanjima iz sektora koje rade ili žele raditi – mogu biti zaposlene ili nezaposlene i ukupno čine radnu snagu.
Kompetencija	Skup znanja i vještina koje osoba zna primijeniti u praksi, a podrazumijeva i pripadajuću samostalnost i odgovornost u radu.
Ishod učenja	Skup znanja i vještina te pripadajuće samostalnosti i odgovornosti koje je osoba stekla učenjem i dokazuje ih nakon postupka učenja.

METODOLOGIJA

Okosnica je metodologije analiziranje ponude i potražnje za znanjima i vještinama sektora Zdravstva i socijalne skrbi. Ponudu rada u danom trenutku čine svi radnosposobni stanovnici (15-64 godine) koji imaju kvalifikacije ili zanimanja iz obrazovnog sektora Zdravstva i socijalne skrbi. Oni mogu biti zaposleni, nezaposleni ili neaktivni, a njihove obrazovne, dobne i spolne karakteristike će biti prikazane tijekom analize. S druge strane, potražnja za znanjima i vještinama može se prepoznati preko historijske analize zapošljavanja po zanimanjima u vremenu kao i pomoću analize slobodnih radnih mjesta. Cilj je usporediti strukturu ponude sa strukturom potražnje kako u smislu brojnosti sektorskih zanimanja (imamo li dovoljno radne snage s određenim zanimanjima?), tako i u smislu relevantnosti obrazovnih ishoda za promjenjive potrebe gospodarskih subjekata koje su rukovođene razvojem tehnologija, zahtjevima tržišta i konkurencijom.

¹ Detaljno o osnovnim pojmovima u Priručniku za korištenje profila sektora.

Slika 1. Sustav usklađivanja zanimanja i kvalifikacija

Ponuda i potražnja za znanjima i vještinama analizira se na dvije razine. Prva je razina sektorskih zanimanja. Kada se utvrde ključna zanimanja nekog sektora, analiza se spušta na razinu radnih mjesta na kojima se analiziraju kompetencije potrebne za ostvarenje kvalitete, efikasnosti i učinkovitosti na radnom mjestu. Svaka od razina analize ima svoje alate koji će također biti opisani u **Priručniku za pripremu profila sektora**. Na slici 1 prikazan je sustav koji slikovito opisuje glavne metodološke odrednice korištene u ovoj analizi.

Metodološki će analitičke podloge za razvoj standarda zanimanja kretati analizom sektorskih zanimanja. Nakon određivanja sektorskih zanimanja empirijskim će se putem, korištenjem ankete o radnoj snazi, istražiti prisutnost danih zanimanja u gospodarskim djelatnostima kako bi se otkrila disperzija korištenja sektorskih znanja i vještina. Na taj će se način prepoznati ključne djelatnosti koje u najvećoj mjeri koriste sektorska znanja i pratit će se dugotrajna kretanja u prihodima i zaposlenosti ključnih djelatnosti.

Kad se prepoznaju ona zanimanja koja su za navedene djelatnosti najvažnija preći će se na analizu radnih mjesta u poduzećima i ustanovama korištenjem upitnika o radnim mjestima i kompetencijama. Na temelju te analize kategorizirat će se vrste kompetencija koje bi trebale biti pretočene u obrazovne ishode i biti dijelom sektorskih standarda kvalifikacija.

U nastavku je opis korištene metodologije te prikaz osnovnih skupina informacija (poglavlja) koje su prezentirane ovim profilom sektora kao i dio metodoloških postavki koje su korištene. Detaljan opis korištene metodologije dan je **Priručnikom za pripremu profila sektora** i **Priručnikom za korištenje profila sektora**.

1. POTRAŽNJA ZA ZANIMANJIMA

U ovom će poglavlju biti prikazani podatci o potražnji za sektorskim zanimanjima kroz sljedeće elemente:

- 1.1. **Obuhvat sektora** - Prikazat ćemo broj i vrste zanimanja koja koriste znanja i vještine sektora. Radi se o izboru zanimanja u sektoru ili podsektorima koje su iz NKZ odabrali stručnjaci iz Sektorskog vijeća te o ukupnim podacima o broju zaposlenih, nezaposlenih i neaktivnih na razini RH. U ovom profilu sektora bit će odvojeno prikazan obuhvat po podsektorima. Detaljnije objašnjenje ovih pokazatelja dostupno je u poglavlju 6.1. Priručnika za korištenje profila sektora (u daljnjem tekstu Priručnik).
- 1.2. **Upotreba sektorskih zanimanja** - Kad utvrdimo koja su sektorska zanimanja, ispitat ćemo u kojim su gospodarskim djelatnostima takva zanimanja prisutna koristeći anketu o radnoj snazi za 2010. godinu. To ćemo prikazati jednostavnim indeksom KONCENTRACIJE kojim ćemo definirati do koje su mjere u svakom od gospodarskih sektora zastupljena tipična zanimanja.
- 1.3. **Dugoročna kretanja zaposlenosti u ključnim gospodarskim djelatnostima** - Za one sektore za koje se ustanovi visoka razina koncentracije, analizirat ćemo dugoročne trendove u zaposlenosti te ispitati financijsko poslovanje tih djelatnosti tijekom vremena (promjene od 2000. do 2011. godine) iz podataka FINE. Na taj ćemo način vidjeti radi li se o gospodarskim djelatnostima koje imaju dugoročni rast ili pad. O tome će ovisiti i ponuda i potražnja za zanimanjima koja su ključna u svakom sektoru.
- 1.4. **Prihodi, broj poduzeća i zaposlenih** - Praćenje rezultata poslovnih subjekata koji posluju unutar ključnih gospodarskih djelatnosti (onih koje zapošljavaju značajan broj kadrova iz sektora odnosno podsektora) te praćenje ukupne zaposlenosti u tim poduzećima može biti kvalitetna podloga za predviđanje budućih potreba, posebno ukoliko su ovi pokazatelji dostupni na županijskoj razini odnosno ako se odnose na duže vremenske serije.
- 1.5. **Slobodna radna mjesta** – prikaz zanimanja koja poslodavci traže - Bit će istaknuta ona zanimanja u kojima se tražitelji zaposlenja teško zapošljavaju kao i ona gdje poslodavci ne mogu naći odgovarajuće zaposlenike.

2. POTRAŽNJA ZA KOMPETENCIJAMA

U ovom će poglavlju podatci o potražnji za kompetencijama unutar sektorskih zanimanja, odnosno radnih mjesta, biti prikazani kroz sljedeće elemente:

- 2.1. **matricu kompetencija** predstavljenu u **Dodatku 4** ovog profila sektora, a koja u tabličnom obliku sadrži potrebne kompetencije po zanimanjima, odnosno radnim mjestima čije potrebe zadovoljava razina srednjoškolskoga strukovnog obrazovanja. Kao podloga za prikupljanje potrebnih kompetencija korištena je anketa provedena među poslodavcima u oba podsektora; anketa provedena u visokoškolskim obrazovnim ustanovama te dodatni izvori podataka; strateški nacionalni i razvojni dokumenti EU-a (npr. strategije gospodarskih grana); predviđanja tehnološkog razvoja i napretka u sektoru; Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje i drugi dokumenti;

2.2. zaključak o potrebnim kompetencijama i njihovim izvorima koje bi trebalo uvrstiti u buduće kvalifikacije i koje treba podržati obrazovnim programima (kurikulumima) do razine složenosti 4 prema Hrvatskome kvalifikacijskom okviru. Unutar ove analize bit će navedena i očekivanja tehnološkog razvoja te smjernice razvoja obrazovnih programa kako bismo pratili buduće očekivane napretke u smislu razvoja tehnologije.

3. PONUDA ZANIMANJA I KOMPETENCIJA

- 3.1. Indikatori tržišta rada** - Ovdje će biti prikazani indikatori tržišta rada za svaki od sektora, npr. stopa nezaposlenosti, stopa zaposlenosti, stopa aktivnosti, te će se analizirati struktura registriranih nezaposlenih po **zanimanjima** i zapošljavanju s evidencije HZZ-a u tijeku 2010. godine.
- 3.2. Dobna struktura radne snage** - Demografska situacija u Hrvatskoj rezultira sve manjim kontingentima mladih, što smanjuje i ponudu rada, naročito u nekim, manje popularnim zanimanjima. Vrlo često nećemo imati zamjene postojeće radne snage, budući da su dobne skupine koje odlaze u mirovinu brojčano veće od onih koje ulaze u radnu snagu. To znači da će se prosječna dob radne snage povećavati što utječe i na njenu fleksibilnost, pokretljivost, sklonost učenju i produktivnost.
- 3.3. Zanimanja prema razini obrazovanja** - Mogućnost širenja sektora uvelike ovisi o gospodarskim uvjetima, ali isto tako i o dobnoj i obrazovnoj strukturi u sektoru. Dobro je poznato da niža obrazovna razina, pogotovo ako je povezana sa starijom dobi ne daje nade da se pojedinci uključuju u procese učenja i stjecanja novih kvalifikacija.
- 3.4. Kvantitativna analiza obrazovnih programa** – U ovom ćemo dijelu analizirati strukturu upisa po obrazovnim programima i karakteristike upisa kroz vrijeme. Ovaj segment nam govori o interesu mladih za pojedine programe, ali indirektno i o njihovoj percepciji u kojoj mjeri će dobivene kvalifikacije biti tražene na tržištu rada. Upisi i kvote su, također, i odraz politike u području obrazovanja te je moguće uočiti njene dobre i loše strane.
- 3.5. Kvalitativna analiza obrazovnih programa** – U ovom ćemo dijelu analizirati sadržaje pojedinih postojećih programa i njihova preklapanja te sukladno analizi potrebnih kompetencija (poglavlje 2) dati preporuke mogućeg razvoja ponude kvalifikacija u sektoru.
- 3.6. Nezaposlenost i dinamika nalaska posla nakon obrazovanja** – Prikaz uspješnosti zapošljavanja prema **obrazovnim programima (kvalifikacijama)** u sektoru mnogo govori o uspješnosti obrazovnog sustava, odnosno njegovoj usklađenosti s potrebama gospodarstva, kako u smislu strukture obrazovanih, tako, neizravno, i u smislu sadržaja pojedinih kvalifikacija.
- 3.7. Prelazak u visoko obrazovanje** - Detaljniji prikaz kvalitete kvalifikacija i njihove usklađenosti s potrebama i zahtjevima koje postavlja nastavak obrazovanja u visokoškolskom sustavu dan je kroz ovu analizu.
- 3.8. Analiza odredišnih zanimanja** - Uspješnost pronalaska posla nakon završenoga srednjoškolskog obrazovanja svakako je važan indikator koji ukazuje na kvalitetu samog programa. Ipak, sa stanovišta opće društvene korisnosti nije i ne može biti svejedno na kojim se odredišnim zanimanjima zapošljavaju osobe koje završe pojedini obrazovni program jer ukoliko su to, primjerice, zanimanja za koja ih obrazovanje uglavnom nije pripremla tada se dovodi u pitanje i

opravdanost provedbe takvih programa. Takva situacija dodatno bi bila štetna za produktivnost radne snage te posljedično za konkurentnost gospodarstva, pa je stoga nužno voditi računa o ovom pokazatelju kod planiranja obrazovnih politika.

- 3.9. Komparativni prikaz obrazovnih i ishoda na tržištu rada prema obrazovnim sektorima** – Prikazuje razlike pojedinih sektora prema kriterijima zapošljivosti, vertikalne prohodnosti i usklađenosti obrazovnih programa sa zanimanjima u kojima se po prvi put zapošljavaju učenici koji završe strukovno obrazovanje. Ova analiza služi kao referentna usporedba uspješnosti obrazovnih programa po sektorima.

4. UVJETI NA TRŽIŠTU RADA ZA SEKTORSKA ZANIMANJA

- 4.1. Neto plaće** - Neto plaća u sektoru otkriva koliko je znanje iz nekoga obrazovnog sektora vrijednovano na tržištu. Ako je prosječna plaća zaposlenih sa zanimanjima iz sektora niža od prosječne plaće u gospodarstvu, možemo očekivati smanjivanje interesa mladih za upis u sektorske obrazovne programe ali i smanjenu razinu produktivnosti rada na kojoj se odvija upotreba tih znanja i vještina. Niske plaće obično govore o niskoj produktivnosti rada, a time i o upitnoj konkurentnosti na dulji rok budući da se u našim uvjetima teško može postići troškovna konkurentnost u odnosu na zemlje u kojima je razina troškova života i prihoda po satu mnogo niža. Kod takvih proizvodnji pitanje je vremena kad će se preseliti u zemlje gdje je niska cijena rada dugoročnije osigurana što nije slučaj s Hrvatskom.
- 4.2. Ugovori o radu** - Vrsta ugovora koji se nude za određena sektorska zanimanja govore o razini pravne sigurnosti koju zaposlenici sa sektorskim zanimanjima mogu očekivati na tržištu rada. Ako dominiraju ugovori o radu na neodređeno vrijeme moguće je da se radi o poslovima na kojima se mora ponuditi sigurnost da bi se osigurala odgovarajuća ponuda rada.
- 4.3. Sati rada, veličina poduzeća i vlasnička struktura** također su elementi koji utječu na odluku o razvoju karijere prema određenim zanimanjima.

5. USKLAĐIVANJE PONUDE I POTRAŽNJE

- 5.1. Zamjena postojeće radne snage** – Ova analiza pokazat će ukupna kretanja priljeva i odljeva radne snage u ključnim djelatnostima za E&R sektor po županijama, uzevši u obzir kako obrazovnu ponudu tako i potražnju na tržištu radne snage. Rezultati ove analize omogućit će izradbu zaključaka i smjernica za kreiranje upisnih politika.
- 5.2. Kako se mogu koristiti rezultati analize u profilu sektora** – Bit će prikazane i druge moguće upotrebe rezultata analize na području regionalne razvojne politike, strategije i razvoja ljudskih resursa, industrijske politike kao i podloge za posredovanje i informiranje o razvoju karijere.

Smjer daljnje analize

Ova se analiza mora smatrati početnom analizom sektora i potrebno je u budućnosti produbiti pristup u nekoliko smjerova. Prvo, bilo bi korisno napraviti analizu kretanja zaposlenosti po zanimanjima kroz vrijeme analizom više anketa o radnoj snazi jer upravo dugoročni trendovi daju dobru osnovu za predviđanje budućih kretanja. Također, potrebno je prikupiti detaljne podatke o potrebnim kompetencijama za radna mjesta u području elektrotehnike, kako bi se i za taj podsektor pripremila matrica kompetencija i kako bi se donijeli zaključci o sadržaju budućih kvalifikacija.

Pored navedenih 18 temeljnih analiza i prikaza, u idućim verzijama profila sektora moguće je po potrebi uvesti dodatne analize koje će dopuniti sektorski profil. Tu je kao područje mogućeg daljnjeg rada vidljiv nedostatak analize aktualne ponude kompetencija unutar postojećih obrazovnih programa.

1. Potražnja za zanimanjima

1. Potražnja za zanimanjima

1.1. Obuhvat sektora

Sektor Zdravstva u strukovnom obrazovanju obuhvaća 8 četverogodišnjih obrazovnih programa, 1 petogodišnji program i 1 trogodišnji program (njegovateljica za učenike s teškoćama u razvoju) što čini ukupno 10 aktivnih obrazovnih programa. Obrazovni je sektor generirao oko 120 različitih zanimanja u području zdravstva. Zbog potpunosti analize valja napomenuti da se radi o zanimanjima koja se odnose na sve dostupne obrazovne razine (ne samo na one koje pruža srednjoškolsko obrazovanje). Ovo je važno zbog stjecanja uvida u ukupnu potražnju za sektorskim zanimanjima u gospodarstvu, jer učenici koji danas započinju svoje obrazovanje u strukovnom obrazovanju sutra možda nastave razvoj karijere kroz visokoškolski obrazovni sustav prema višim kvalifikacijama unutar sektora. Moramo napomenuti da za socijalnu skrb nema obrazovnih programa na razini srednjoškolskog obrazovanja što je i opravdano, jer priroda posla generira visokostručno obrazovanje ili pak kategoriju obrazovanja odraslih – njegovateljica. U **Dodatku 1** prikazana su sva zanimanja u sektoru Zdravstva i socijalne skrbi koja su članovi sektorskog vijeća odabrali iz Nacionalne klasifikacije zanimanja (NKZ), a ovdje je prikazana ukupna ekonomska aktivnost radnosposobnog stanovništva dobi 15-64 godine koje ima sektorska zanimanja.

EKONOMSKA AKTIVNOST PO SEKTORSKIM ZANIMANJIMA U GOSPODARSTVU

	Radnosposobno stanovništvo	Radna snaga	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni
ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB	93.661	82.534	80.784	1.750	11.127
Ukupno RH	2.182.465	1.638.298	1.488.856	149.441	544.167
Udjel ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB, %	4,29	5,04	5,43	1,17	2,04

Tablica 1. Ekonomska aktivnost po sektorskim zanimanjima u gospodarstvu (15-64), 2010. godine

Ukupni ljudski potencijali u sektoru, tj. sve osobe koje imaju zanimanja u području Zdravstva i socijalne skrbi mogu se prikazati kao zbroj aktivnog stanovništva ili radne snage i neaktivnog stanovništva. Radnu snagu čine zaposleni i nezaposleni s navedenim zanimanjima. Prema tome, ukupno raspoloživo stanovništvo u 2010. sa zanimanjima u području zdravstva i socijalne skrbi brojilo je 93.661 osobu. Od toga broja, 80.784 bilo je zaposleno, 1.750 bilo je nezaposleno što je zajedno rezultiralo u radnoj snazi od 82.534¹ osobe. Neaktivnih sa sektorskim zanimanjima u dobi od 15-64 godine bilo je svega 11.127 pri čemu se radi o osobama koje ne žele ili ne mogu raditi. U odnosu na ukupno radnosposobno stanovništvo ljudski resursi iz sektora Z&SS čine svega 4,29% ukupnoga radnosposobnog stanovništva, 5,04% radne snage, 5,43% zaposlenih, 1,17% nezaposlenih i 2,04% neaktivnog stanovništva.

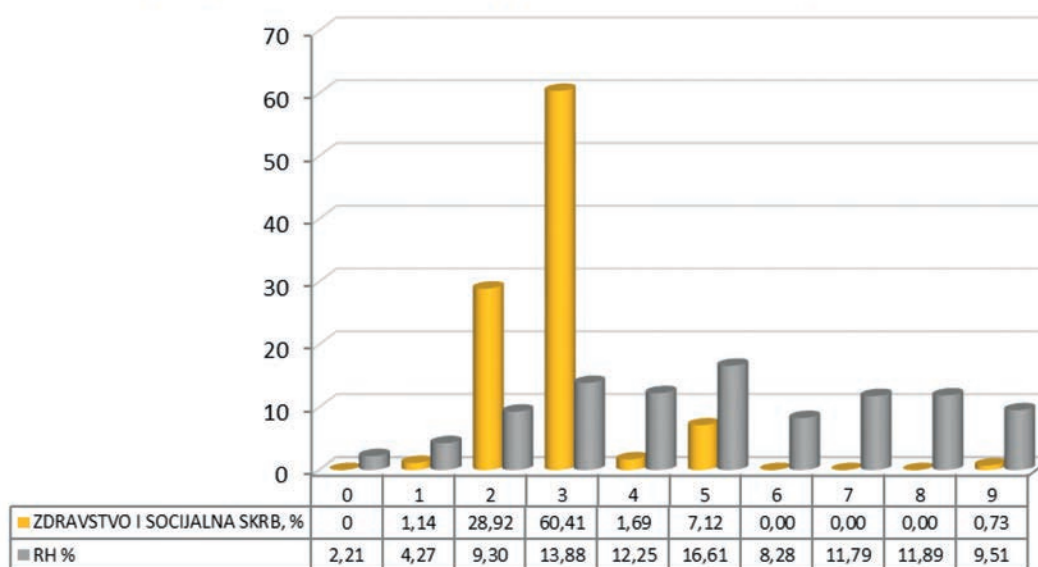
¹ Premda su prikazani detaljni podatci potrebno je znati da se kroz anketu o radnoj snazi dobivaju samo procjene stvarnih brojeva na temelju uzorka, a time se ne može dobiti odgovarajuća preciznost. Prema tome, svaka procjena odnosi se na približan, a ne i stvaran broj zaposlenih, nezaposlenih i neaktivnih stanovnika.

Prema ovim osnovnim podatcima obuhvat sektora Z&SS prema brojnosti radnosposobnog stanovništva i broju zaposlenih počinje biti značajan u hrvatskim razmjerima (ako se trend nastavi i radnosposobni mladi ljudi ne budu pronalazili svoje mjesto konkurirajući u zemljama EU u koju ulazimo).

RODOVI ZANIMANJA U PODSEKTORIMA I DOMINANTNE RAZINE SLOŽENOSTI

U svakom obrazovnom sektoru prisutna su zanimanja koja zahtijevaju poznavanje struke od najjednostavnijih do najkompleksnijih zahtjeva, tj. od osobe koja unosi podatke u operativni sustav klinike (poliklinike) do neurokirurških zahvata koji zahtijevaju besprijekornu edukaciju, dugogodišnje iskustvo i savršenu kondiciju operatera (liječnika). Interesantno je analizirati svaki od obrazovnih sektora upravo prema rodovima zanimanja i prema udjelu kompleksnih zanimanja. Koliko u sektoru Z&SS ima upravljačkih zanimanja, koliko stručnih i znanstvenih, a koliko strukovnih i jednostavnih zanimanja? Svako zanimanje pripada jednom rodu kojih u klasifikaciji zanimanja poznajemo 9. Rod 1 okuplja direktore, zakonodavce, ravnatelje, Rod 2 okuplja stručnjake i znanstvenike, Rod 3 su inženjeri i tehničari, Rod 4 su službenici, Rod 5 su uslužna i trgovačka zanimanja, Rod 6 su poljoprivredna zanimanja, Rod 7 su zanimanja u obrtu, Rod 8 su rukovatelji strojevima i alatima dok se u Rodu 9 nalaze jednostavna zanimanja. **Za svaki obrazovni sektor strateški cilj u ekonomiji znanja trebao bi biti da se poveća udio zanimanja koja imaju veću komponentu znanja, za koju je potrebno više godina učenja ali i relevantnog radnog iskustva.** Unutar svakog roda razine složenosti poslova su drugačije. Tako je u Rodu 9 razina složenosti poslova vrlo niska, repetitivna i često ne zahtijeva posjedovanje određenih kvalifikacija, dok je razina složenosti, koja se procjenjuje potrebnim godinama školovanja kod Roda 2 i 3 mnogo viša.

Raspodjela sektorskih zanimanja prema rodovima i u RH, 2010

Slika 2. Podsektori prema rodovima zanimanja

Na slici 2 prikazali smo raspodjelu zanimanja u sektoru Z&SS po rodovima. Vidimo da je najveća frekventnost skupina zanimanja u sektoru zdravstva i socijalne skrbi u rodovima 3 i 2. Ta činjenica govori o većoj dominaciji stručnjaka, znanstvenika i inženjera te tehničara (naravno prevalenciju su

odnijele medicinske sestre tj. tehničar opće zdravstvene njege) u rodu broj 3 gdje ta zanimanja koriste najvećim dijelom znanja iz strukovnog obrazovanja (četverogodišnji i petogodišnji programi).

Kako je razina složenosti povezana s rodovima zanimanja slijedi da zanimanja u sektoru Z&SS zahtijevaju u prosjeku više godina školovanja te da je u njima sadržana veća komponenta znanja.

U čitavom sektoru ne pojavljuju se zanimanja iz Roda 9, a prisutan je zanemarivo mali broj zanimanja iz Roda 8. Sve to nam govori u prilog činjenici da u sektoru Z&SS zapravo nemamo radnika s niskom kvalifikacijom ili bez kvalifikacija.

1.2. Upotreba sektorskih zanimanja

Svako planiranje kvalifikacija i strategija razvoja obrazovnog sektora nužno podrazumijeva spoznaju o vrsti upotrebe sektorskih zanimanja. Najjednostavniji je način koji nas može uputiti u to kako se koriste znanja iz sektora istražiti gdje su zaposlene osobe s takvim zanimanjima. **Cilj bi svakoga obrazovnog sektora s pripadajućim obrazovnim programima trebao biti da se ostvari što veća potražnja za znanjima i vještinama sektora.** Stoga je važno znati u kojoj se djelatnosti najviše koriste sektorska zanimanja kako bi obrazovni programi mogli planirati obrazovne ishode koji odgovaraju potrebama djelatnosti u kojima se nalaze. Na primjer, upotreba biomedicinskih znanja koristi se na različite načine prilikom planiranja operacionog zahvata i oporavka ili prilikom planiranja i izradbe modernih ortopedskih pomagala. Da bi pripremili radnu snagu za rad u navedenim djelatnostima redovni obrazovni programi kao i programi cjeloživotnog učenja moraju nuditi znanja koja će omogućiti različitu primjenu u više gospodarskih djelatnosti. Takav će pristup pomoći u profesionalnoj mobilnosti osoba sa zanimanjima iz sektora iz jedne djelatnosti u drugu uz dodatno osposobljavanje koje je potrebno za uspješnu prilagodbu.

Metoda koju smo koristili da prikazemo koncentraciju sektorskih zanimanja u različitim djelatnostima u gospodarstvu analiza je ankete o radnoj snazi iz 2010. godine. Ta nam anketa omogućava da procijenimo broj zaposlenih sa sektorskim zanimanjima u svakoj grani djelatnosti u gospodarstvu.

Ako je u nekoj grani djelatnosti prisutan velik broj sektorskih zanimanja možemo pretpostaviti da će gospodarski rast ili pad te grane djelatnosti u velikoj mjeri utjecati na potražnju za znanjima i vještinama iz obrazovnog sektora. Neki sektori imaju koncentraciju zanimanja u jednoj do dvije djelatnosti, dok su drugi prisutni u manjem obujmu u velikom broju različitih djelatnosti. Tako, primjerice, obrazovni sektor Poljoprivrede, prehrane i veterine, kao i sektor Tekstila i kože, ima visoke koncentracije u malom broju djelatnosti. S druge strane, znanja iz sektora Elektrotehnike i računalstva imaju visoku razinu disperziranosti po svim granama djelatnosti budući da je rasprostranjenost tih znanja kroz tehnološki razvoj postepeno osvajala sve gospodarske sektore. Ipak, postoje neke djelatnosti u kojima su sektorska zanimanja vrlo visoko zastupljena, što je u našem sektoru slučaj jer, kako ćemo i kasnije u analizama vidjeti, za ovakva zanimanja potreban je poseban obrazovni program. Strogo je specijaliziran i sam naziv sektora te je strogo “zaključan” (kako bismo to slikovito rekli) isključivo za obrazovne programe koji u sebi sadrže različita medicinska znanja ali i mnoge druge kompetencije od kojih je dakako najčešća i uvijek spominjana medicinska etika i empatija prema čovjeku; to ovaj sektor čini posebnim i mnoge logične analize i preklapanja, kako ćemo kasnije vidjeti, ovdje se ne mogu primijeniti. Mnogi drugi sektori prema prihodima i broju zaposlenih mnogo su veći od svih tih brojeva u sektoru Z&SS, ali s obzirom na važnost funkcioniranja ovog sektora itekako se moraju pratiti promjene da bi se vidjele potrebe za novim kadrovima i zadovoljile potrebe iz repertoara znanja iz sektora. Kod predviđanja potreba za određenim kadrovima ova će analiza pokazati kakva se može

očekivati potražnja za sektorskim zanimanjima na kratki rok kako bi se mogle planirati upisne kvote. Za vjerodostojniju procjenu na srednji i dulji rok, potrebno je pristupiti prognozama rasta svake od djelatnosti. Kad se zna kojim će tempom rasti pojedina djelatnost, rezultati ove analize mogu te informacije pretvoriti u upisne kvote koje će biti potrebne da zadovolje navedenu potražnju.

Osim brojnosti i odgovarajućih kvalifikacija koje se razlikuju prema upotrebi u raznim djelatnostima zbog prenosivosti znanja iz jedne djelatnosti u drugu, neophodno je osigurati i prepoznatljive standarde iza kojih stoje prepoznatljive kvalifikacije koje odražavaju različitu upotrebu sektorskih znanja u gospodarstvu.

Kod dobivanja koncentracije sektorskih zanimanja izračunat ćemo udjel zaposlenih sa sektorskim zanimanjima u ukupnom broju zaposlenih u svakoj grani djelatnosti. Udjele smo kategorizirali prema veličini u 4 kruga na sljedeći način:

- › 1. krug – više od 60% zaposlenih imaju sektorska zanimanja

Djelatnosti medicinske i stomatološke prakse

Ostale djelatnosti zdravstvene zaštite

Djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem za osobe s teškoćama u razvoju, duševno bolesne i osobe ovisne o alkoholu, drogama ili drugim opojnim sredstvima

Djelatnosti socijalne skrbi bez smještaja za starije osobe i osobe s invaliditetom

- › 2. krug – od 40 - 59% zaposlenih imaju sektorska zanimanja

Proizvodnja medicinskih i stomatoloških instrumenata i pribora

Djelatnosti bolnica

Djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem za starije osobe i osobe s invaliditetom

Ostale djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem

Ostale djelatnosti socijalne skrbi bez smještaja

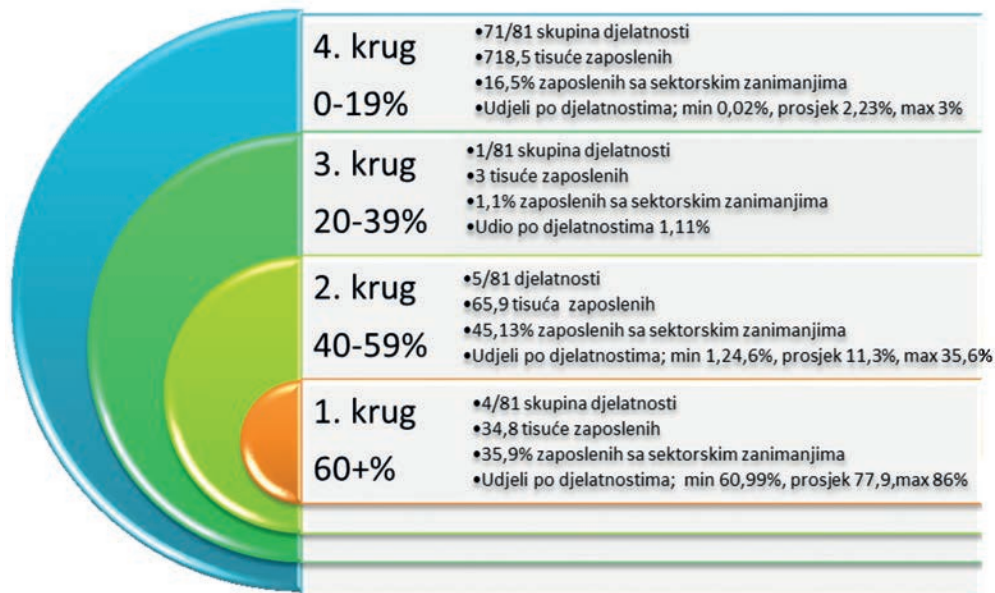
- › 3. krug – od 20 - 39% zaposlenih imaju sektorska zanimanja

Djelatnosti kućanstava koja zapošljavaju poslugu

- › 4. krug – od 0 - 19% zaposlenih imaju sektorska zanimanja

*Na shemama su prikazane koncentracije zaposlenih po granama djelatnosti svakoga od dva podsektora u sklopu sektora Zdravstva i socijalne skrbi.

Zdravstvo i socijalna skrb

Slika 3. Koncentracije zanimanja po djelatnostima

Koncentraciju smo izrazili tako što smo uzeli dio zdravstvenih zanimanja iz Ankete o radnoj snazi u pojedinim djelatnostima i razvrstali ih prema stupnju koncentracije prema gore navedenim razredima.

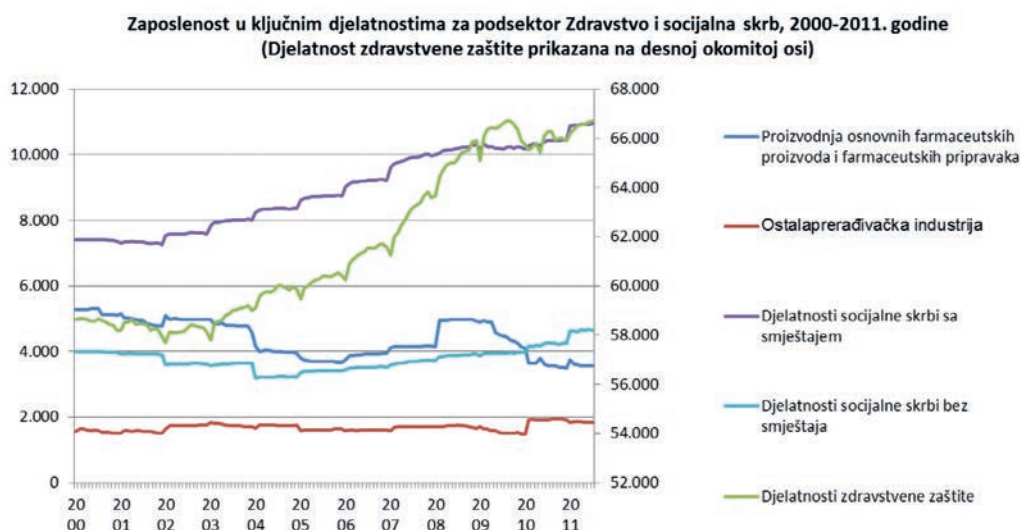
- › U **1. krugu koncentracije više od 60 %** zaposlenih imaju sektorska zanimanja – u tim djelatnostima radi 34,8 tisuće zaposlenih, to je 35,9 svih zaposlenih sa sektorskim zanimanjima:
 - a. Medicinske i stomatološke prakse
 - b. Ostale djelatnosti zdravstvene zaštite
 - c. Djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem za osobe s teškoćama u razvoju, duševno bolesne osobe, ovisnike o alkoholu, drogi ili drugim opojnim sredstvima
 - d. Djelatnost socijalne skrbi bez smještaja za starije osobe i osobe s invaliditetom
- › U **2. krugu koncentracije 40 -59%** ima sektorska zanimanja što predstavlja 45,13 % svih zaposlenih sa sektorskim zanimanjima – ukupan je broj zaposlenih u tih 5 skupina djelatnosti 65,9 tisuća radnika a te djelatnosti su:
 - a. Proizvodnja medicinskih i stomatoloških instrumenata i pribora
 - b. Djelatnosti bolnica
 - c. Djelatnost socijalne skrbi sa smještajem za starije osobe i osobe s invaliditetom
 - d. Ostale djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem
 - e. Ostale djelatnosti socijalne skrbi bez smještaja.

- › U **3. krugu koncentracije od 20,5- 39%** zaposlenih ima sektorska zanimanja što je svega 1,1% od svih osoba sa sektorskim zanimanjima - u navedenom dijelu ima ukupno 3 tisuće zaposlenih – to je:
 - a. Djelatnost kućanstva s poslugom.
- › U **4. krugu koncentracije od 0-19%** zaposlenih ima sektorska zanimanja što predstavlja 16,5% svih zaposlenih sa sektorskim zanimanjima; oni su disperzirani u 71 skupinu djelatnosti gdje se zapošljava 78,5 tisuća radnika.

ZAKLJUČAK O STUPNJU KONCENTRACIJE ZANIMANJA PO GOSPODARSKIM DJELATNOSTIMA

- › Obuhvat sektora Z&SS prema broju osoba koje imaju zanimanja iz Z&SS nije značajan u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva jer čini 4,29% dok je udjel u ukupnoj zaposlenosti 5,43%, a u ukupnoj nezaposlenosti 1,17%.
- › Radna snaga u sektoru Z&SS čini 5,04% ukupne radne snage te možemo zaključiti da ovaj sektor znatno više doprinosi zaposlenosti nego što je prisutan u radno sposobnom stanovništvu.
- › Disperzija zanimanja Z&SS u gospodarstvu nije izražena kao primjerice u sektoru E&R ali ipak postoji.
- › Iako nema tipične disperzije ipak zanimanja pokrivaju 4 kruga obuhvata pa ih je vrijedno pratiti, specijalno kod dugoročnih kretanja zaposlenosti navedene djelatnosti.
- › Kod planiranja upisa treba pažljivo odvagati potrebe na tržištu te pažljivo uskladiti obrazovne programe s načinom upotrebe sektorskih zanimanja.

DUGOROČNA KRETANJA ZAPOSLENOSTI U KLJUČNIM GOSPODARSKIM DJELATNOSTIMA Z&SS

Slika 4. Kretanje zaposlenosti u ključnim granama Z&SS

Kako bismo procijenili kretanje potražnje za sektorskim zanimanjima analizirat ćemo dugoročna kretanja zaposlenosti u ključnim granama Z&SS. Prikazat ćemo grane djelatnosti iz prvog i drugog kruga i analizirati vremenske serije zaposlenosti od 2000. do 2011. godine. Može se očekivati da će rastom zapošljavanja u ključnim djelatnostima rasti i potražnja za sektorskim zanimanjima, ali može biti prisutna i suprotna tendencija. Kod grana djelatnosti u kojima je udio sektorskih zanimanja visok, jasno je da će utjecaj kretanja ukupne zaposlenosti na potražnju za znanjima i vještinama iz sektora biti snažan. Udio grane u ukupnoj zaposlenosti također je važan premda sektorska zanimanja u njemu nemaju značajan udio.

Gospodarske djelatnosti koje ćemo pratiti su sljedeće:

- Djelatnost zdravstvene zaštite,
- Djelatnost socijalne skrbi sa smještajem,
- Djelatnost socijalne skrbi bez smještaja,
- Ostala prerađivačka industrija,
- Proizvodnja osnovnih farmakoloških pripravaka.

Na slici 4 prikazano je kretanje zaposlenosti u ključnim djelatnostima u Sektoru zdravstva i socijalne skrbi u razdoblju 2000.-2011. godine.

- Vidimo odmah da je broj zaposlenih u Djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem od 2000. godine sa 6800 zaposlenih povećan na 11000 zaposlenih.
- Broj je gotovo udvostručen što objašnjavamo sve dugovječnijim stanovništvom i otvaranjem sve većeg broja privatnih domova za stare i nemoćne.
- Velik skok bilježi i Djelatnost zdravstvene zaštite koja u 2000. godini ima 5000 zaposlenih da bi se 2011. godine dogodio velik skok na 11000 zaposlenih.
- Razlog je otvaranje mnogih privatnih bolnica, poliklinika i ordinacija gdje su se zdravstveni radnici mogli zaposliti.
- Pratimo još jedan graf, a to je Proizvodnja osnovnih farmakoloških pripravaka koja je od godine 2000. sa 5000 zaposlenih pala na 3600 zaposlenih u 2011. godini.

Taj pad objašnjavamo općim svjetskim trendom - recesijom, ali moramo znati da to neće biti dugotrajan trend s obzirom na populaciju koja je sve dugovječnija, a i one zasad zdrave koji su po mjerilima farmaceutske industrije bolesni. S obzirom na ljepotu kojoj nitko ne može odoljeti, industrija farmaceutskih pripravaka mirno može računati na daljnji rast. Sve to može biti vrijedan podatak s obzirom na planiranje programa u obrazovnom sustavu.

1.3. Prihodi, broj poduzeća i zaposlenih

Karakteristike ključnih djelatnosti mogu se prikazati i kroz financijske pokazatelje kao što je ukupan prihod, dobit i produktivnost rada te brojnost poduzeća koja su ekonomski aktivna u pojedinoj djelatnosti.

Također nam je važan i prostorni raspored djelatnosti pa ćemo u narednim tablicama prikazati podatke prema županijama. U Tablici 2 sortirane su županije prema ovim ključnim pokazateljima za gospodarske djelatnosti u kojima je visoka koncentracija sektorskih zanimanja (1. i 2. krug Zdravstva i socijalne skrbi). Ovim saznajemo kakav je financijski obuhvat gospodarskog sektora, brojnost poduzeća i zaposlenost te možemo izračunati i produktivnost rada, prosječnu zaposlenost po poduzeću itd.

TABLICA 3. 2010.	PRIHODI (mil.KN)	DOBIT (mil.KN)	ZAPOSLENI	BROJ PRAVNIH OSOBA	PRODUK- TIVNOST RADA (tis. KN)	DOBIT PO ZAPOSLE- NOM (tis. KN)	Udio županije u RH prema prihodima
UKUPNO RH	598.132,68	28.186,73	859.794	96.661	695,67	32,78	
SEKTOR ZDRAVSTVA	2.105,27	165,65	8.193	1.113	256,96	20,22	100
UDIO U RH, %	0,35	0,59	0,95	1,15			
GZG	896,74	67,41	2.927	375	306,37	23,03	42,60
RI	250,92	33,78	814	114	308,26	41,50	11,92
KR	189,50	0,75	455	28	416,49	1,65	9,00
ST	168,49	13,11	819	115	205,72	16,00	8,00
OS	93,01	8,19	493	64	188,67	16,61	4,42
PU	89,62	8,74	338	49	265,14	25,86	4,26
VŽ	86,41	5,82	448	38	192,89	12,99	4,10
ZG	77,35	5,79	415	64	186,39	13,95	3,67
ŠI	32,22	3,92	142	29	226,93	27,59	1,53
ČA	30,02	1,66	209	25	143,63	7,95	1,43
KA	29,83	1,23	141	19	211,55	8,71	1,42
VU	26,86	2,86	179	18	150,05	15,97	1,28
DU	26,25	1,43	126	35	208,35	11,38	1,25
BJ	19,39	2,12	139	25	139,52	15,23	0,92
SI	18,92	2,44	108	24	175,18	22,58	0,90
ZD	17,18	1,98	87	30	197,47	22,77	0,82
SB	16,02	1,75	117	23	136,92	14,99	0,76
KP	12,79	1,58	81	13	157,85	19,53	0,61
PŽ	11,90	0,24	80	7	148,69	3,03	0,57
VT	10,49	0,82	65	14	161,40	12,57	0,50
GO	1,35	0,05	10	4	135,16	4,77	0,06

Tablica 2. Podatci za ključne djelatnosti koje koriste zanimanja iz Z&SS

FINA, 2010.

U tablici 2 prikazani su podaci za ključne djelatnosti koje koriste sektorska zanimanja iz zdravstva. Sam sektor generira prihod od 2105,27 kn (dvije milijarde i sto pet milijuna kuna) što je 0,35% ukupnih prihoda pravnih osoba u gospodarstvu. Najveći dio prihoda ostvaren je u Gradu Zagrebu 896,76 kn (osamsto devedeset i šest milijuna kuna) dok je Primorsko-goranska županija druga prema prihodima imala 250,92 kn (dvjesto pedeset milijuna kuna) što je udio od 11,92 %.

Pozitivna razlika između prihoda i rashoda vidljiva je i u iznosu dobiti nakon oporezivanja koja je usprkos niskim udjelima samih prihoda i rashoda u ukupnom gospodarstvu RH ipak sudjelovala u dobiti s 165,65 mil. kn ili 0,59%. **Zaposlenost** je činila 0,95% ukupne zaposlenosti na razini cijele RH. Broj pravnih osoba od ukupnih 96,661, 1,113 ih pripada sektoru ZSS-a što je 1,15% s obzirom na udio u RH.

Produktivnost – Neočekivano dobru situaciju imamo u Krapinsko-zagorskoj županiji što objašnjavamo većom zaposlenosti u toplicama i ostalim centrima za rehabilitaciju. Očekivano je bolje zapošljavanje i u velikim gradovima poput Zagreba, Rijeke i Splita.

Iznos dobiti po svakom zaposlenom najveći je u Primorsko-goranskoj županiji sa 41,50 tisuća kn dok je druga po redu Istarska županija sa 25,86 tisuća kn što objašnjavamo kontinuitetom, izostankom ratnih razaranja, ali i blizinom Slovenije, Italije i Austrije te medicinskog turizma koji tamo naprosto cvjeta.

Ovakva značajna prostorna nejednakost u gospodarstvu za ključne djelatnosti koje koriste znanja iz sektora govori o potrebi opreza u planiranju kvota u svim županijama koje su vrlo liberalne iako zapošljavanje zaostaje i nema značajne potrebe za kadrovima iz sektora. S druge strane, mnogi mladi koji ne žive u Zagrebu nalaze ovdje posla ili se uključuju u programe višeg i visokog obrazovanja.

ZAKLJUČCI O OBUHVATU SEKTORA

- › Ovom su analizom otkrivene ključne djelatnosti koje najviše koriste sektorska zanimanja Zdravstva i socijalne skrbi.
- › Prihodi koje ove djelatnosti stvaraju nisu značajni u hrvatskim razmjerima kao ni sama dobit po zaposlenom.
- › Vidljivo je da se moraju pratiti trendovi djelatnosti koje nisu tradicionalne djelatnosti, primjerice, socijalna skrb sa smještajem – ali i proizvodnja farmakoloških pripravaka.
- › Zamjetan je porast zaposlenosti u Djelatnosti zdravstvene zaštite što objašnjavamo otvaranjem privatnih bolnica, poliklinika i srodnih ustanova.
- › Što se tiče prostorne koncentracija iznenađujuća je ali ne i pretjerana dominacija Grada Zagreba.
- › Svi indikatori govore o velikom potencijalu ovog sektora kroz sljedeće mehanizme:
 - umjerenog širenje znanja i vještina Z&SS u druge djelatnosti,
 - rast zaposlenih u djelatnosti zdravstvene zaštite,
 - prostorno širenje i ključnih i ostalih sektora,
 - jačanje regionalne prisutnosti (medicinski turizam).

1.4. Slobodna radna mjesta – prikaz zanimanja koja poslodavci traže

Slobodna radna mjesta kao i ukupna zaposlenost dio su trenutne potražnje za radnicima. Iskaz te potražnje za sektorskim i podsektorskim zanimanjima može nam pomoći da razumijemo postoji li usklađenost s brojem osoba koje imaju takva zanimanja za kojima se iskazuje potreba. Hrvatski zavod za zapošljavanje, kao i većina javnih zavoda za zapošljavanje u EU, najčešće vrši posredovanje za srednju i nižu stručnu spremu, što je slučaj i sa sektorom Zdravstva i socijalne skrbi. Premda još uvijek, naravno, dominira HZZ kao posrednici javljaju se i privatni poduzetnici s poliklinikama, bolnicama i sličnim ustanovama koji sami generiraju zapošljavanje i organiziraju interne natječaje.

U tablici 4. prikazani su podatci o nezaposlenima u sektoru Z&SS po spolu, slobodnim radnim mjestima za ta ista zanimanja kao i stope zapošljavanja. Stope zapošljavanja predstavljaju odnos broja osoba koje su se zaposlile s evidencije u odnosu na broj nezaposlenih sa sektorskim zanimanjima. Također su prikazane stope i za mlade bez radnog iskustva te njihove stope zapošljavanja.

Vidimo da je na evidenciji HZZa u prosjeku 2010. godine bilo 6735 nezaposlenih osoba sa zanimanjima iz sektora Z&SS. U odnosu na vrlo velik broj nezaposlenih te godine - 319.845 to je bilo 2,1% ukupne nezaposlenosti. Većinu nezaposlenih s ovim zanimanjima čine žene – 5,5% svih nezaposlenih žena (ovaj postotak objašnjavamo i većim interesom žena za sektorska zanimanja) dok je udio muškaraca u ukupnom broju nezaposlenih muškaraca manji tj. 1,4%.

U toj godini s evidencije je ukupno zaposleno 141,105 nezaposlenih osoba što daje stopu zapošljavanja 44,1%. Što je stopa bliža 100 ili čak i prelazi to je zapošljavanje s evidencije bolje te se tako može reći da su zanimanja iz sektora zapošljivija od nezaposlenih osoba sa drugim zanimanjima. Objasnimo to trendom privatizacije u sektoru.

Stope zapošljavanja mladih bez radnog iskustva relativno su povoljne. To je za muškarce 61,0% a za žene 68,1%. Bitno je uočiti **žene zaposlene s evidencije** kojih od 76260 ima 4204, dok je za muškarce taj broj puno manji – svega 892.

Stopa zapošljavanja bez radnog iskustva za muškarce i za žene veća je nego ta stopa za cijelu RH jer većina poslodavaca ne želi zapošljivati mlade bez radnog iskustva te je zato ta stopa više nego dvstruka u odnosu na drugu skupinu nezaposlenih s radnim iskustvom.

Vidimo da je od 104739 slobodnih radnih mjesta u RH na sektorska zanimanja otpada 7.129 što je 6,8% svih slobodnih radnih mjesta. Isto tako nezaposlenih po radnom mjestu za sektorska zanimanja ima 0,9% (jako malo, manje nego za cijelu RH što govori o visokoj razini potražnje za sektorskim zanimanjima. Budući da je broj slobodnih radnih mjesta veći od broja **de facto** zaposlenih s evidencije može se govoriti o neadekvatnim znanjima i vještinama nezaposlenih osoba ili nekim drugim karakteristikama koje nisu bile prihvatljive za poslodavce.

Sektor 12 - Zdravstvo i socijalna skrb registrirana nezaposlenost 2010. godine	Ukupno RH	Sektor 12	% U RH
Nezaposleni ukupno	319.845	6.735	2,1
Nezaposleni muškarci	146.905	1.164	0,8
Nezaposlene žene	172.940	5.571	3,2
% žena	54,1	82,7	
Nezaposleni bez radnog iskustva	54.160	1.327	2,5
Nezaposleni muškarci bez radnog iskustva	23.970	295	1,2
Nezaposlene žene bez radnog iskustva	30.190	1.032	3,4
% žena	55,7	77,8	
Zaposleni s evidencije ukupno	141.105	5.096	3,6
Zaposleni s evidencije - muškarci	64.845	892	1,4
Zaposleni s evidencije žene	76.260	4.204	5,5
% žena	54,0	82,5	
Zaposleni s evidencije - prvo zaposlenje ukupno	17.107	883	5,2
Zaposleni s evidencije prvo zaposlenje muškarci	8.146	180	2,2
Zaposleni s evidencije - prvo zaposlenje žene	8.961	703	7,8
% žena	52,4	79,6	
Ukupno novoprijavljeni	289.234	8.493	2,9
Novoprijavljeni muškarci	144.590	1.673	1,2
Novoprijavljene žene	144.644	6.820	4,7
% žena	50,0	80,3	
Novoprijavljeni - Prvi puta traže ukupno	51.605	2.221	4,3
Novoprijavljeni prvi puta traže - muškarci	26.353	545	2,1
Novoprijavljeni - Prvi puta traže žene	25.252	1.676	6,6
% žena	48,9	75,5	
Slobodna radna mjesta	104.739	7.129	6,8
NEZAPOSLENI PO RADNOM MJESTU	3,1	0,9	
STOPA ZAPOSŁJAVANJA	44,1	75,7	
STOPA ZAPOSŁJAVANJA ŽENA	44,1	75,5	
STOPA ZAPOSŁJAVANJA ŽENA BEZ RADNOG ISKUSTVA	29,7	68,1	
STOPA ZAPOSŁJAVANJA MUŠKARACA BEZ RADNOG ISKUSTVA	34,0	61,0	

Tablica 3. Podatci za ključne djelatnosti koje koriste zanimanja iz Z&SS

Izvor: HZZ, 2010.

ZAKLJUČCI O POTRAŽNJI ZA ZANIMANJIMA IZ SEKTORA Z&SS

- › Ukupan obujam potražnje za sektorskim zanimanjima pokazuje rast u nekim od ključnih djelatnosti kao što je Djelatnost zdravstvene zaštite i Smještaj u okviru usluga socijalne skrbi. Može se očekivati da će starenjem stanovništva potražnja za znanjima i vještinama ovog sektora biti u stalnom porastu.
- › Potražnja je relativno slabo disperzirana, ali ipak je potrebno pratiti kretanje zaposlenih ne samo u tipičnim granama djelatnosti nego i druge grane djelatnosti u kojima je prisutna disperzija znanja i sektora.
- › Neke od tih grana imale su značajan rast – npr. socijalna skrb sa smještajem i proizvodnja osnovnih farmakoloških pripravaka, što govori o potrebi da se obrazovni ishodi orijentiraju na neke od specifičnih upotreba znanja u ovim „netipičnim“ djelatnostima .
- › Nužno je planirati upise kao i kvalifikacije na razini županije ili regije jer vrlo je neujednačen prostorni raspored pravnih osoba iz ključnih djelatnosti za sektor Z&SS kako ne bi došlo do veće nezaposlenosti mladih zbog popularnosti obrazovnih programa.
- › Podatci iz HZZ-a ne ukazuju na ozbiljnu nemogućnost zapošljavanja jer na svako slobodno radno mjesto dolazi 0,9 osoba sa sektorskim zanimanjem i zapravo govori o nedostatnoj ponudi radne snage s evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Međutim, zbog visokih očekivanja mladih ljudi bitno je osigurati vertikalnu prohodnost, pa na taj način i pripremiti sadržaje s dobrom podlogom strukovnih kvalifikacija.

2. Potražnja za kompetencijama

2. Potražnja za kompetencijama

Profil sektora ključni je dokument i temeljni alat u procesu planiranja kvalifikacija koje će proizvoditi obrazovni sustav. Na temelju profila sektora bit će moguće planirati:

- A) **sadržaj** strukovnih **kvalifikacija** te,
- B) **strukturu obrazovne ponude** odnosno potrebne upisne kvote u strukovnom obrazovanju (upisna politika),

koje su usklađene s budućim potrebama tržišta rada. Prethodna i iduća poglavlja profila sektora govore uglavnom o makroekonomskim pokazateljima potražnje za strukovnim zanimanjima i u osnovi su podloga za planiranje upisne politike. Ovo poglavlje detaljno će prikazati potrebe za kompetencijama unutar sektorskih zanimanja te služi kao podloga za planiranje sadržaja strukovnih kvalifikacija.

2.1. Matrica kompetencija

Matrica kompetencija u tabličnoj formi za zanimanja iz područja Z&SS priložena je kao **Dodatak 4** profilu sektora. Ona je pomoćni alat u planiranju kvalifikacija koji omogućuje detaljan uvid u potrebne kompetencije, njihove izvore, kao i zanimanja, odnosno radna mjesta, uz koja su pojedine kompetencije vezane. Važno je naglasiti da matrica kompetencija sadrži prikaz kompetencija prikupljenih iz nekoliko izvora:

1. Anketa poslodavaca;
2. Strateški nacionalni i razvojni dokumenti EU-a;
3. Predviđanja tehnološkog razvoja i napretka u sektoru,
4. Potrebe visokoškolskih ustanova za uspješan nastavak školovanja,
5. Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje.

Na ovaj način osigurano je da kompetencije koje su sadržane u matrici vjerno ocrtavaju trenutne potrebe tržišta rada, ali jasno govore i o budućim potrebama što je nužno uzeti u obzir kod planiranja kvalifikacija. Prikazani rezultati predstavljeni su po podsektorima budući da oni objedinjuju kompatibilna znanja i vještine. Radi jednostavnosti primjene matrice, pojedine su kompetencije grupirane u skupine kompetencija. Pri tome je jasno naglašeno radi li se o općim ili strukovnim kompetencijama, što dodatno povećava primjenjivost matrice kod izrade standarda kvalifikacije, jer je omogućeno mapiranje skupina kompetencija i jediničnih skupova ishoda učenja.

Najveći je problem prilikom izrade matrice bio neprimjeren odgovor poslodavaca – svi ovi odgovori dobiveni su osobnim kontaktom s poslodavcima i to u nekoliko pokušaja (naravno da je to iziskivalo puno vremena i truda – došli smo do vrijednih podataka za grad Zagreb).

Analiza je provedena po receptu 3 velika, 5 srednjih i 5 malih poslodavaca. Uzeti su u obzir poslodavci različitih veličina, različitih vlasničkih odnosa i vrsta same djelatnosti – što je prikazano ovom matricom. Dakle, matrica je odgovor poslodavaca na dostavljeni upitnik, a nalazi se kao prilog među **Dodatcima**.

Uz svaku danu kompetenciju navedena je skupina koja joj pripada. Od poslodavaca je prikupljeno 125 kompetencija unutar 6 radnih mjesta raspoređenih u ukupno 5 skupina sektorskih zanimanja. Prikupljene kompetencije grupirane su u ukupno 35 općih i 55 strukovnih od čega su poslodavci definirali 14 strukovnih skupina i 3 velike skupine općih kompetencija. Skupinama kompetencija dana su kratka intuitivna imena kako bi se olakšala analiza i usporedba zahtjeva za kompetencijama.

Iz priložene analize možemo odvojiti dvije vrste ključnih zanimanja u sektoru Z&SS, a to su:

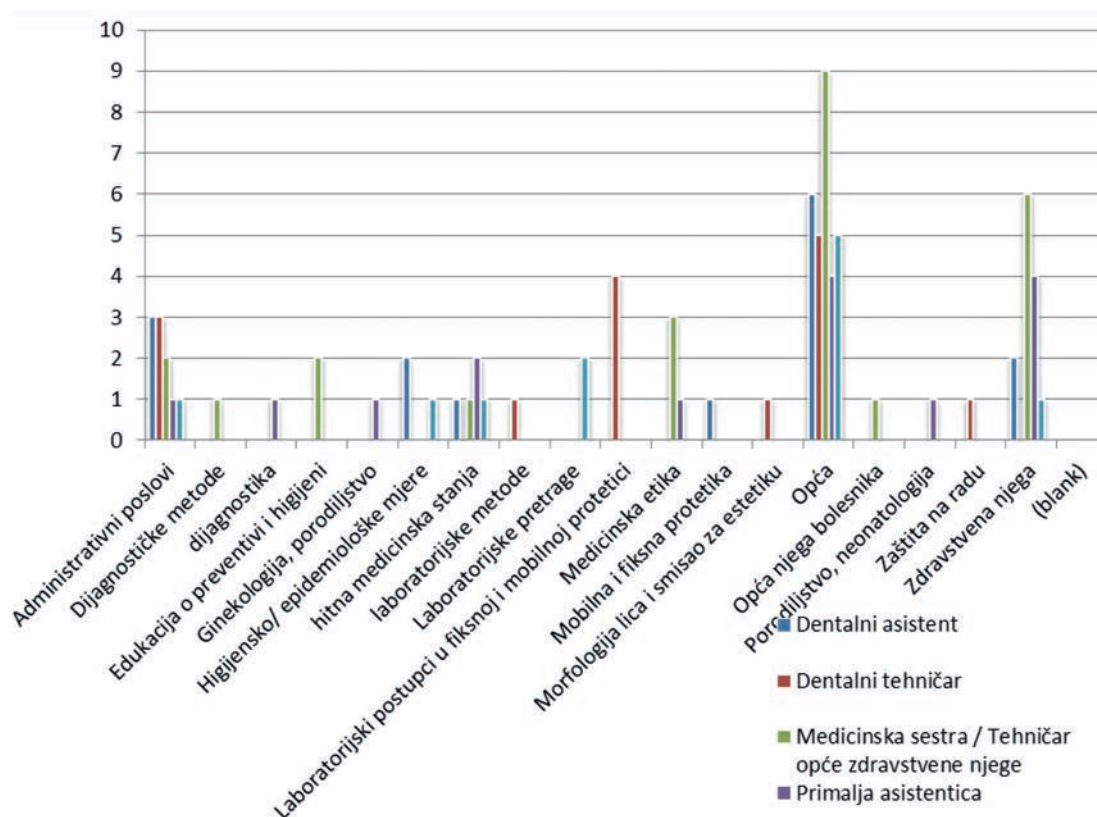
1. Medicinska sestra – tehničar opće zdravstvene njege, dentalni asistent, primalja asistentica i fizi oterapeutski tehničar.
2. U prvoj su grupi dvije osnovne skupine kompetencija zdravstvena njega i administrativni poslovi.
3. Dentalni tehničar, zdravstveno-laboratorijski tehničar, farmaceutski tehničar i sanitarni tehničar.

U drugoj su grupi kompetencija laboratorijske metode, higijensko epidemiološke mjere i laboratorijske pretrage.

	Dentalni asistent	Dentalni tehničar	Medicinska sestra / Tehničar opće zdravstvene njege	Primalja asistentica	Sva zanimanja	Zdravstveno laboratorijski tehničar
Administrativni poslovi	3	3	5	1		1
Dijagnostičke metode			5			
Dijagnostika				1		
Edukacija o preventivi i higijeni			4			
Ginekologija, porodiljstvo				1		
Higijensko/ epidemiološke mjere	2					1
Hitna medicinska stanja	1		3	2		1
Laboratorijske metode		1				
Laboratorijske pretrage						2
Laboratorijski postupci u fiksnoj i mobilnoj protetici		4				
Medicinska etika			3	1		
Mobilna i fiksna protetika	1					
Morfologija lica i smisao za estetiku		1				
Opća	6	5	9	4		5
Opća njega bolesnika			1			
Opće			9		17	
Porodiljstvo, neonatologija				1		
Rad u timu			4			
Zaštita na radu		1				
Zdravstvena njega	2		9	4		1
	15	15	52	15	17	11

Tablica 4. Rasprostranjenost skupina kompetencija po zanimanjima dobivenih anketom poslodavaca

Matrica kompetencija priložena je u prilogu Dodatci.

Slika 5. Grafički prikaz kompetencija po zanimanjima

Jedan od bitnih osvrtâ je i vertikalna prohodnost tj. što će napraviti naš učenik koji zaključi da bi htio nastaviti obrazovanje? Problem je skoro nikakva uspješnost takvih učenika zbog nemogućnosti polaganja državne mature, a od ove godine na svim studijima u okviru sektora uvest će se viši stupanj matematike, engleskog i ostalih predmeta što našim učenicima čini taj upis nemogućim (tvrdnja na osnovi intervjua s prodekanicom za nastavu Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr.sc. Senkom Meštović).

Napomena: Matrica kompetencija sačinjena je na osnovi podataka dobivenih od sljedećih poslodavaca:

- › Po provedbi upitnika prema receptu 3 velika, 5 srednjih i 5 malih poslodavaca napravljena je matrica kompetencija. Informacije o kompetencijama pružili su nam sljedeći poslodavci:

KLINIČKA BOLNICA DUBRAVA
 KLINIKA ZA INFektivNE BOLESTI DR. FRAN MIHALJEVIĆ
 POLIKLINIKA MEDIKOL
 KLINIČKI ZAVOD ZA REHABILITACIJU I ORTOPEDSKA POMAGALA KBC ZAGREB
 ORDINACIJA OBITELJSKE MEDICINE DR. FORETIĆ
 PRIVATNA ORDINACIJA ZA ORL I ESTETSKU KIRURGIJU DR. OSTOJIĆ
 DOM ZDRAVLJA ZAGREB ISTOK

LABOR CENTAR POLIKLINIKA
PRIVATNA ORDINACIJA DENTALNE MEDICINE ŽIVKOVIĆ – ČEOVIĆ
LJEKARNA ŠEREMET
PRIVATNA LJEKARNA ĆURKOVIĆ
GRADSKA LJEKARNA ZAGREB
ZUBOTEHNIČKI LABORATORIJ d.o.o. NAKA

- › NOK za opće kompetencije
- › Pilot projekt L. Da Vinci
- › E-medica
- › An Australian Nursing Federation projekt

Upitnik za visokoškolske ustanove u prilogu Dodatci.

2.2. Zaključci o potrebnim kompetencijama

- › U sektoru Zdravstva poslodavci su identificirali 4 radna mjesta u jednoj skupini i 4 radna mjesta u drugoj skupini zanimanja. Pridružili su im ove skupine kompetencija

Prva skupina:

- › medicinske sestre/tehničar opće zdravstvene njege
- › dentalna asistentica
- › primalja asistentica
- › fizioterapeutski tehničar

Zdravstena njega – administrativni poslovi

Druga skupina:

- › dentalni tehničar
- › sanitarni tehničar
- › zdravstveno-laboratorijski tehničar
- › farmaceutski tehničar

Laboratorijske pretrage – laboratorijske metode – higijensko epidemiološke mjere

- › Najvažnija je stručna kompetencija u prvoj skupini zanimanja zdravstvena njega. U svim velikim sistemima, na svim odjelima traže se: dijagnostičke metode, edukacija o preventivi i higijeni, hitna medicinska stanja, laboratorijske metode, higijensko-epidemiološke mjere. Ove važne stručne kompetencije temelj su funkcioniranja svih velikih sustava/kliničkih bolnica gdje se broj osoblja uvijek nastoji smanjiti, a potrebe sustava su velike.
- › Vidimo da je kod srednjih i malih poslodavaca osim potrebe za stručnim kompetencijama naglašena i neizostavna široka paleta općih kompetencija (znanje engleskog i još jednog stranog jezika, informatička pismenost, „lijep izgled“, „ugodan glas“ i sl.).
- › Visokoškolske ustanove ne vide svoje studente u djeci koja završavaju strukovne škole (što će nam potvrditi i analiza profesora Matkovića).
- › Poslodavci dominantno očekuju obrazovanje od 4 ili 5 godina za zanimanje u sektoru.

3. Ponuda rada u sektoru: zanimanja i kompetencije

3. Ponuda rada u sektoru: zanimanja i kompetencije

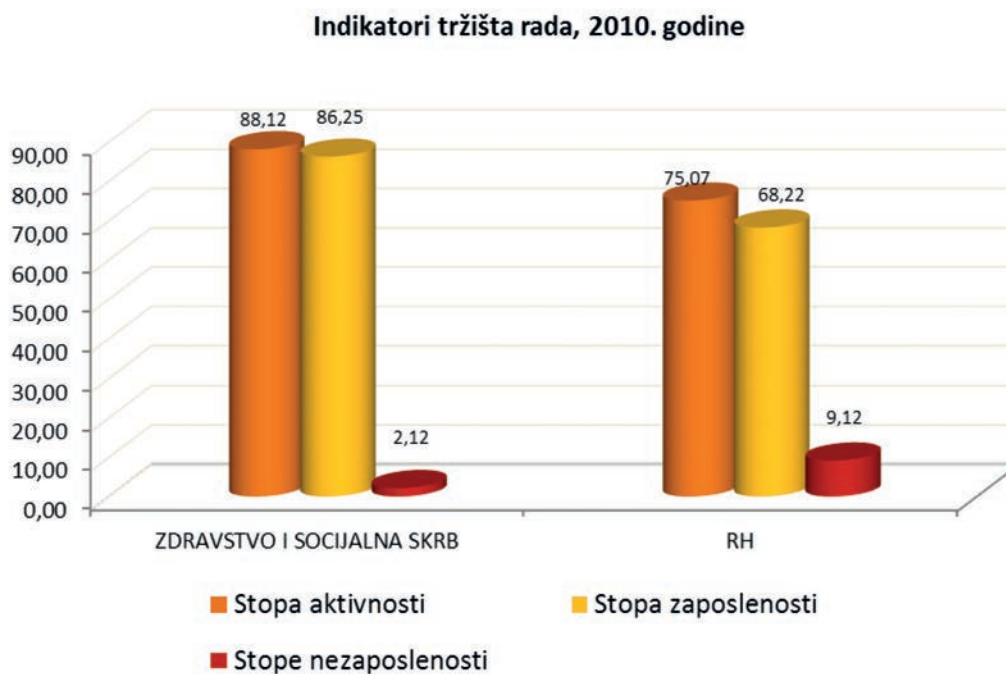
Ukupnu potencijalnu ponudu rada sa znanjima iz sektora Z&SS čine svi radnosposobni stanovnici stari 15-64 godine koji imaju kvalifikacije ili zanimanja iz sektora. Ako želimo procijeniti kolika će biti stvarna ponuda u danom trenutku analizirat ćemo radnu snagu u sektoru. Ipak moramo imati na umu da u hrvatskom gospodarstvu već dugi niz godina ponuda rada uvelike nadilazi potražnju za radom. U takvim uvjetima trajnog viška ponude nije bilo dovoljno slobodnih radnih mjesta za svakoga te se jedan dio radne snage povukao u neaktivnost ne očekujući da će se uspjeti zaposliti.²

Već smo vidjeli u prvom poglavlju da je prisutno oko 93,661 osoba sa sektorskim zanimanjima u Hrvatskoj u dobi od 15-64 godine. Kako jedan dio njih ne želi raditi ili nije sposoban za rad, fokus mora biti na radnoj snazi a u 2010. godini raspolagali samo sa 82,534 osoba koje su činile stvarnu ponudu rada. Od svih koji su željeli raditi samo je mali broj ostao nezaposlen, tj. 1,750 osoba. Ostalo je 11,127 neaktivnih osoba sa sektorskim zanimanjima među kojima se možda nalaze i obeshrabreni radnici koji bi se pojavili na tržištu rada kada bi se povećala potražnja za njihovim uslugama.

3.1. Indikatori tržišta rada

Na slici 8 možemo vidjeti osnovne pokazatelje tržišta rada za oba sektora ZSS u usporedbi s pokazateljima za RH. Moramo imati na umu da je jedan od ključnih ciljeva Agende 2020 Europske unije da se stopa zaposlenosti podigne na 75% od radnosposobnog stanovništva starog 20-64 godine. Hrvatska je daleko do tog cilja (stopa u 2011 god je bila 52,7%) ali je značajno vidjeti da su stope zaposlenosti sektor a ZSS razmjerno više od onih za RH . Pri tome treba naglasiti da u doljnjim indikatorima prikazujemo samo osobe s sektorskim zanimanjima a izostavljamo mlade bez radnog iskustva s kvalifikacijama iz ZSS. Kada bi i njih uključili i stope aktivnosti i stope zaposlenosti bi bile niže od dolje prikazanih.

² U literaturi s tržišta rada radnici koji odustaju od traženja posla nazivaju se obeshrabrenim radnicima. Važno je stoga analizirati i neaktivnu radnu snagu kako bi se moglo procijeniti u kojoj mjeri bi porast broja slobodnih radnih mjesta mogao računati na aktiviranje obeshrabrenih radnika. Također je važno znati kakva je njihova dobna i obrazovna struktura da se vidi kakve će oni prepreke imati kada se pokušaju uključiti na tržište rada.

Slika 6. Indikatori tržišta rada po podsektorima

Izvor: Anketa o radnoj snazi, 2010. DZS.

Sektor Z&SS ima najviše stope aktivnosti od 88,12% što znači da ovaj postotak svih osoba sa zanimanjima iz sektora želi raditi a 86,25% je stopa zaposlenosti što znači da tako velik postotak radnosposobnog stanovništva doista i radi. Ne čudi, stoga, da je stopa nezaposlenosti svega 2,12% radne snage.

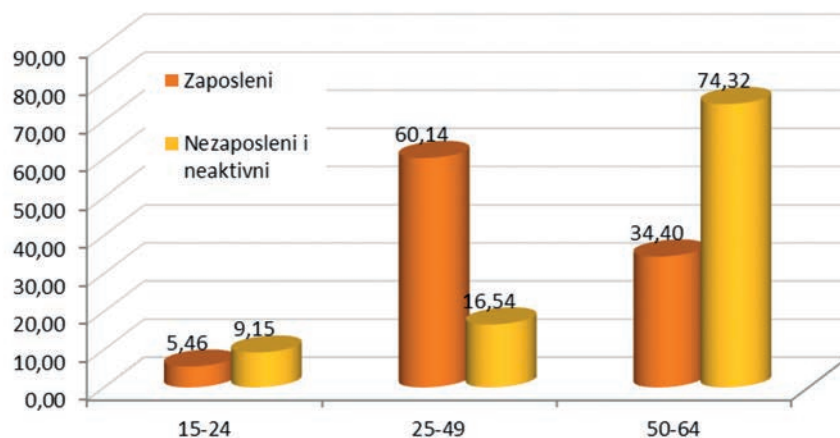
Ovi nam indikatori govore da je prosječan položaj svih osoba sa sektorskim zanimanjima znatno bolji od opće populacije. Često je ta činjenica povezana s obrazovnim, dobnim i drugim karakteristikama radne snage. Bolja obrazovanost obično omogućava veću zapošljivost, veću plaću, stalnije i sigurnije radno mjesto i veću mogućnost napredovanja. S druge strane, dob može i negativno utjecati na položaj osoba na tržištu rada. Tako mladi i stariji radnici nemaju istu poziciju kao osobe stare od 25-49 godina koji čine glavnu i najbrojniju radnu snagu.

3.2. Dobna i obrazovna struktura u sektoru ZSS

Za analizu sektora dobna je struktura važna za prognoziranje dinamike ulaska u radnu snagu kao i izlaska iz nje. Ima li dovoljno mladih koji će moći zamijeniti radnike koji odlaze u mirovinu u okviru istih radnih mjesta i zanimanja? Na temelju podataka o dobi u daljnjoj ćemo analizi prikazati neusklađenosti ponude i potražnje za radom koja proizlazi iz nedovoljnog broj mladih u procesu zamjene radne snage.

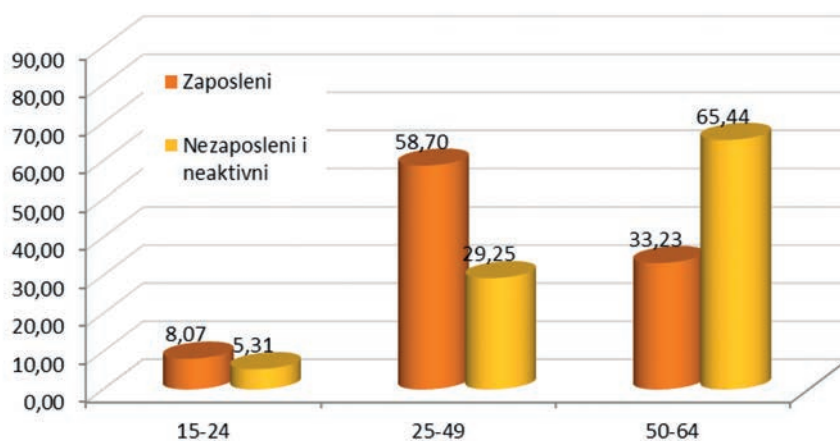
Na slijedećim slikama prikazane su dobne strukture zaposlenih s jedne strane i nezaposlenih i neaktivnih, s druge, svih onih koji imaju sektorska zanimanja.

Dobna struktura: Zdravstvo i socijalna skrb, 2010. godine

Slika 7. Dobna struktura radne snage u sektoru ZSS

Dobna struktura: RH, 2010. godine

Slika 8. Dobna struktura radne snage u RH

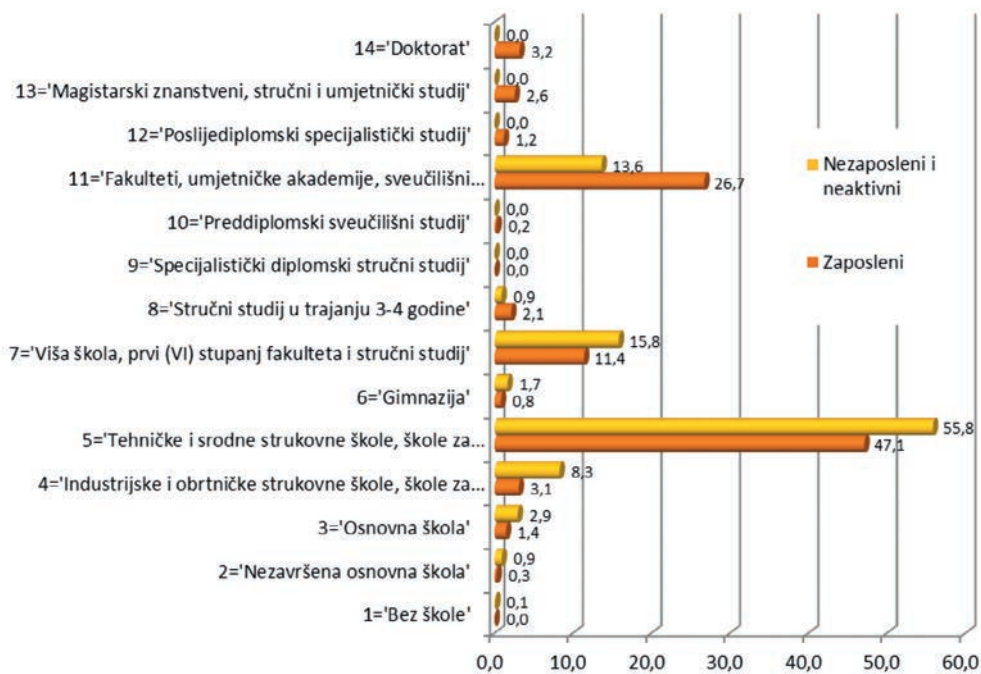
Izvor: Anкета o radnoj snazi, 2010., DZS

Kod sektora Z&SS gdje smo vidjeli da ima vrlo malo nezaposlenih, oni koji to jesu u 74,32% slučajeva stariji su od 50 godina. To znači da se na njih ne može računati kod daljnjeg razvoja potražnje za sektorskim zanimanjima. Svega je 9,15% mladih među njima što predstavlja nezaposlene mlade osobe sa sektorskim zanimanjima, ali bez učenika i studenata. Kod zaposlenih osoba sa zanimanjima u sektoru Z&SS udio mladih se svodi samo na 5,46% ukupne zaposlene populacije s navedenim zanimanjima. To znači da se mogu očekivati značajni problemi u zamjeni postojeće radne snage, a teško je zamisliti da će biti dovoljno mladih ako potražnja za ovim zanimanjima naraste. U realnosti, ako su strukture nezaposlenih i neaktivnih loše te se na njihovu ponudu rada ne može računati, mladi iz obrazovnog sustava jedini su alternativni izvor u samoj zemlji. Ako njih nema dovoljno, uvoz radne snage je jedini izvor. Trend iseljavanja visokoobrazovanih mladih osoba s ovim zanimanjima u tom je smislu još veća opasnost. Definitivno je dobna skupina s najvećim udjelom zaposlenosti od 25 do 49 godina.

3.3. Obrazovna struktura

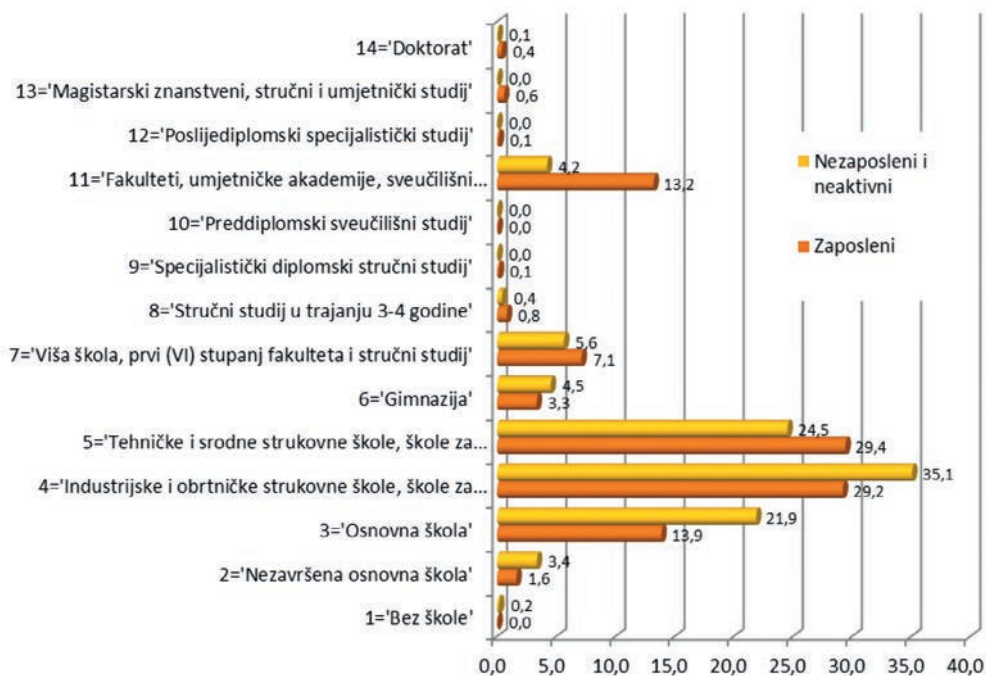
Pored dobi, obrazovna razina velikim dijelom uvjetuje položaj na tržištu rada. Vrlo često ove su karakteristike u međusobnoj vezi. Starije generacije imaju nižu obrazovnu razinu i obratno. Kako je znaenje postalo faktorom konkurentnosti, razvoj znanja, posebno unutar obrazovnog sektora i sektorskih zanimanja jedan je od čimbenika razvoja konkurentnosti temeljene na domaćem znanju. Vidjeli smo na slici 2 gore da je raspon sektorskih zanimanja u području kompleksnosti između najviše razine 1 i 3. Obrazovna struktura ne mora identično prikazivati isti raspon budući da same kvalifikacije osoba sa sektorskim zanimanjima nisu nužno odraz razine kompleksnosti koja se zahtijeva za rad na radnom mjestu ili zanimanju. Stoga je važno vidjeti kakva je obrazovna struktura u oba podsektora kako bismo mogli predvidjeti kakva će dodatna obrazovanja biti potrebna i za koliki broj osoba ako bi se potražnja za radom povećala u sektoru Z&SS.

Obrazovna struktura u Zdravstvu i socijalnoj skrbi, 2010. godine

Slika 9. Obrazovna struktura radne snage u sektoru ZSS

Obrazovna struktura u Republici Hrvatskoj 2010. godine

Slika 10. Obrazovna struktura radne snage u RH

Izvor: Anкета o radnoj snazi 2010., DZS.

Vidljivo je da su najbrojnija grupacija među nezaposlenima i neaktivnim osobama oni sa završenom tehničkom strukovnom školom, tj. njih 55.8%. Slijede osobe sa završenom višom školom, njih 15.8% - na trećem mjestu su nezaposlene osobe sa završenim fakultetom, njih 13.6%, dok su na četvrtom mjestu osobe sa završenom industrijskom obrtničkom strukovnom školom 8.3 %.

Zaključak je da je obrazovna struktura zaposlenih bolja nego obrazovna struktura nezaposlenih što bi indiciralo možda motivaciju djece iz strukovnih škola da se dobiju više kvalifikacije u uvjetima kad visoko obrazovanje za većinu osoba iz četverogodišnjih škola nije jednostavno dostupno.

Među zaposlenima je 26.7 % osoba s fakultetom, što je jedini uspon na ovoj slici i govori u prilog njihovom sve boljem zapošljavanju.

ZAKLJUČCI ZA KARAKTERISTIKE PONUDE RADA U SEKTORU

- › Sektor ZSS-a ima visoke stope aktivnosti i stope zaposlenosti što nam pokazuje podatak od 86,25 % stope zaposlenosti.
- › Dobna struktura kod sektora indicira potencijalne probleme kod zamjene radne snage tako da bilo kakav rast potražnje mora naići na problem u ponudi radne snage.
- › Obrazovna struktura govori u prilog maloj prevalenciji nezaposlenih sa strukovnim školama ali i njihovom najvećem zapošljavanju u sektoru – opažanje da raste postotak zapošljavanja osoba sa fakultetom.
- › Sektor ima premali broj mladih i zaposlenih i nezaposlenih i neaktivnih i stoga će biti potrebna prostorna mobilnost.

3.4. Kvantitativna analiza obrazovnih programa

Da bi znanja i vještine koji se stječu u školskom sustavu mogla podržavati gospodarski rast potrebno je istovremeno zadovoljiti tri uvjeta:

- › da su programi odgovarajući po sadržaju,
- › da je broj učenika/polaznika koji su stekli odgovarajuće kvalifikacije dovoljan da zadovolji potražnju,
- › da su kvalificirani mladi ljudi spremni na vrijeme tj. da su i sadržaj obrazovanja i upisne kvote bile planirane na vrijeme.

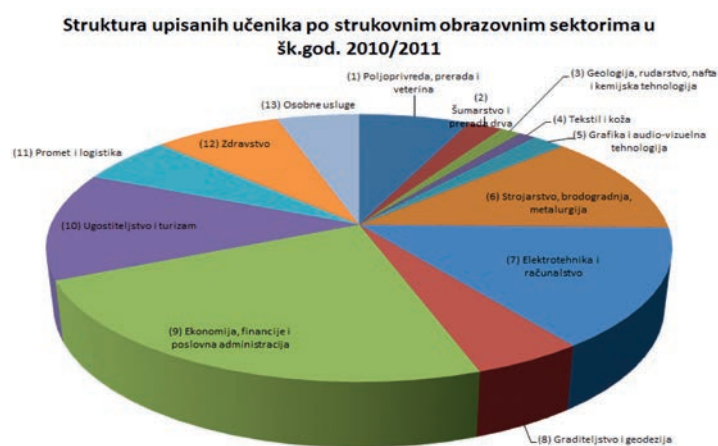
Obrazovni programi u sektoru Z&SS nisu bili skloniji promjenama nego u nekim drugim sektorima. Vidjeli smo u prethodnoj analizi da potražnja za zanimanjima u Z&SS umjereno raste dok ukupan broj mladih koji završavaju obrazovne programe u sektoru Z&SS blago pada ili stagnira, što je dobrim dijelom posljedica negativnog nataliteta.

Jedna od istaknutih promjena koja se dogodila posljednje godine osmišljavanje je kurikuluma za **dentalnog asistenta** te nadogradnja i obogaćivanje kurikuluma za **medicinsku sestru – tehničara opće zdravstvene njege** koji sada traje 5 godina. Svakako se preporuča u obogaćivanje uključiti kompetencije koje su označili poslodavci nakon anketiranja.

U Hrvatskoj postoji 2 tipa srednjoškolskih strukovnih programa koji pripremaju mlade za rad u sektoru

- › 4-godišnji strukovni programi,
- › 5-godišnji strukovni programi.

Sektor Z&SS **šesti je po redu po popularnosti** prilikom upisa i to je dobro mjesto s obzirom da u konkurenciju ulaze i gimnazijski programi. Činjenica je da se svake godine upisuje dobar dio učenika s dobrim prosjekom ocjena što podiže kvalitetu populacije koja upisuje programe u sektoru Z&SS.

Slika 11. Struktura upisanih učenika po strukovnim sektorima u šk.god. 2010./2011.

Izvor; e-matica za šk. god. 2010/2011, MZOŠ

U 2009./2010. u svim se županijama provodi devet obrazovnih programa u okviru sektora (prikazani su u tablici 5).

NAZIV PROGRAMA	TRAJANJE
Farmaceutski tehničar	4
Fizioterapeutski tehničar	4
Medicinska sestra – Tehničar opće zdravstvene njege	5
Medicinski kozmetičar	4
Dentalna asistentica	4
Primalja-asistentica	4
Sanitarni tehničar	4
Zdravstveno-laboratorijski tehničar	4
Dentalni tehničar	4

Tablica 5. Programi u sektoru u koje su se upisivali učenici u šk. godini 2009./2010.

S ciljem dobivanja što boljeg uvida u postojeće obrazovne programe i trendove upisa učenika, u ovoj je verziji profila sektora na temelju podataka kojima raspolaže Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (izvor: e-matica), pripremljeno nekoliko kvantitativnih analiza koje nastoje prikazati:

1. opću sliku sektora u strukovnom obrazovanju u širem kontekstu ponude strukovnih programa;
2. dublju analizu postojećih programa/kvalifikacija uključujući komentare o trendovima upisa u prvu i posljednju godinu različitih programa;
3. studiju trendova po županijama kako bi se uočile moguće regionalne razlike i specifičnosti.

Uz ove podatke korišteni su i podaci Državnog zavoda za statistiku, posebno Statistički godišnjak koji daje informacije o stanovništvu i napose o dobnim skupinama stanovništva: http://www.dzs.hr/default_e.htm kako bismo mogli analizirati demografski utjecaj na broj upisanih učenika.

U ovom će poglavlju biti predstavljene sljedeće analize:

- Analiza 1 - opći trendovi u strukovnom obrazovanju, trendovi u sektoru te populacijski trendovi,
- Analiza 2 - trendovi po godini, razredu i obrazovnom programu/kvalifikaciji,
- Analiza 3 - trendovi po županiji i obrazovnom programu/kvalifikaciji.

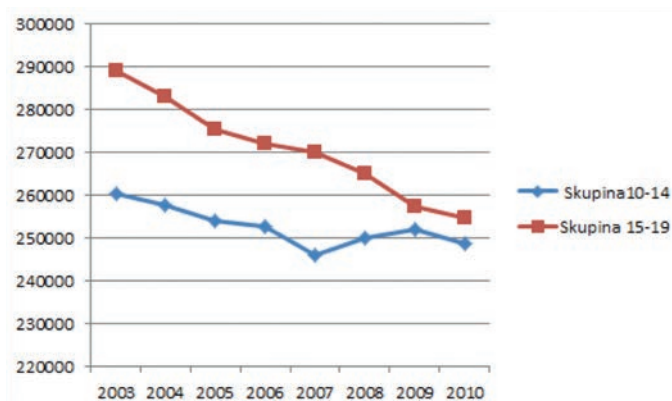
ANALIZA 1 – OPĆI TRENDOWI

Tablica 6. prikazuje ukupan broj učenika i studenata upisanih na sve obrazovne razine unutar obrazovnog sustava Republike Hrvatske prema podatcima Državnog zavoda za statistiku. U promatranom razdoblju od 4 godine za koje je provedena ova analiza vidljiv je ukupni pad broja srednjoškolskih učenika od 3,93%, pri čemu treba naglasiti da je u čitavom promatranom razdoblju broj učenika upisanih u gimnazije stagnirao, četverogodišnje srednje škole izgubile su 1,85% učenika, dok su trogodišnje srednje škole izgubile čak 12,3% učenika što u promatranom razdoblju čini stopu od oko 4% godišnje.

Vrsta institucije	ISCED	HKO	2006./2007.	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.	2010./2011.	2010./2011. (%)	2006 → 2010
Dječji vrtići			109 508	113 615	116 382	121 433	125 166		
Predškolske obrazovne ustanove	0	0	90 947	93 274	95 516	99 317	101 638		
Osnovne škole	1	1	382 441	376 100	369 690	361 052	351 345		-8,13%
Srednje škole	3	4	187 977	184 183	181 878	180 582	180 158	100%	-4,34%
Gimnazije	3A	4.2	51 338	50 884	51 059	51 395	52 196	28,97%	1,67%
Tehničke i umjetničke strukovne srednje škole (4 godišnjeg trajanja)	3A	4.2	89 566	88 574	88 238	87 906	87 144	48,37%	-2,70%
Obrtničke srednje strukovne škole (3 godišnjeg trajanja)	3C	4.1	45 456	43 186	41 100	39 856	39 341	21,84%	-13,45%
Srednje škole za učenike sa invaliditetom		4.1 i 4.2	1 617	1 539	1 481	1 425	1 477	0,82%	
Visokoškolske ustanove			136 129	138 126	134 188	145 263	148 616	100%	9,17%
Veleučilišta	5	6 i 7	16 141	18 735	18 983	22 034	24 122	16,23%	49,45%
Visoke škole	5	6 i 7	9 414	7 054	7 691	9 027	9 539	6,42%	1,33%
Fakulteti	5 i 6	6,7,8	109 095	110 720	105 942	112 437	113 012	76,04%	3,59%
Umjetničke akademije	5 i 6	6,7,8	1 480	1 617	1 572	1 765	1 943	1,31%	

Tablica 6. Prikaz broja upisanih učenika / studenata u obrazovnom sustavu Republike Hrvatske

Prikaz broja djece srednjoškolske dobi u promatranom razdoblju, prema podatcima Državnog zavoda za statistiku, u dobnim skupinama 10-14 godina i 15 – 19 godina pokazuje pad od 3% u promatranom razdoblju u dobnj skupini 10-14 te pad od 5,8% u istom razdoblju u dobnj skupini 15-19 godina.

Slika 12. Prikaz broja djece i mladih srednjoškolske dobi u promatranom razdoblju u tisućama

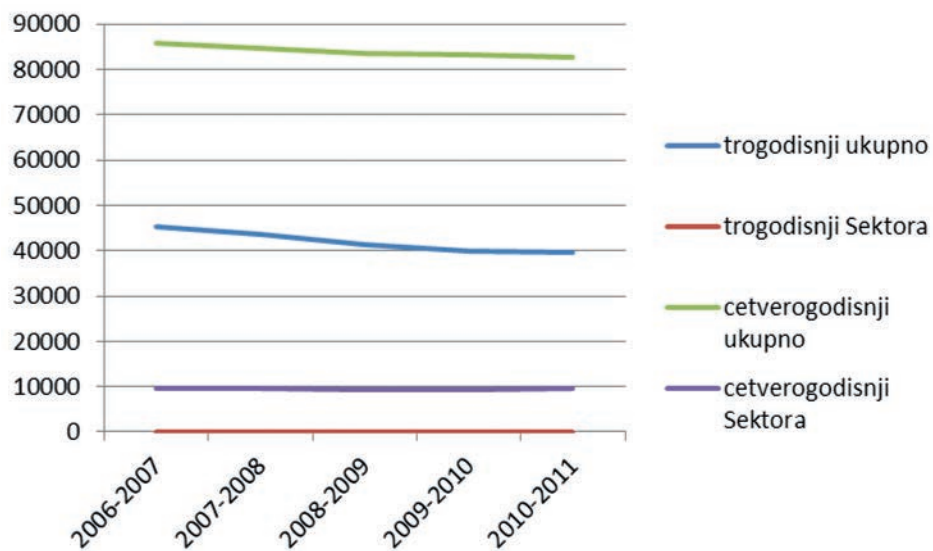
Izvor DZS, 2011

Broj upisanih učenika u trogodišnje i četverogodišnje programe u sektoru u odnosu na ukupno upisane učenike u sustavu strukovnog obrazovanja prikazana je tablicom 7. i slikom 13.

GODINA	TROGODIŠNJI UKUPNO	TROGODIŠNJI U SEKTORU	UDIO	ČETVEROGODIŠNJI UKUPNO	ČETVEROGODIŠNJI U SEKTORU	UDIO
2006-2007	45320	0	0,00%	85714	9676	11,29%
2007-2008	43654	0	0,00%	84618	9531	11,26%
2008-2009	41310	0	0,00%	83622	9426	11,27%
2009-2010	39916	0	0,00%	83152	9328	11,22%
2010-2011	39635	5	0,01%	82800	9576	11,57%

Tablica 7. Prikaz broja učenika u strukovnom obrazovanju i u sektoru

Primijetili smo tijekom razdoblja (2006.-2009.) da je broj upisanih učenika pao što bi se moglo objasniti manjim interesom i općim trendom pada upisa u strukovne programe. Taj pad nije bio toliko naglašen kao u ostalim strukovnim programima. Od 2009.-2010. broj učenika ponovno raste da bi dosegao otprilike isti broj kao i prije pada. Općenito, postotak pada je od 11,2 – 11,5%. Privlačnost strukovnih programa za polaznike je u sektoru Z&SS manje više jednak. Pad koji se dogodio pripisujemo općem trendu i sve većem broju djece koja s odličnim ocjenama upisuju ove programe.

Slika 13. Prikaz broja učenika u strukovnom obrazovanju i sektoru

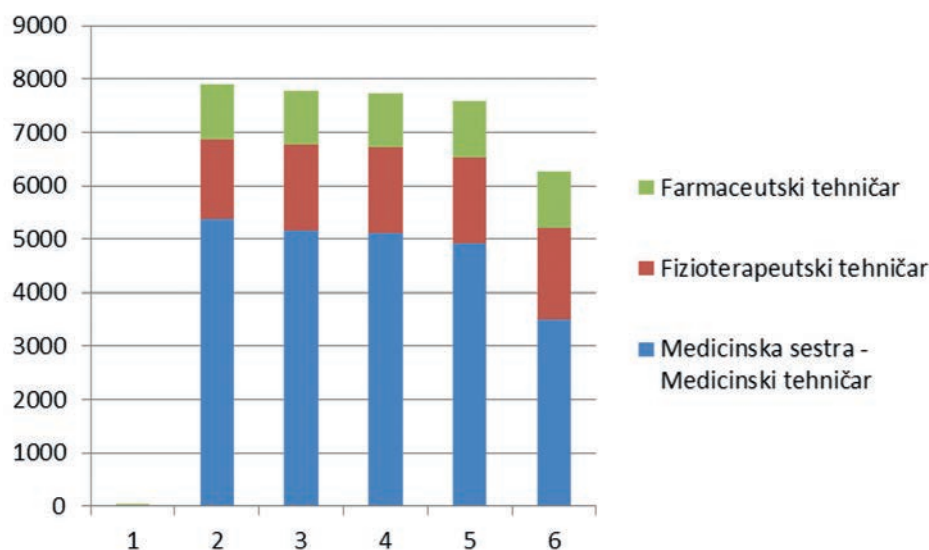
Izvor: e-matica, 2011., MZOŠ.

ANALIZA 2 – TRENDVI PO GODINI, RAZREDU I OBRAZOVNOM PROGRAMU/KVALIFIKACIJI

PROGRAM / KVALIFIKACIJA	trajanje godina	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	PROMJENA 2006-2011	udio u sektoru na početku razdoblja	UDIO U SEKTORU NA KRAJU RAZDOBLJA	TREND POPULARNOSTI U SEKTORU	BROJ ŠKOLA NA KRAJU RAZDOBLJA	ZADNJA REVIZIJA PROGRAMA
Njegovatelj/njegovateljica starijih i nemoćnih osoba - TES	3	0	0	0	0	5		#DIV/0!	100,00%		1	2009
Farmaceutski tehničar	4	1015	1009	997	1050	1041	2,56%	10,49%	10,87%	2,56%	11	1997
Fizioterapeutski tehničar	4	1498	1592	1627	1616	1717	14,62%	15,48%	17,93%	14,62%	22	1997
Medicinska sestra - Medicinski tehničar	4	5375	5171	5101	4923	3496	-34,96%	55,55%	36,51%	-34,96%	23	2010/2011
Medicinska sestra / tehničar opće zdravstvene njege	4	0	0	0	0	1406		0,00%	14,68%		23	2010
Medicinski kozmetičar	4	180	183	213	235	256	42,22%	1,86%	2,67%	42,22%	6	2001
Primalja	4	310	252	231	165	0	-100,00%	3,20%	0,00%	-100,00%	0	1997
Primalja-asistentica	4	0	0	0	117	326		0,00%	3,40%		4	1997
Sanitarni tehničar	4	300	336	337	272	373	24,33%	3,10%	3,90%	24,33%	9	1997
Zdravstvenolaboratorijski tehničar	4	556	521	428	446	417	-25,00%	5,75%	4,35%	-25,00%	7	1997
Zubotehničar	4	442	467	492	504	539	21,95%	4,57%	5,63%	21,95%	6	1997
Ukupno 3 godine		0	0	0	0	5	#DIV/0!					
Ukupno 4 godine		9.676	9.531	9.426	9.328	9.576	-1,03%					
Sveukupno		9.676	9.531	9.426	9.328	9.581	-0,98%					

Tablica 8. Prikaz broja učenika u strukovnom obrazovanju po programima

Podatci o upisanim učenicima u obrazovne programe u sektoru zdravstva u razdoblju 2006.-2011. prikazani su tablicom 8. Podatci o upisanim učenicima u obrazovni program u sektoru govore nam o trendu upisa djece, a analiza pokazuje da trend upisa ima tendenciju održivosti, naročito programi **farmaceutski tehničar, fizioterapeutski tehničar i zubotehničar**. U tablici je vidljiv pad upisa u obrazovni program **medicinska sestra – tehničar opće i zdravstvene njege**, ali to objašnjavamo promjenom samog naziva i obogaćivanjem obrazovnog programa čije je trajanje 5 godina. Naime, za 2011. imamo podatak da je bio veliki interes učenika s odličnim ocjenama za upis u ove obrazovne programe (naročito medicinska sestra – tehničar opće zdravstvene njege i dentalna asistentica) te se tražila mogućnost dodatnog upisa. Sve se ovo ponavlja i kod programa primalja -asistentica. Ipak bilježimo samo lagani pad broja upisanih učenika, a to je -1.03% dok je sveukupni pad svih programa 0.98%.

Slika 14. Trend strukture upisanih učenika u četverogodišnje programe u sektoru

Izvor: e-matica, 2011., MZOŠ.

Kao što je vidljivo iz Slike 14. najzastupljeniji je obrazovni program medicinska sestra - tehničar opće zdravstvene njege, drugi je po zastupljenosti program fizioterapeutski tehničar i treći farmaceutski tehničar.

ANALIZA 3 – TRENDVI PO ŽUPANIJI I OBRAZOVNOM PROGRAMU/KVALIFIKACIJI

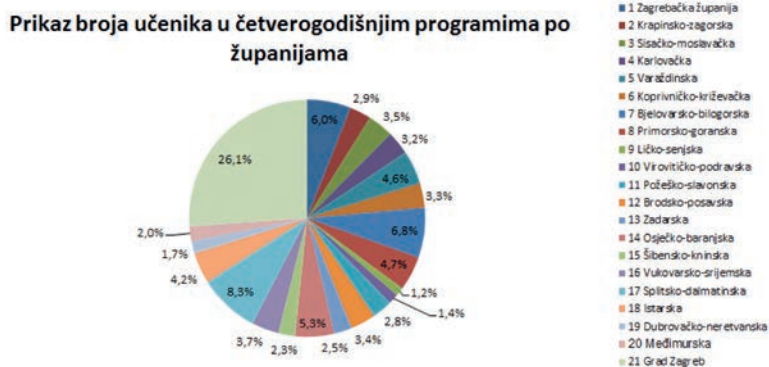
U tablici 9. prikazan je broj upisanih učenika u četverogodišnje programe po godinama uz prikaz zastupljenosti broja učenika po županiji.

	2006-2007	%	2007-2008	%	2008-2009	%	2009-2010	%	2010-2011	%	Promjena 2006-2011	%Promjena
Zagrebačka županija	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	#DIV/0!
Krapinsko-zagorska	564	5,8%	0	0,0%	597	6,3%	591	6,3%	568	5,9%	4	0,7%
Sisačko-moslavačka	406	4,2%	127	1,3%	324	3,4%	304	3,3%	321	3,4%	-85	-20,9%
Karlovačka	274	2,8%	296	3,1%	243	2,6%	235	2,5%	238	2,5%	-36	-13,1%
Varaždinska	565	5,8%	1771	18,6%	594	6,3%	598	6,4%	612	6,4%	47	8,3%
Koprivničko-križevačka	244	2,5%	245	2,6%	239	2,5%	234	2,5%	234	2,4%	-10	-4,1%
Bjelovarsko-bilogorska	430	4,4%	162	1,7%	381	4,0%	359	3,8%	442	4,6%	12	2,8%
Primorsko-goranska	779	8,1%	0	0,0%	760	8,1%	734	7,9%	709	7,4%	-70	-9,0%
Ličko-senjska	31	0,3%	0	0,0%	60	0,6%	58	0,6%	28	0,3%	-3	-9,7%
Virovitičko-podavska	133	1,4%	0	0,0%	111	1,2%	182	2,0%	169	1,8%	36	27,1%
Požeško-slavonska	383	4,0%	0	0,0%	383	4,1%	354	3,8%	367	3,8%	-16	-4,2%
Brodsko-posavska	419	4,3%	0	0,0%	365	3,9%	377	4,0%	408	4,3%	-11	-2,6%
Zadarska	373	3,9%	229	2,4%	382	4,1%	385	4,1%	394	4,1%	21	5,6%
Osječko-baranjska	675	7,0%	1747	18,3%	663	7,0%	629	6,7%	619	6,5%	-56	-8,3%
Šibensko-kninska	308	3,2%	1707	17,9%	330	3,5%	330	3,5%	319	3,3%	11	3,6%
Vukovarsko-srijemska	360	3,7%	1671	17,5%	359	3,8%	383	4,1%	377	3,9%	17	4,7%
Splitsko-dalmatinska	1026	10,6%	0	0,0%	938	10,0%	944	10,1%	993	10,4%	-33	-3,2%
Istarska	212	2,2%	0	0,0%	202	2,1%	181	1,9%	217	2,3%	5	2,4%
Dubrovačko-neretvanska	213	2,2%	0	0,0%	202	2,1%	199	2,1%	204	2,1%	-9	-4,2%
Međimurska	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	58	0,6%	58	#DIV/0!
Grad Zagreb	2281	23,6%	1576	16,5%	2293	24,3%	2251	24,1%	2294	24,0%	13	0,6%
UKUPNO	9676	100,0%	9531	100,0%	9426	100,0%	9328	100,0%	9571	100,0%	-105	-1,1%

Tablica 9. Prikaz broja učenika u četverogodišnjim programima u sektoru po županijama

Izvor: e-matica, 2011., MZOŠ.

Slika 15. prikazuje grafički županijsku strukturu upisanih učenika u četverogodišnje programe iz sektora u šk. godini 2010./2011.

Slika 15. Prikaz broja upisanih učenika iz sektora po županijama u šk.god. 2010/2011

Primijetili smo da je trend upisa u četverogodišnje programe očekivano najintenzivniji u gradu Zagrebu s visokih 26,1 %. Velik je raskorak između Grada Zagreba i ostalih županija tako da slijedi Splitsko-dalmatinska županija sa 8,3 % pa zatim ostale: Bjelovarska - sa 6,8 %, Zagrebačka županija sa 6,0 %, Osječko-baranjska sa 5,3 %, Primorsko-goranska sa 4,7%, Istarska sa 4,2%.

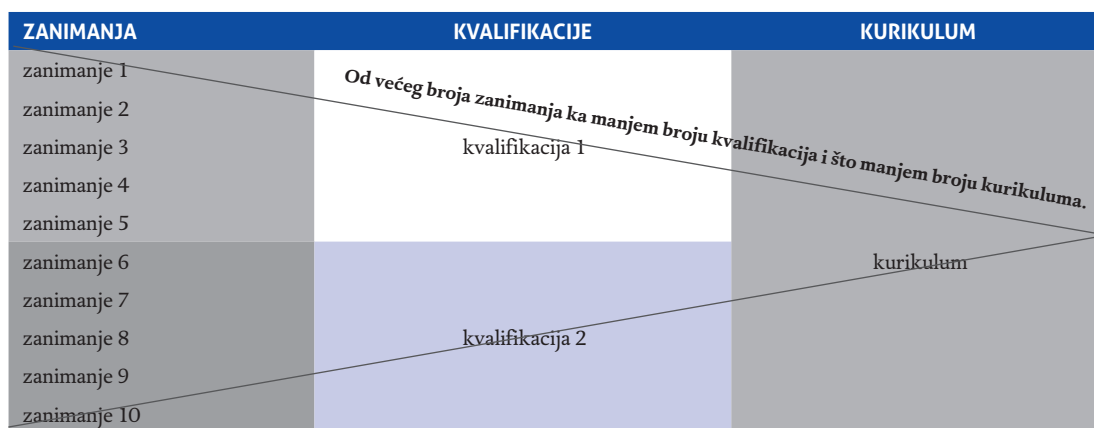
3.5. Kvalitativna analiza obrazovnih programa

Prije no što se prijeđe na kvalitativnu analizu obrazovne ponude u određenom obrazovnom sektoru potrebno je naglasiti neka njena osnovna polazišta, koja vrijede općenito za sve obrazovne sektore.

Izuzetno je važno provesti i kvalitativnu analizu obrazovne ponude, jer se ne možemo osloniti samo na kvantitativnu analizu, koja se zasniva na analizi upisnih podataka. Rijetke su ustanove za strukovno obrazovanje koje provode istraživanje tržišta rada i temeljem takvog istraživanja donose odluke o upisnim kvotama. To se pokazalo i kroz samovrjednovanje škola (samo je jedna od 24 ustanove za strukovno obrazovanje donosila odluke na osnovi stvarnih i relevantnih podataka i predviđala za 10 godina unaprijed kretanja na tržištu rada, a time i odgovarajuće upisne kvote, pa čak i potrebno usavršavanje nastavnika kako ne bi bilo otpuštanja).

S obzirom na slabo ili gotovo nikakvo ažuriranje obrazovnih programa od 1996. godine, i po sadržaju i po svim drugim promjenama koje bi zahtijevao prelazak s plana i programa na kurikulum, sad je potrebno provesti temeljitu analizu onoga što želimo postići i to naglasiti kao najbitnije. Svakako je važno analizirati i trenutnu situaciju, ali samo u cilju osvješćivanja polazišta i neravnoteže ponude i potražnje na obrazovnom tržištu. Budući da kurikulum zahtijeva promijenjene paradigme, tj. prijelaz s izvođenja propisanog sadržaja na postignuća polaznika te prijelaz s poučavanja na učenje, **neophodna je edukacija za sve one koji u obrazovanju trebaju primjenjivati te nove postavke.**

Rezultatima provedene analize potreba na tržištu rada, zanimanjima i dobivenim skupinama potrebnih kompetencija (unutar matrice kompetencija), trebalo bi pridružiti kvalifikacije s ishodima učenja koji su najbliže iskazanim potrebama na tržištu rada, ali tako da se grupira sve što je moguće, te da sva zanimanja budu pokrivena minimalnim brojem kvalifikacija koje se razlikuju u manjem postotku specifičnih jedinica. Radi nužne racionalizacije i povećanja kvalitete i učinkovitosti, što je moguće više standarda kvalifikacija trebalo bi biti pokriveno najmanjim mogućim brojem kurikuluma temeljenih na modularnom pristupu (kako prikazuje sljedeća slika).

Slika 16. Shematski prikaz metodologije razvoja strukovnih kurikuluma.

Prije razvoja standarda kvalifikacija i kurikuluma neophodno je odlučiti što su temeljni moduli i jedinice i razviti ih za potrebe svih budućih kvalifikacija gdje god su potrebne, tj. i u bazičnom ali i u drugim sektorima, kako se ne bi pojavilo više jedinica i modula istih imena, a različitih ishoda učenja i načina njihovog stjecanja koji iz njih proizlaze. U svim razmatranjima, analizama i donošenju zaključaka, kao i pri određivanju bazičnih jedinica i modula, ključnu ulogu ima broj onih koji određenu jedinicu ili modul trebaju.

Obrazovni sustav RH ima dodatni zahtjev pred sobom, a to je potreba za izgradnjom samopouzdanja i samopoštovanja učenika, kao i njihovo osvješćivanje vlastitih snaga i slabosti te izgradnja odgovornosti. Anketiranja poslodavaca u svim je obrazovnim sektorima pokazalo da su svih 10 najpoželjnijih kompetencija ključne kompetencije, tj. generičke ili prenosive, kao što su timski rad, strani jezici u struci, učiti kako učiti, proaktivnost i briga za vlastitu karijeru, točnost, samostalnost i odgovornost.

Prema provedenim anketama za poslodavce u sektoru zdravstva i socijalne skrbi u privatnim velikim a posebno u malim sustavima kompetencije se svode na **odličnu administraciju** te mnoge opće kompetencije koje su poslodavcu izuzetno važne, a to su **korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije, ali isto tako i samu vještinu komunikacije** (gdje smo čak imali slučaj da se navodi kao jedna od kompetencija lijep izgled ili ugodan glas), **pismeno i profesionalno dokumentiranje, rad u timu odnosno sposobnost organizacije posla** (poštujući hijerarhiju) **te svakako vladanje hrvatskim i barem jednim stranim jezikom**. Dakako, u svakom odgovoru na upit poslodavaca **empatija** je ono od čega se počinje i što općenito nedostaje.

Navedeno nas dovodi do još jednoga ključnog problema, a to je definiranje kurikuluma za općeobrazovne sadržaje u strukovnim školama koji bi trebali biti usklađeni s kurikulumima u sektoru, ali i s mogućnostima ustanove za strukovno obrazovanje s jedne i potreba lokalne zajednice s druge strane. Općeobrazovni predmeti ne bi trebali biti izolirani, nepromjenjivi i neprilagodljivi, te isti u svakom sektoru i svakoj školi. Već do sada definiranih 15 % autonomije ustanove za strukovno obrazovanje prema Zakonu o strukovnom obrazovanju možda bi bilo dobro primijeniti i na općeobrazovne kurikulume.

Standardi kvalifikacija za četverogodišnje i petogodišnje kurikulume trebaju imati osigurane ishode učenja sukladne zahtjevima visokih učilišta u području zdravstva i socijalne zaštite koji bi jamčili mogućnost nastavka školovanja. Žalosna je, međutim, činjenica, vidljiva iz ankete koja je provedena na visokim učilištima, da ona uopće ne razmatraju mogućnost nastavka školovanja koje bi bilo nastavak srednjoškolskoga strukovnog obrazovanja u obrazovnom sektoru zdravstva i socijalne skrbi.

Iz analize proizlazi da je osnovna (premda smo već prije naglasili kako su kompetencije medicinskih sestara stvarno obimne) skupina specifičnih kompetencija medicinskih sestara **zdravstvena njega**, ali nameću se i mnoge druge kompetencije, kao što su **njega specifičnih pacijenata**, te katkad **komplikirana asistencija tijekom dijagnostičkih ili terapijskih postupaka**. Od općih kompetencija rezultati ankete među poslodavcima pokazuju da oni najviše uvažavaju već spomenute administrativne poslove te vještinu korištenja informacijske i komunikacijske tehnologije.

Sljedeće tablice za dvije skupine zanimanja prikazuju najvažnije skupine potrebnih kompetencija.

U prvoj skupini (**dentalna asistentica, medicinska sestra/ tehničar opće zdravstvene njege**) nameću nam se dvije osnovne skupine kompetencija, a to su: **zdravstvena njega i administrativni poslovi**.

TRŽIŠTE RADA			OBRAZOVNI SUSTAV				
Radno mjesto	Zanimanje	Kompetencija	Skupine kompetencija	Jedinice	Ishodi učenja	Standard kvalifikacija	Kurikulum
Dentalna asistentica	Dentalna asistentica		Zdravstvena njega			Dentalna asistentica	
			Administrativni poslovi				
			Edukacija o preventivi i higijeni				
			Hitna medicinska stanja				
			Dezinfekcija / Sterilizacija				
			Medicinska etika				
			Dijagnostičke metode				
			Mobilna i fiksna protetika				
			Asistencija tijekom dijagnostičko-terapijskih postupaka				
			Opća				
Medicinski administrator	Medicinska sestra/ tehničar opće zdravstvene njege					Medicinska sestra/tehničar opće zdravstvene njege	Medicinska sestra/ tehničar opće zdravstvene njege

Tablica 10. Usporedba kompetencija na tržištu rada sa ishodima učenja iz obrazovnog sustava

TRŽIŠTE RADA			OBRAZOVNI SUSTAV				
Radno mjesto	Zanimanje	Kompetencija	Skupine kompetencija	Jedinice	Ishodi učenja	Standard kvalifikacija	Kurikulum
Laboratorijski tehničar	Zdravstveno laboratorijski tehničar		Laboratorijske pretrage			Zdravstveno- laboratorijski tehničar	Zdravstveno- laboratorijski tehničar
			Higijensko- epidemiološke mjere				
			Hitna medicinska stanja				
			Zdravstvena njega				
			Laboratorijski postupci u fiksnoj i mobilnoj protetici				
			Laboratorijske metode				
			Morfologija lica i smisao za estetiku				
			Zaštita na radu				
			Administrativni poslovi				
			Opća				
Zubni tehničar	Dentalni tehničar					Dentalni tehničar	Dentalni tehničar

Tablica 11. Usporedba kompetencija na tržištu rada sa ishodima učenja iz obrazovnog sustava

U drugoj skupini koju smo definirali općenito kao tehničare (dentalni tehničar, zdravstveno laboratorijski tehničar i farmaceutski tehničar) imamo ovakvu raspodjelu najvažnijih skupina kompetencija:

U okviru postojećih zakonskih rješenja kao najbolje trenutno moguće rješenje razvoja sustava vidi se tzv. **bottom-up approach**, tj. pristup odozdo prema gore. Taj pristup podrazumijeva intervenciju unutar postojećeg sustava, u granicama svih postavljenih zakona, a da ipak uspostavimo novu vrijednost. To dolazi iz prakse i fleksibilnosti, tj. prilagodbe novim uvjetima unutar sektora, ali i zahtjevima modernog načina učenja i usvajanja svih potrebnih kompetencija.

Obrazovni sektor Zdravstva i socijalne skrbi obrazovni je sektor za koji se može sa sigurnošću tvrditi da će obrazovanje za njega biti potrebno. Sigurno će biti potrebni dosad postojeći obrazovni programi s pravovremenim i uvijek dobrodošlim obogaćivanjem kurikuluma (kakvo je provedeno za medicinske sestre – tehničare opće zdravstvene njege, a isto tako dobrodošlim novim standardom zanimanja s potpuno novim standardom kvalifikacije na temelju kojeg je izrađen kurikulum DENTALNE ASISTENTICE. Sve nam to diktira dulji život i briga o starijima, veća svijest o zdravom životu, socijalna osviještenost, zdravstvena osviještenost (uključujući sva njena usko specijalizirana područja) povezana sa svim područjima rada i življenja kao i sa strateškim područjima bitnima za održivost i neovisnost države, te je razvoj ovoga obrazovnog sektora neupitan, a interdisciplinarno povezivanje jedinica s drugim obrazovnim sektorima neophodno.

Kao i u svim drugim obrazovnim sektorima, potrebno je odrediti što je bazično znanje za ovo područje i ono treba biti gotovo isto za sve kvalifikacije istog trajanja. Posebice u zadnje dvije ili tri godine obrazovanja (3., 4. i 5. godina) potrebno je osigurati različite strukovne sadržaje koji se mogu kombinirati na različite načine, kako bi se stvarale različite kvalifikacije.

S obzirom na nepreklapanja sadržaja, na njihovu eventualnu zastarjelost ili nepokrivanje potrebnih kompetencija na tržištu rada, što je vidljivo iz slijedeće tablice:

Predmet	Oznaka predmeta	Medicinska sestra/ Tehničar	Primalja	Zdravstveno-laboratorijski tehničar	Sanitarni tehničar/ Sanitarna tehničarka	Farmaceutski tehničar/ Farmaceutska tehničarka	Zubotehničar/ Zubotehničarka	Fizioterapeutski tehničar/ Fizioterapeutska tehničarka
Strukovna praksa	1	84,64,42	84,126,42	35,70,140,91	35,70,140,91	160,21	84,126,42	84,126,28
Zdravstvena psihologija	2	2	2	2				2,1
Osnove zdravstvene struke	3			2	2	2		
Uvod u laboratorijski rad	4			2	2	2		
Opća kemija	5			2	2	2		
Organska kemija	6			3	3	3		
Analička kemija	7			2,2	2,2	4		
Klinička medicina	8	3,5	1,1,1					5
Anatomija i fiziologija	9						1,2	2,2
Zdravstvena njega	10	5,6,9,10	5,5,9,10					
Latinski jezik	11	2,2	2,2					
Anatomija i fiziologija	12	3	3,1					
Patologija s patofiziologijom	13	2	2					
Farmakologija	14	1	1					
Socijalna medicina, zdravlje i okoliš	15	2	1					
Metodika zdravstvenog odgoja	16	1,1	1,1					
Prva pomoć	17		1					1
Biokemija	18			3			2	
Mikrobiologija	19				4,4		1	
Socijalna medicina	20				2			1
Hitni medicinski postupci	21	1,1						
Pedagogija	22	2						
Medicinska mikrobiologija s epidemiologijom	23		2					
Medicinska mikrobiologija s infektologijom	24		2					
Biokemija	25		1					
Porodništvo	26		2,4					
Ginekologija	27		2,2					
Pedijatrija s neonatologijom i osnovama genetike	28		2,2					
Fizikalna kemija	29			2				
Instrumentalna metod	30			2				
Medicinska biokemija	31			5,6				
Laboratorijska hematologija	32			2				
Imunohematologija i transfuziologija	33			2				
Citološke i histološke tehnike	34			2				
Osnove epidemiologije	35			1				
Anatomija, fiziologija i osnove patofiziologije	36			2,2				
Anatomija i fiziologija s patologijom	37				1,3			
Zdravstveni odgoj	38				1			
Oliolna i zdravlje	39				3			
Pretrage voda	40				3			
Higijena i tehnologija namirnica	41				2,5			
Parazitologija	42				2			
Epidemiologija	43				2,3			
Dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija	44				2,4			
Zdravstvena statistika	45				1			
Farmaceutska kemija s farmakologijom	46					4,4		
Medicinska mikrobiologija	47					2		
Botanika s farmakognozijom	48					3,3		
Farmaceutska tehnologija s kozmetologijom	49					8,7		
Kemija prehrane	50					2		
Industrijska proizvodnja lijekova	51					4		
Prirodna ljekovita sredstva	52					1		
Tehnologija zubotehničkog materijala	53						2,1	
Morfologija zuba	54						7	
Stomatološka anatomija s gnatologijom	55						2	
Laboratorijska fiksna protetika	56						2,2	
Laboratorijska mobilna protetika	57						2,2	
Laboratorijska protetika - vježbe	58						5,15,19	
Socijalna medicina	59						1	
Elektronika	60							2
Uvod u rehabilitaciju	61							3
Osnove zdravstvene njege	62							1
Osnove kineziologije	63							3,3
Masaža	64							3,3,4
Kineziterapija	65							4,6
Fizikalna terapija	66							2,3,5
Patofiziologija	67							2
Dermatologija	68							2

Tablica 12. Usporedni prikaz obrazovni programa u sektoru prema predmetnim područjima

dolazi se do jednog od mogućih zaključka, a to je da bez obzira što nema preklapanja, a time niti grupiranja sličnih programa, postoje prijedlozi modula za specijalizacije tipa medicinska sestra/tehničar opće zdravstvene njege i radno mjesto na tržištu MEDICINSKI ADMINISTRATOR.

Program dentalni tehničar treba uskladiti s novim tehnologijama.

Program medicinski pediker bi trebalo predložiti kao novi trogodišnji program koji bi odgovarao nekim ciljanim skupinama, ali bi trebalo kombinirati jedinice ishoda učenja s jedinicama programa za osobne usluge.

Na navedeni način razmatranja se pomoću dvije modularno organizirane kvalifikacije, tj. dva kurikula koji iz njih proizlaze mogu pokriti dvije skupine ključnih zanimanja u sektoru Z&SS, a to su:

1. medicinska sestra/ tehničar opće zdravstvene njege, dentalna asistentica, primalja asistentica i fizioterapeutski tehničar;
2. dentalni tehničar, zdravstveno laboratorijski tehničar, farmaceutski tehničar i sanitarni tehničar.

Analizom trogodišnjih programa i potrebnih kompetencija se dolazi do zaključka da u sektoru zdravstva i socijalne skrbi nema potrebe za njima, jer su minimalna potrebna znanja na razini četverogodišnjih programa, te se može zaključiti da je ovo u skladu s trenutnom obrazovnom ponudom u strukovnom obrazovanju koja ne poznaje trogodišnje programe u ovom sektoru, osim njegovateljice.

Nova tablica kvalifikacija mogla bi izgledati ovako:

NAZIV PROGRAMA	TRAJANJE	NAZIV KVALIFIKACIJE	TRAJANJE
	3		3
Farmaceutski tehničar	4	Farmaceutski tehničar	4
Fizioterapeutski tehničar	4	Fizioterapeutski tehničar	4
Sanitarni tehničar	4	Sanitarni tehničar	4
Dentalni tehničar	4	Dentalni tehničar	4
Zdravstveno-laboratorijski tehničar	4	Zdravstveno-laboratorijski tehničar	4
Medicinska sestra/tehničar opće zdravstvene njege	5	Medicinska sestra/tehničar opće zdravstvene njege	5
Primalja asistentica	4	Primalja asistentica	4
Dentalna asistentica	4	Dentalna asistentica	4
Medicinski kozmetičar	4	Medicinski kozmetičar	4
Medicinski administrator	?	Medicinski administrator	?
Medicinski pediker???	?	Medicinski pediker???	?

Tablica 13. Moguća struktura obrazovnih programa u sektoru

OBRAZOVNI PROGRAMI ZA SPECIFIČNE CILJANE SKUPINE

- › Pri definiranju obrazovnih programa u sektoru Zdravstva i socijalne skrbi, posebice mogućih dvogodišnjih i trogodišnjih programa koji se mogu promatrati u kombinaciji s osobnim uslugama, potrebno je osvrnuti se na potrebe osoba s invaliditetom, kako onih školske dobi tako i odraslih (u tom je smjeru sastavljen i **upitnik za anketu poslodavaca** kojim se pitalo na kojem radnom mjestu mogu zaposliti osobu s invaliditetom). Naime, zbog informatizacije cjelokupnog procesa zdravstvene zaštite i vrlo složenih administrativnih procedura u administraciji, kao i zbog jednostavnosti u prihvaćanju znanja s tog područja, moguće je u obavljanje tih poslova uključiti određene ciljne skupine s tržišta rada.

Na ovaj način profil sektora Zdravstva i socijalne skrbi otvara vrata definiranju kraćih programa obrazovanja za osobe s posebnim potrebama kako bi, svojem invaliditetu usprkos, mogli konkurirati u jednom segmentu tržišta onima koji nemaju sličnih ograničenja. U načelu, svaki obrazovni sektor morao bi u strategijama razvoja znanja misliti i na specijalne skupine koje će, načinom primjerenim njihovim mogućnostima, moći sudjelovati u obrazovnom i radnom procesu.

3.6. Nezaposlenost i dinamika nalaženja posla nakon obrazovanja

PRIJAVA NA HZZ

Ukoliko se nakon ostvarene svjedodžbe redovnog školovanja u sustavu strukovnog obrazovanja mlada osoba odluči uputiti na tržište rada, jedna od očitih polaznih točaka je evidencija Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Temeljem podataka HZZ-a može se procijeniti da se oko polovice mladih nakon završenoga strukovnog obrazovanja u sektoru Zdravstva i socijalne skrbi³ prijavljivalo u evidenciju HZZ-a⁴. Ovaj je udjel ostao postojan i u vrijeme krize (čak uz određen pad broja prijava u 2008. godini).

	2007.	2008.	2009.	2010.
Završili redovno srednje obrazovanje iz sektora (upisali posljednji razred)				
Medicinska sestra - Medicinski tehničar	1267	1232	1320	1310
Fizioterapeutski tehničar	367	318	439	357
Farmaceutski tehničar	208	282	204	317
Zdravstveno-laboratorijski tehničar	90	200	97	145
Dentalni tehničar	132	99	114	90
Ukupno	2307	2299	2380	2361
Evidentirali se pri HZZ-u sa srednjim obrazovanjem iz sektora (osobe mlađe od 20 godina)				
Medicinska sestra - Medicinski tehničar	639	590	699	667
Fizioterapeutski tehničar	134	109	139	180
Farmaceutski tehničar	96	102	76	94
Zdravstveno-laboratorijski tehničar	48	60	46	61
Dentalni tehničar	73	39	67	50
Ukupno	1103	988	1133	1149
Udjel učenika sektora koji se je nakon škole prijavio u HZZ				
Medicinska sestra - Medicinski tehničar	50%	48%	53%	51%
Fizioterapeutski tehničar	37%	34%	32%	50%
Farmaceutski tehničar	46%	36%	37%	30%
Zdravstveno-laboratorijski tehničar	53%	30%	47%	42%
Dentalni tehničar	55%	39%	59%	56%
Ukupno	48%	43%	48%	49%

Tablica 14. Broj osoba koje završavaju srednje obrazovanje i prijavljuju se na HZZ, po godinama. Prikaz programa koje godišnje završava više od stotinu učenika, 2007.-2010.

Izvori: E-matica i Baza podataka HZZ-a. Četverogodišnji programi označeni su kurzivom.

Vidljive su određene razlike između programa u učestalosti prijave na HZZ. U odnosu na broj osoba koje su završile obrazovanje, na HZZ se nešto rjeđe prijavljuju fizioterapeutski, farmaceutski, zdravstveno-laboratorijski i sanitarni tehničari, a češće primalje i medicinski kozmetičari. Manja učestalost prijave na HZZ može se tumačiti ili većom sklonošću nastavljanju školovanja mladih koji su završili

³ Budući da su svi programi koji se izvode iz podsektora Zdravstva, u nastavku se neće spominjati Socijalna skrb radi činjenične točnosti iskaza.

⁴ Promatraju se samo osobe koje su se prijavile u dobi do 20 godina, kako sliku ishoda ne bi pomutile osobe koje su prethodno zaposlenošću ili pohađanjem visokog obrazovanja stekle značajnu količinu ljudskog kapitala.

pojedini program (provjeru čega trenutno okupljeni podaci ne omogućuju) ili lakšim nalaženjem posla nakon stjecanja svjedodžbe (npr. izravno iz škole).

Iako je u kriznim godinama obično vidljiv porast udjela generacije koja se prijavljuje na HZZ, u ovom sektoru došlo je do stagnacije učestalosti prijave na HZZ medicinskih sestara/tehničara i dentalnih tehničara, te smanjivanja kod farmaceutskih i zdravstveno-laboratorijskih tehničara. Jedan od mogućih je razloga što potražnja za ovim reguliranim zanimanjima nije oslabila tijekom krize, a drugi je vezan uz ekspanziju visokog obrazovanja, gdje su se u okolnostima nepovoljnog tržišta rada i mogućnosti nastavka školovanja mnogi "parkirali" na odgovarajuće programe visokog obrazovanja.

DINAMIKA NALAŽENJA POSLA

Dinamika nalaženja posla za osobe bez radnog iskustva s obzirom na završeno obrazovanje jedan je od pokazatelja koje HZZ redovito objavljuje. Ovdje su prikazani podaci dobiveni temeljem istih izvora, nešto drugačijom metodologijom. Tablica 2 usporedno prikazuje udjel mladih iz svih zastupljenijih programa iz obrazovnog sektora Zdravstva, koji su unutar pola godine, godinu dana ili tri godine pronašli svoj prvi posao.

U sektoru Zdravstva dinamika nalaženja posla bitno se razlikuje se od one u drugim sektorima. U prvih šest ili dvanaest mjeseci po prijavi na HZZ oni značajno rjeđe nalaze posao nego mladi koji su završili četverogodišnje programe u drugim obrazovnim sektorima. No unutar tri godine dolazi do konvergencije, odnosno vjerojatnost nalaženja prvoga posla sustiže prosjek. Ovo ukazuje na nešto dugotrajnije traganje nego u drugim sektorima.

Godina prve prijave na HZZ:	Broj prijava 2006.-2010.	Našli prvi posao unutar 6 mjeseci	Našli prvi posao unutar godine dana	Našli prvi posao unutar tri godine
Medicinska sestra - Medicinski tehničar	3382	23%	35%	71%
Fizioterapeutski tehničar	721	21%	36%	63%
Farmaceutski tehničar	465	42%	57%	76%
Zdravstveno-laboratorijski tehničar	308	23%	37%	66%
Zubotehničar	288	28%	39%	64%
Primalja	242	19%	34%	63%
Sanitarni tehničar	134	37%	58%	68%
Medicinski kozmetičar	144	40%	60%	75%
Ukupno ZSS		25%	38%	69%
Ukupno svi strukovni četverogodišnji		29%	46%	68%

Tablica 15. Dinamika nalaženja zaposlenja nakon prve prijave na HZZ. Udjel mladih sa svjedodžbom pojedinog programa koji je pronašao posao unutar 6, 12 i 36 mjeseci.

Napomene: Združeni podaci za razdoblje 1.1.2006.-1.7.2011. Samo osobe koje su se prijavile u dobi od 20 godina ili manje. Ne uključuje poslove pronađene dok osobe nisu bile prijavljene na HZZ-u. Prikazani su samo programi iz kojih se je u zadanom razdoblju na HZZ prijavilo više od 50 osoba.

Izvor: Registar HZZ-a.

Vidljive su i određene razlike među programima. Farmaceutski i sanitarni tehničari te medicinski kozmetičari imaju značajno veću vjerojatnost nalaženja posla unutar prvih godinu dana, no tri godine od inicijalne prijave ta je prednost umanjena.

Tablica 15. združeno promatra ishode u doba konjunktura i krize. Recentne promjene u dinamici sektorskog tržišta rada i eventualni utjecaj krize na sektor i pojedine programe moguće je identificirati usporedbom vjerojatnosti nalaženja posla prema godini prve prijave na HZZ, što je prikazano u tablici 16. U usporedbi s drugim obrazovnim sektorima, krizni pad u zdravstvu dogodio se kasnije i manje je izražen u odnosu na pred-krizno razdoblje. U stvari, mladi iz sektora Zdravstva koji su se prijavili na HZZ tijekom 2008. godine imali su iznimno dobru vjerojatnost nalaženja posla (što može objasniti i ranije uočen slab priljev generacije na HZZ, obzirom da su lakše nalazili posao samostalno).

Za tri najbrojnija programa bilo je moguće usporediti trendove zapošljivosti. Mogućnost nalaženja posla za mlade iz sva tri programa vidljivo je smanjena tek za osobe prijavljene u 2009. godini. No za razliku od drugih sektora, ona se nastavila smanjivati i u 2010. godini, uz izuzetak zvanja fizioterapeutskeg tehničara, gdje se mogućnost zapošljavanja nešto popravila.

Godina prve prijave na HZZ:	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2006.-2010.
Medicinska sestra - Medicinski tehničar	31%	34%	49%	32%	22%	35%
Fizioterapeutskeg tehničar	32%	36%	42%	34%	42%	36%
Farmaceutski tehničar	57%	57%	61%	55%	35%	57%
Ukupno ZSS	33%	38%	50%	36%	31%	38%
Ukupno svi strukovni četverogodišnji	46%	53%	48%	37%	37%	46%

Tablica 16. Mogućnost nalaženja zaposlenja nakon prve prijave na HZZ, prema godini ulaska na tržište rada. Udjel mladih sa svjedodžbom pojedinog programa koji je pronašao posao unutar godinu dana, 2006.-2010.

Napomene: Združeni podaci za razdoblje 1.1.2006.-1.7.2011. Samo osobe koje su se prijavile u dobi od 20 godina ili manje. Ne uključuje poslove pronađene dok osobe nisu bile prijavljene na HZZ-u. Radi pouzdanosti vrijednosti za pojedine godine, prikazani su samo programi iz kojih se je u zadanom razdoblju na HZZ prijavilo ukupno više od 300 osoba.

Izvor: Registar HZZ-a.

3.7. Prijelaz u visoko obrazovanje

Broj osoba iz nekog strukovnog područja koje su neposredno nakon srednjeg obrazovanja upisale visoko obrazovanje može se identificirati kroz podatke DZS-a koji se prikupljaju od novoupisanih studenata. Tako je u akademskoj godini 2009./2010. u istoj godini kad su završili i srednje obrazovanje studij upisalo 1144 mladih koji su prethodno završili programe iz obrazovnog sektora Zdravstva. Podaci DZS-a kazuju kako je u 2009. godini četverogodišnje programe iz tog sektora završilo 2427 mladih⁵. To znači kako je stopa izravnog nastavljanja ka studiju za hrvatski kontekst razmjerno niskih 47% generacije, odnosno da je izravan ulaz na tržište rada razmjerno učestao (na što ukazuju i ranije prikazani podaci o prijavi u evidenciju HZZ-a).

	Prirodne	Tehničke	Medicinske	Biotehničke	Društvene i humanističke	Ukupno
Sveučilišni	28	83	78	40	125	354
Stručni		25	626	25	111	790
Ukupno	28	108	704	65	236	1144

Tablica 17. Broj bivših učenika obrazovnog sektora koji su 2009./2010. neposredno nakon završenog srednjeg obrazovanja upisali studij, prema tipu i smjeru studija:

Izvor: DZS

⁵ Tablica 14 pruža prikaz broja učenika upisanih u završni razred početkom školske godine temeljem E-matice, a priloženi je broj nastao kroz izvještaje škola temeljem broja mladih koji su završili posljednji razred.

Vertikalna i horizontalna distribucija upisanih studija nije ujednačena. Sveučilišni studij upisalo je tek 15% maturanata ovog sektora, a stručni studij daljnjih 32%. Također, iako je većina upisa ostvarena prema odgovarajućim studijima iz područja medicinskih znanosti (704 ili 62% studenata), valja napomenuti da je prelazak na sveučilišni studij iz područja medicinskih znanosti izuzetno rijedak za maturante strukovnih medicinskih programa. Tek 3% maturanata ovog obrazovnog sektora upisuje sveučilišni studij medicine (a njih 26% stručni studij iz područja medicine).

3.8. Analiza odredišnih zanimanja

Kroz podatke HZZ-a moguće je identificirati ne samo dinamiku nalaženja posla već i detaljna odredišna zanimanja osobe koje su pronašle posao, bez obzira jesu li taj posao pronašle posredovanjem HZZ-a ili ne. Tablica 18. prikazuje odredišna zanimanja prema glavnim NKZ rodovima zanimanja (i vrstama zanimanja unutar relevantnih rodova), učestalost zapošljavanja u prejednostavnim ili presložanim zanimanjima, te udjel osoba koje su pronašle svoj prvi posao u zanimanju koje odgovara popisu zadanom sektorskim profilom.

Daleko najučestalija odredišta za mlade koji su završili strukovno obrazovanje iz zdravstva su zanimanja zdravstvenih inženjera i tehničara, u kojima ova zvanja i imaju zakonski određen monopol zapošljavanja. U takvim se zanimanjima zapošljava četiri petine medicinskih sestara, farmaceutskih i dentalnih tehničara, dvije trećine primalja te oko polovice fizioterapeutskih i zdravstveno-laboratorijskih tehničara.

Određena odstupanja od ovog obrasca vidljiva su kod sanitarnih tehničara, gdje se trećina zapošljava u trgovačkim zanimanjima, te kod medicinskih kozmetičara od kojih se tri četvrtine zaposlilo u uslužnim zanimanjima (kao kozmetičari). Također, u uslužnim i trgovačkim zanimanjima svoj prvi posao nalazi desetina medicinskih sestara, farmaceutskih i dentalnih tehničara, te između petine i četvrtine mladih iz programa koji nisu saturirani u vrsti zdravstvenih inženjera i tehničara (fizioterapeutski i zdravstvenolaboratorijski tehničari, primalje).

Prekvalificiranost, odnosno rad u jednostavnim zanimanjima, izuzetno je rijetka pojava za mlade iz sektora zdravstva u usporedbi s drugim obrazovnim sektorima. No i ovdje se razlikuju “jezgreni” programi gdje je rad u jednostavnim zanimanjima prava rijetkost, te fizioterapeutski, zdravstvenolaboratorijski i sanitarni tehničari, gdje u takvim zanimanjima nalazi posao 12-17% osoba.

Horizontalna usklađenost obrazovnog programa i prvog zanimanja izuzetno je visoka kod medicinskih sestara, farmaceutskih tehničara, zubotehničara i primalja (usp. tablice 6 za prikaz pojedinih zanimanja). Iznadpolovična je i kod fizioterapeutskih i zdravstveno-laboratorijskih tehničara, iako se prilično često zapošljavaju i u sasvim nevezanim zanimanjima, dok je razmjerno niska za sanitarne tehničare⁶.

⁶ Izuzetno rijetku usklađenost zvanja i zanimanja medicinskih kozmetičara valja pripisati tome što zanimanje kozmetičara nije identificirano kao pripadajuće sektoru.

	240104. Medicinska sestra - Medicinski tehničar	240704. Fizioterapeutski tehničar	240404. Farmaceutski tehničar	240304. Zdravstvenolaboratorijski tehničar	240504. Zubotehničar	240904. Primalja	240604. Sanitarni tehničar	240804. Medicinski kozmetičar
1 - Menadžeri, čelnici i dužnosnici	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2 - Stručnjaci i znanstvenici	0%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%
3 Inženjeri i tehničari	83%	59%	80%	50%	81%	69%	34%	4%
32 - Prirodoslovni i zdravstveni inženjeri i tehničari	83%	57%	80%	49%	81%	68%	30%	2%
4 - Uredski i šalterski službenici	2%	2%	2%	4%	1%	2%	5%	2%
51 - Uslužna zanimanja	6%	15%	3%	11%	5%	10%	13%	77%
52 - Trgovačka zanimanja	3%	9%	4%	15%	4%	10%	30%	7%
7 - Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	0%	2%	0%	1%	1%	1%	2%	1%
8 - Rukovatelji strojevima, vozilima i sastavljači proizvoda	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0%	0%
9 Jednostavna zanimanja	6%	10%	7%	16%	7%	6%	14%	8%
Ukupan broj koji je pronašao prvi posao 2006.-1.7.2011.	2273	414	323	204	162	156	83	95
Previsoke kvalifikacije za zanimanje (%)	7%	12%	8%	17%	8%	7%	14%	9%
Preniske kvalifikacije za zanimanje (%)	0%	0%	2%	1%	0%	0%	0%	0%
Poslova u zanimanju koje odgovara sektorskom profilu (%)	84%	59%	82%	50%	81%	72%	30%	3%

Tablica 18. Zanimanja u kojima su se zaposlili mladi sa svjedodžbom strukovnih programa iz sektora. Adekvatnost razine kvalifikacija i pojavnost rada u zanimanju koje odgovara sektorskom profilu.

Izvor: Registar HZZ-a.

- Četverogodišnji programi -

	(A) Zaposlenih u zanimanju	(B) % od svih zaposlenih iz programa	(C) % od svih mladih bez radnog iskustva zaposlenih u zanimanju
(3231114) medicinska sestra	1865	82,0%	95,9%
(5123133) konobar	56	2,5%	1,1%
(5220213) prodavač	55	2,4%	0,6%
(5133132) njegovatelj starijih i nemoćnih osoba	31	1,4%	34,4%
(9132121) sobarica	22	1,0%	2,6%
(5123112) pomoćni konobar	20	0,9%	1,1%
(9132111) čistačica	17	0,8%	1,6%
(9320131) radnik na proizvodnoj liniji	17	0,8%	0,8%
(9131111) kućna pomoćnica	15	0,7%	3,8%
(9911111) radnik bez zanimanja	14	0,6%	0,7%
(4190154) administrativni službenik	13	0,6%	1,2%
(4211164) blagajnik	10	0,4%	2,3%
(9132211) kuhinjski radnik	9	0,4%	0,9%
(9330421) trgovački radnik	7	0,3%	1,7%
(3225114) stomatološka sestra	6	0,3%	54,5%
(5122112) pomoćni kuhar	5	0,2%	0,7%
(8283152) sastavljač/elektronička oprema	5	0,2%	2,1%
(5133122) njegovatelj osoba s razvojnim teškoćama	4	0,2%	20,0%
(8322123) vozač hitne pomoći	4	0,2%	40,0%
(9212111) šumski radnik	4	0,2%	0,6%
(9330411) skladišni radnik	4	0,2%	0,5%

...i preostalih 91 osoba (4%) zaposlenih u 66 različitih zanimanja

Tablica 19a. Najučestalija prva zanimanja za medicinske sestre/tehničare prijavljene 2006.-2010.

- Medicinska sestra /tehničar opće zdravstvene njege - 82,0 % mladih sa svjedodžbom medicinske sestre zapošljava se u istoimenom zanimanju pri čemu je 96% osoba koje su se zaposlile u tom zanimanju. Ostala su zanimanja u kojem značajan dio zaposlenih čine medicinske sestre/tehničar opće zdravstvene njege sljedeća: DENTALNI ASISTENTI (55% zaposlenih su medicinske sestre), VOZAČI KOLA HITNE POMOĆI (40%) te NJEGOVALJCI STARIH I NEMOĆNIH (34%). Međutim, ukupan broj na tim radim mjestima relativno je mali – 41, odnosno 2% svih mladih medicinskih sestara/tehničara opće zdravstvene njege koji su našli posao od početka 2006. do sredine 2011. Zaključujemo da se najbrojnije zanimanje, a to je medicinska sestra/tehničar opće zdravstvene njege izrazito rijetko zapošljava izvan struke – tek 2,5% mladih s ovim obrazovnim profilom zaposlilo se u zanimanjima prodavač ili konobar, a tek ih je nekolicina prisutna u pojedinim jednostavnim zanimanjima.

	(A) Zaposlenih u zanimanju	(B) % od svih zaposlenih iz programa	(C) % od svih mladih bez radnog iskustva zaposlenih u zanimanju
(3226114) fizioterapeut	231	55,8%	95,5%
(5220213) prodavač	36	8,7%	0,4%
(5123133) konobar	22	5,3%	0,4%
(5141414) maser	19	4,6%	33,3%
(5123112) pomoćni konobar	9	2,2%	0,5%
(9320131) radnik na proizvodnoj liniji	9	2,2%	0,4%
(9132111) čistačica	8	1,9%	0,7%
(3231114) medicinska sestra	5	1,2%	0,3%
(5133132) njegovatelj starijih i nemoćnih osoba	4	1,0%	4,4%
(9132211) kuhinjski radnik	3	0,7%	0,3%
(9911111) radnik bez zanimanja	3	0,7%	0,1%
(3320116) odgojitelj predškolske djece	2	0,5%	7,7%
(4142123) poštari	2	0,5%	4,8%
(4190154) administrativni službenik	2	0,5%	0,2%
(5141422) maser-kupeljar	2	0,5%	25,0%
(5220225) trgovac	2	0,5%	0,7%
(8283152) sastavljač/elektronička oprema	2	0,5%	0,8%
(9132121) sobarica	2	0,5%	0,2%
(9320411) tekstilni radnik	2	0,5%	0,7%
(9330411) skladišni radnik	2	0,5%	0,3%

...i preostalih 47 osoba (11%) zaposlenih u 47 različitih zanimanja

Tablica 19b. Najučestalija prva zanimanja za fizioterapeutske tehničare prijavljene 2006.-2010.

FIZIOTERAPEUTSKI TEHNIČAR - 55,8% mladih sa svjedodžbom fizioterapeuskog tehničara zaposlilo se u istoimenom zanimanju pri čemu 95,5% osoba koje su se zaposlile u tom zanimanju. Ostala su zanimanja u kojima značajan dio čine fizioterapeutske tehničari su sljedeća: MASER (33,3% zaposlenih su fizioterapeutske tehničari), MASER-KUPELJAR (25%). Međutim, ukupan broj na tim radnim mjestima relativno je mali – 21, odnosno 5% svih mladih fizioterapeuskih tehničara koji su od početka 2006. do sredine 2011. našli posao. Fizioterapeutske tehničari češće se nego medicinske sestre zapošljavaju izvan struke i to u 14% slučajeva nalaze posao u jednostavnim zanimanjima konobara ili prodavača. Treba napomenuti da zanimanje FIZIOTERAPEUTSKI TEHNIČAR trpi možda najveću lepezu odredišnih zanimanja koja katkad prelaze kompetencije koje to zanimanje nosi. Njihova velika zastupljenost u domovima za starije i nemoćne gdje zapravo provode složen program fizikalne terapije i to na starijoj pa time i zahtjevnijoj populaciji, premda za to nisu educirani.

	(A) Zaposlenih u zanimanju	(B) % od svih zaposlenih iz programa	(C) % od svih mladih bez radnog iskustva zaposlenih u zanimanju
(3228114) farmaceutski tehničar	255	79,0%	98,5%
(5220213) prodavač	12	3,7%	0,1%
(5123133) konobar	7	2,2%	0,1%
(9320131) radnik na proizvodnoj liniji	7	2,2%	0,3%
(2224117) magistar farmacije	5	1,6%	100,0%
(9911111) radnik bez zanimanja	5	1,6%	0,2%
(3231114) medicinska sestra	3	0,9%	0,2%
(4190154) administrativni službenik	3	0,9%	0,3%
(4211164) blagajnik	3	0,9%	0,7%
(9132111) čistačica	3	0,9%	0,3%
(5123112) pomoćni konobar	2	0,6%	0,1%
(9320111) ručni pakirer	2	0,6%	1,1%
(9320361) laboratorijski radnik	2	0,6%	11,8%

...i preostalih 14 osoba (4%) zaposlenih u 14 različitih zanimanja

Tablica 19c. Najučestalija prva zanimanja za farmaceutske tehničare prijavljene 2006.-2010.

FARMACEUTSKI TEHNIČAR - 79% mladih sa svjedodžbom farmaceutskog tehničara zapošljava se u istoimenom zanimanju. Ostala su zanimanja u kojima određeni broj zaposlenih čine farmaceutski tehničari su sljedeći: PRODAVAČ – (3,7%), KONOBAR (2,2%) i RADNIK NA PROIZVODNOJ LINIJI (2,2%) i čine mali postotak te to govori u prilog činjenici da se vrlo mali broj farmaceutskih tehničara zapošljava izvan struke.

	(A) Zaposlenih u zanimanju	(B) % od svih zaposlenih iz programa	(C) % od svih mladih bez radnog iskustva zaposlenih u zanimanju
(3211294) zdravstveno laboratorijski tehničar	90	44,1%	95,7%
(5220213) prodavač	25	12,3%	0,3%
(5123133) konobar	13	6,4%	0,2%
(3231114) medicinska sestra	7	3,4%	0,4%
(9320131) radnik na proizvodnoj liniji	6	2,9%	0,3%
(9320361) laboratorijski radnik	6	2,9%	35,3%
(9911111) radnik bez zanimanja	6	2,9%	0,3%
(4190154) administrativni službenik	4	2,0%	0,4%
(5123112) pomoćni konobar	4	2,0%	0,2%
(5123122) pipničar	3	1,5%	1,5%
(5220232) prodavač u kiosku i tržnici	3	1,5%	1,8%
(9132121) sobarica	3	1,5%	0,4%
(5220225) trgovac	2	1,0%	0,7%
(9151111) dostavljač	2	1,0%	0,7%

...i preostalih 30 osoba (15%) zaposlenih u 30 različitih zanimanja

Tablica 19d. Najučestalija prva zanimanja za zdravstveno-laboratorijske tehničare prijavljene 2006.-2010.

ZDRAVSTVENO LABORATORIJSKI TEHNIČAR – 44% ih se sa svjedodžbom zdravstveno laboratorijskog tehničara zapošljava se u istoimenom zanimanju. Drugo je određeno zanimanje PRODAVAČ (12,3%), zatim KONOBAR (6,4%) te MEDICINSKA SESTRA i LABORATORIJSKI RADNIK što čini ukupan broj od 44 zaposlena, što je 25% svih mladih zdravstveno-laboratorijskih tehničara koji su našli posao od početka 2006. do sredine 2011. Oni se ipak češće nego ostala zanimanja iz sektora zapošljavaju u jednostavnijim zanimanjima.

	(A) Zaposlenih u zanimanju	(B) % od svih zaposlenih iz programa	(C) % od svih mladih bez radnog iskustva zaposlenih u zanimanju
(3225124) zubotehničar	122	74,4%	97,6%
(3231114) medicinska sestra	7	4,3%	0,4%
(5123133) konobar	7	4,3%	0,1%
(5220213) prodavač	5	3,1%	0,1%
(3225114) stomatološka sestra	4	2,4%	36,4%
(9911111) radnik bez zanimanja	3	1,8%	0,1%
(9132111) čistačica	2	1,2%	0,2%
(9132121) sobarica	2	1,2%	0,2%

...i preostalih 12 osoba (7%) zaposlenih u 12 različitim zanimanja

Tablica 19e. Najučestalija prva zanimanja za dentalne tehničare prijavljene 2006.-2010.

DENTALNI TEHNIČAR – 74,4% mladih sa svjedodžbom dentalnog tehničara zapošljava se u istoimenom zanimanju. Ostala zanimanja u kojima se zapošljavaju dentalni tehničari svakako su vezana za struku i to su zanimanja MEDICINSKE SESTRE (4,3%) ili pak DENTALNE ASISTENTICE (2,4%). Dentalni tehničar je dakle još jedno zanimanje koje se rijetko zapošljava izvan struke.

	(A) Zaposlenih u zanimanju	(B) % od svih zaposlenih iz programa	(C) % od svih mladih bez radnog iskustva zaposlenih u zanimanju
(3232114) primalja	66	42,3%	97,1%
(3231114) medicinska sestra	39	25,0%	2,0%
(5220213) prodavač	16	10,3%	0,2%
(5123133) konobar	7	4,5%	0,1%
(5133132) njegovatelj starijih i nemoćnih osoba	5	3,2%	5,6%
(9911111) radnik bez zanimanja	3	1,9%	0,1%
(5123112) pomoćni konobar	2	1,3%	0,1%
(5133112) njegovatelj bolesnika u kući	2	1,3%	16,7%
(9132211) kuhinjski radnik	2	1,3%	0,2%

...i preostalih 14 osoba (9%) zaposlenih u 14 različitim zanimanja

Tablica 19f. Najučestalija prva zanimanja za primalje asistentice prijavljene 2006.-2010.

PRIMALJA ASISTENTICA – 42,3% mladih sa svjedodžbom primalje asistentice zapošljava se u istoimenom zanimanju pri čemu 97,1% osoba koje su se zaposlile u tom zanimanju. Ostala su zanimanja u kojima se zapošljavaju primalje asistentice MEDICINSKA SESTRA (25%), PRODAVAČ (10%), KONOBAR (4,5%) i tako redom. Čak imamo podatak da se određeni broj primalja asistentica zaposlio kao RADNIK BEZ ZANIMANJA što prilično odskaka od trenda u sektoru.

	(A) Zaposlenih u zanimanju	(B) % od svih zaposlenih iz programa	(C) % od svih mladih bez radnog iskustva zaposlenih u zanimanju
(3222114) sanitarni tehničar	24	28,9%	80,0%
(5220213) prodavač	24	28,9%	0,3%
(5123133) konobar	8	9,6%	0,2%
(7412213) slastičar	2	2,4%	1,6%
(9132111) čistačica	2	2,4%	0,2%
(9132211) kuhinjski radnik	2	2,4%	0,2%

...i preostalih 21 osoba (25%) zaposlenih u 21 različitim zanimanja

Tablica 19g. Najučestalija prva zanimanja za sanitarne tehničare prijavljene 2006.-2010.

SANITARNI TEHNIČAR – 28,9% mladih sa svjedodžbom sanitarnih tehničara se zaposlilo u istoimenom zanimanju. Ostala zanimanja u kojima sanitarni tehničari nalaze posao su **PRODAVAČ** (28,9%) i **KONOBAR** (9,6 %) što je zapravo visok postotak i govori nam da se sanitarni tehničari više nego ostali u sektoru Z&SS zapošljavaju u jednostavnim zanimanjima.

	(A) Zaposlenih u zanimanju	(B) % od svih zaposlenih iz programa	(C) % od svih mladih bez radnog iskustva zaposlenih u zanimanju
(5141213) kozmetičar	56	59,0%	15,7%
(5123133) konobar	7	7,4%	0,1%
(5220213) prodavač	7	7,4%	0,1%
(5123112) pomoćni konobar	3	3,2%	0,2%
(9320131) radnik na proizvodnoj liniji	3	3,2%	0,1%
(3415116) komercijalist	2	2,1%	0,7%
(5141313) pediker	2	2,1%	1,9%
(9132111) čistačica	2	2,1%	0,2%

...i preostalih 13 osoba (14%) zaposlenih u 13 različitim zanimanja

Tablica 19h. Najučestalija prva zanimanja za medicinske kozmetičare prijavljene 2006.-2010.

MEDICINSKI KOZMETIČAR - 59% mladih sa svjedodžbom medicinskog kozmetičara zapošljava se u zanimanju **KOZMETIČAR** pri čemu 15,7% osoba koje su se zaposlile u tom zanimanju. Ostala su zanimanja u kojima posao nalaze medicinski kozmetičari **KONOBAR** (7,4%) **PRODAVAČ** (7,4%) pa čak i **POMOĆNI KONOBAR** (3,2%), što govori u prilog činjenici da se i ovo zanimanje češće zapošljava izvan struke pa tako čini odmak od cjelokupne slike u samom sektoru.

Zaključujemo da su najučestalija odredišna zanimanja za mlade koji su završili strukovno obrazovanje iz sektora Z&SS zanimanja u zdravstvu. Svi ovi programi imaju apsolutno veliku zapošljivost u sektoru - odmak postoji samo kod sanitarnih tehničara, zdravstveno-laboratorijskih tehničara i medicinskih kozmetičara gdje se 1/3 sanitarnih tehničara zapošljava u trgovačkim zanimanjima, a 3/4 medicinskih kozmetičara u uslužnim zanimanjima.

Već je spomenuto da je prekvalifikacija rijetka pojava jer su kurikulumi specifični, a sam sektor Z&SS razlikuje apsolutno specifične- jezgrene - od onih gdje postoje pojedinačni otkloni ka jednostavnim zanimanjima (fizioterapeutski tehničar, zdravstveno-laboratorijski tehničar, sanitarni tehničar...)

ZAKLJUČCI

› Prijave na HZZ

- U odnosu na broj svih osoba koje su završile strukovno obrazovanje na HZZ se rjeđe prijavljuju fizioterapeutske tehničari, farmaceutski tehničari, zdravstveno-laboratorijski tehničari i sanitarni tehničari, a češće primalje i medicinski kozmetičari – razlog pronalazimo u nastavku školovanja ili nalaženju posla nakon stečene svjedodžbe – privatni natječaji
- Primjećujemo i stagnaciju prijave medicinskih sestara i dentalnih tehničara – razlog – zanimanja interesantna usprkos krizi – ekspanzija visokog obrazovanja

› Dinamika

- Postoji razlika u dinamici pronalazanja posla u sektoru Z&SS s obzirom na sve ostale sektore
- Prvih 6-12 mjeseci; po prijavi na HZZ mladi ljudi značajno rjeđe nalaze posao nego svi ostali
- Unutar 3 godine konvergencija – vjerojatnost nalaženja prvog posla sustiže prosjek
- Duža potraga nego u drugim sektorima

› Prelazak u visokoškolsko obrazovanje

- Sveučilišni studij u promatranj 2009.-2010. god. upisalo je 15% maturanata ovog sektora, a stručni studij 32%
- Prelazak na sveučilišni studij iz područja medicinskih znanosti izuzetno je rijedak za maturante strukovnih škola – tek 3% maturanata ovoga obrazovnog sektora upisuje sveučilišni studij medicine, a 26% stručni studij medicine
- Vertikalna i horizontalna distribucija neujednačena

› Dinamika nalaženja posla

- Najučestalije je drugo odredišno zanimanje za mlade ljude sa svjedodžbom strukovnih škola sektora Z&SS „zdravstveni inženjer i tehničar i srodna zanimanja“, a obuhvaća skupine zanimanja 3222. sanitarni inženjeri i tehničari, 3223. dijetetičari, 3224. očni optičari, 3225. dentalni tehničari, 3226. fizioterapeutske tehničari, 3227. veterinarski tehničari, 3228. farmaceutski tehničari, 3229. zdravstveni terapeuti gdje posao nađe 4/5 medicinskih sestara, farmaceutskih tehničara i dentalnih tehničara; 2/3 primalja, 1/2 fizioterapeuta i zdravstvenolaboratorijskih tehničara
- 1/3 sanitarnih tehničara odabire kao drugo odredišno zanimanje trgovačko zanimanje
- 3/4 medicinskih kozmetičara završe u uslužnoj djelatnosti kao kozmetičari
- 1/10 medicinskih sestara, farmaceuta i dentalnih tehničara također nalaze svoj posao u uslužnoj djelatnosti
- Prekvalificiranost ka jednostavnijim zanimanjima je rijetka

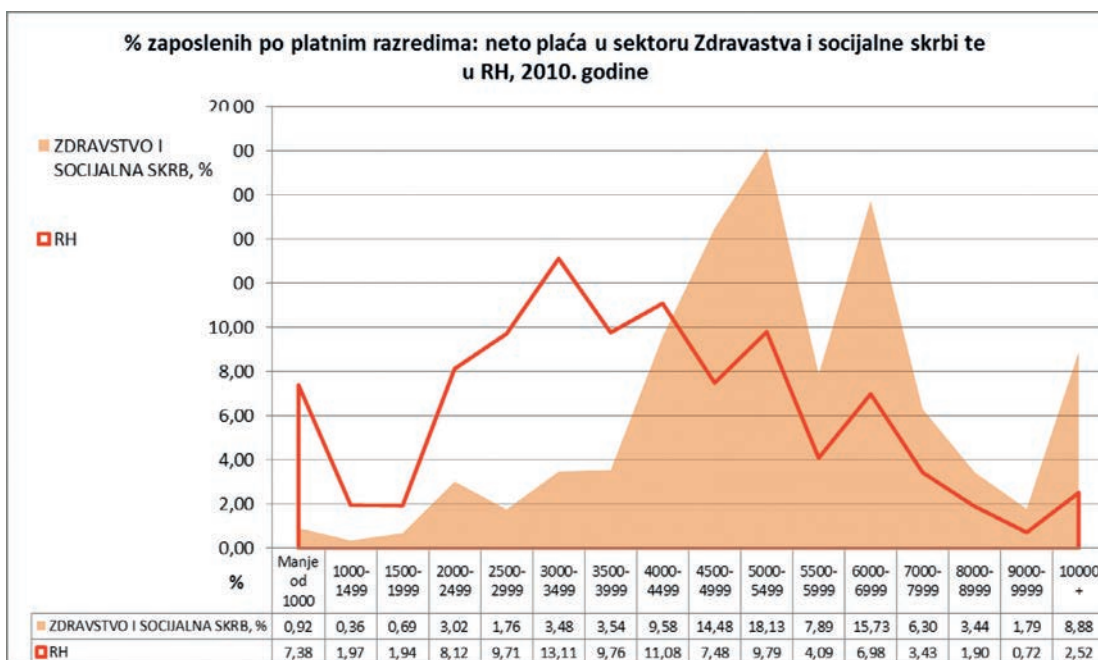
- Horizontalna usklađenost obrazovnog programa i prvog zanimanja visoka je kod medicinskih sestara, farmaceutskih tehničara i primalja – iznadpolovična kod fizioterapeutskih tehničara i zdravstvenolaboratorijskih tehničara, a niska jedino kod sanitarnih tehničara
- › **Opći je zaključak da je sektor Zdravstva i socijalne skrbi specifičan jer je za rad u ovom sektoru potrebna licenca pa se tako i najviše mladih koji završavaju strukovne programe iz ovog sektora upravo u ovom sektoru i zapošljava.**

4. Uvjeti rada na tržištu za sektorska zanimanja

4. Uvjeti rada na tržištu za sektorska zanimanja

Motivacija za pohađanje nekog oblika obrazovanja jednim se dijelom oblikuje temeljem informacija o uvjetima rada za ona zanimanja koja se generiraju iz sektora. Kad govorimo o uvjetima rada mislimo na razinu plaća, dominantne uvjete ugovornih obveza, uobičajene sate rada, sigurnost zaposlenja, itd.

4.1. Neto plaće prema podsektorima

Slika 17. Neto plaće u sektoru Z&SS

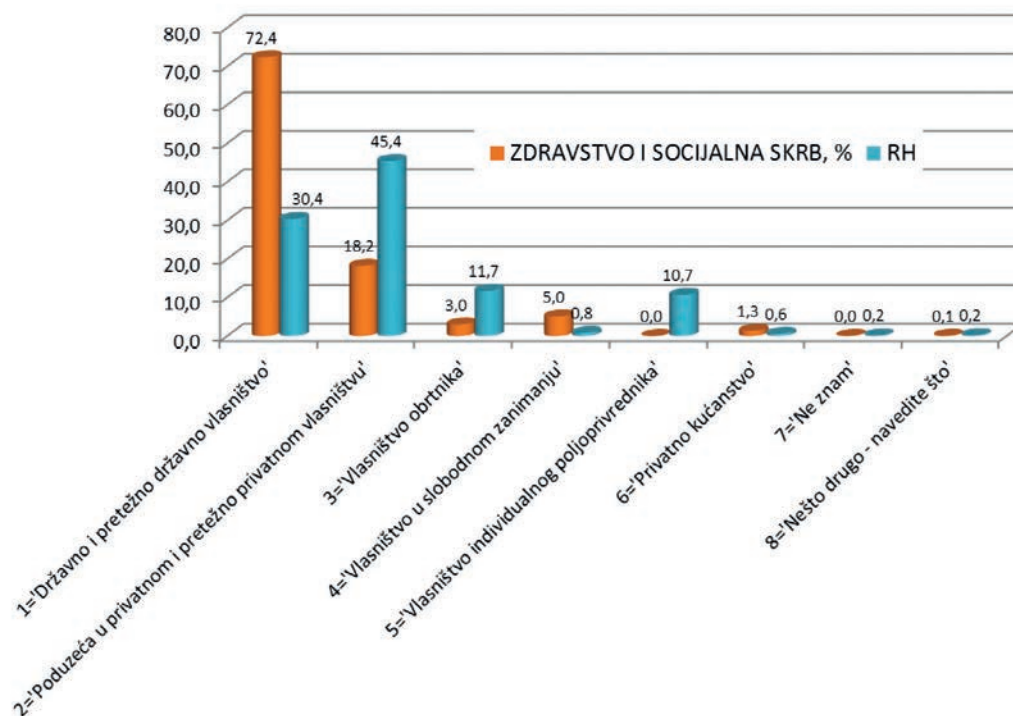
Na slici 17 prikazane su neto plaće u svakom od sektora Z&SS u 2010. godini. U tom je razdoblju u RH prosječna plaća bila oko 3.200 kn. Vidimo da je prosjek plaća u sektoru Z&SS bio viši – 5.500 kn, onda jedan oštri skok na 7000,00 kn (što je interesantan motiv za stjecanje kvalifikacija koje su potrebne za ulazak u dobro plaćena sektorska zanimanja) te na kraju, dakako, manji broj onih s plaćom preko 10.000,00kn. Zaključujemo da je prosjek plaće nešto viši od prosjeka plaće za RH – što je dobro, ali možda nedovoljno motivirajuće za mlade koji kane upisati ovakve programe. Svakako bitan je ulazak RH u EU gdje će ovi mladi ljudi možda pronaći svoje mjesto te bez potrebe za verifikacijom raditi svoj posao za bitno veću plaću.

Pogledamo li na slici 18. strukturu vlasništva vidimo da većina ustanova pripada državnom ili pretežno državnom vlasništvu – 72,4%, što je veliki postotak pa su, naravno, i zaposlenici zaštićeni kroz jače sindikate i sl.

Druge su kategorije poduzeća u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu – to je postotak od 18,2 %, što je manje nego za cijelu RH, što nam govori da privatne bolnice i poliklinike polako slijede trend privatizacije cijele RH (medicinski turizam i sl.).

Još je jedna kategorija u vlasništvu obrtnika ili slobodnih zanimanja. To je nizak postotak, ali još uvijek postojeći.

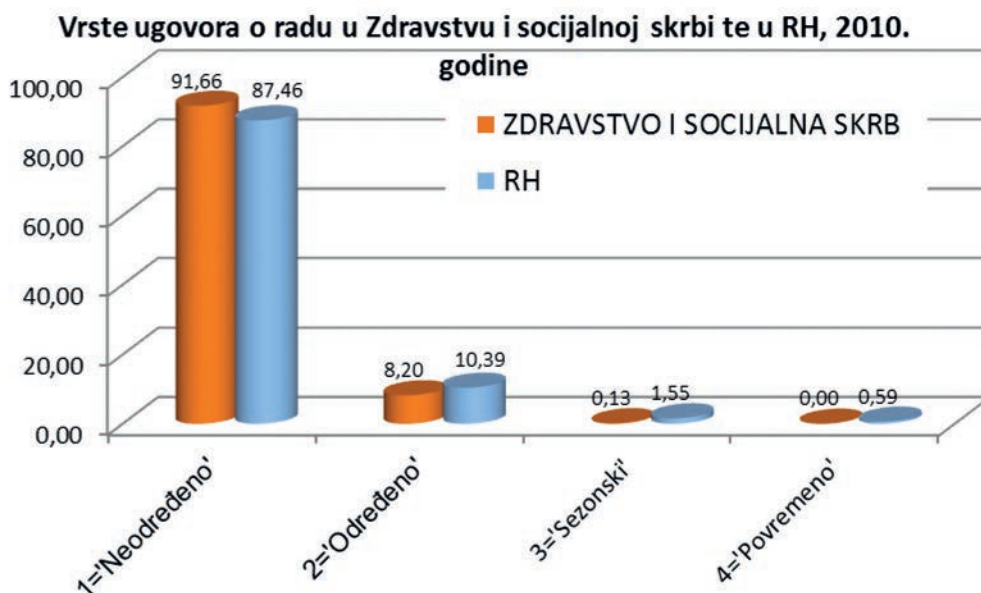
Vrsta vlasništva u sektoru Zdravstvu i socijalnoj skrbi i u RH, 2010. godine

Slika 18. Vlasništvo poslovnih subjekata u sektoru Z&SS

4.2. Ugovori o radu

Prema vrsti rada koja dominira u sektoru može se reći da zaposlenici uglavnom uživaju relativnu sigurnost kroz ugovore o radu na neodređeno vrijeme. Taj je postotak veći nego za RH – visokih 91,66 %, skoro 92%. U velikim sustavima ta sigurnost, što je opći trend, polako pada – sve je manje ljudi – sve je više posla.

Slika 19. Vrste ugovora o radu u sektoru

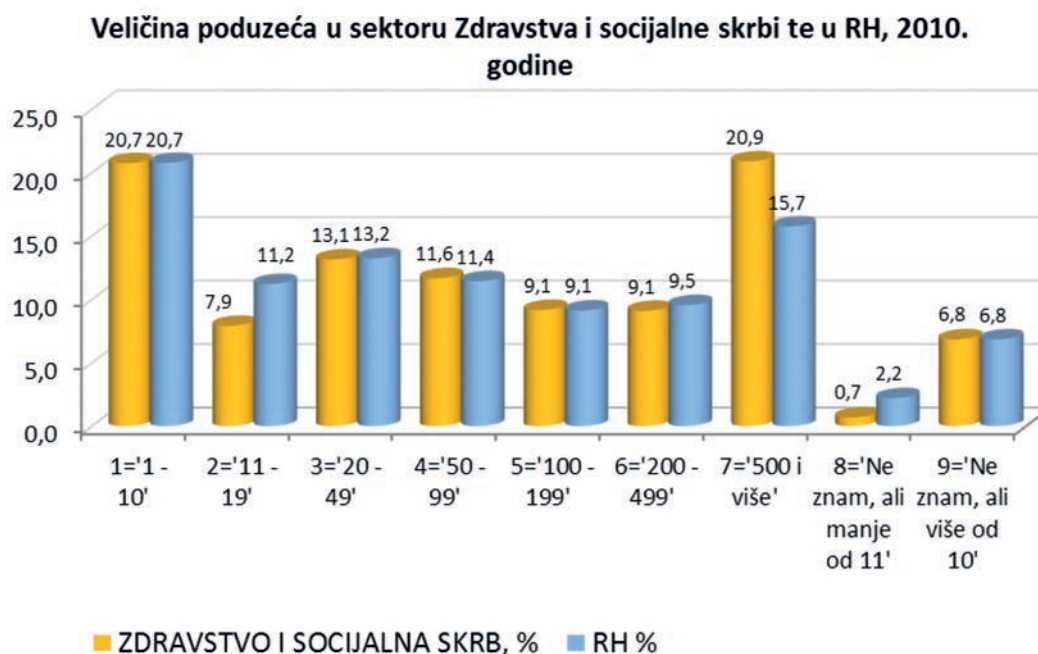
Izvor: Anketa o radnoj snazi 2010, DZS.

4.3. Sati rada i veličina poduzeća

Pogledamo li sate rada vidimo da većina zaposlenih radi 40 sati tjedno, čak njih 75,2 %, što je veći postotak nego za RH. Prekovremeni je rad čest slučaj. Zaposleni u sektoru rade i 42 sati tjedno, ali u manjem postotku nego ostali u RH. Isto tako ih 1,8% radi manje od 40 sati tjedno.

Broj sati rada	ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB	RH
Manje od 40	1,8	8,1
40	75,2	64,2
42	15,4	17,1
Više od 42	7,7	10,7
	100,0	100,0

Tablica 20. Sati rada u podsektoru Z&SS

Slika 20. Zaposleni prema veličini poslovnog subjekta

Izvor: Anкета o radnoj snazi 2010, DZS.

Gledamo li veličinu poduzeća koja uz plaću, vrstu ugovora i tip vlasništva utječe na uvjete rada u sektoru, najveći postotak zaposlenih radi u velikim sustavima – KBC – preko 500 i više zaposlenih – 20,9%. Druge po redu su privatne ordinacije sa 1-10 zaposlenih s prosjekom od 20,7%.

ZAKLJUČCI O UVJETIMA RADA U SEKTORU Z&SS

- › U sektoru su uvjeti rada malo iznad prosjeka u RH
- › Postoji relativna mogućnost prominencije visokim plaćama, ali za vrlo mali broj zaposlenih
- › Velika većina ugovora je zato na neodređeno vrijeme, a sati rada su 40 – 42 sata tjedno
- › Većina zaposlenih radi u velikim bolničkim centrima sa preko 500 i više zaposlenih, a slijede ih poliklinike i ordinacije sa 1-10 zaposlenih
- › Zaključujemo da bi motivacija za obrazovne programe koji vode ka sektorskim zanimanjima trebala imati iznadprosječni intenzitet s obzirom na sve veću privatizaciju sektora i ulasku RH u EU

5. Usklađivanje ponude i potražnje

5. Usklađivanje ponude i potražnje

Otkrivanje neusklađenosti u strukturi ponude i potražnje nužan je postupak koji treba prethoditi svakom planiranju obrazovnih programa kao i njihovih ishoda. Svaka takva analiza mora uzeti u obzir prirodan odljev u mirovinu, ali mnogo je važnije definirati razvojne potrebe tako da neki od programa koji možda pokazuju viškove mladih po radnom mjestu mogu u stvarnosti biti nedostatni za srednjoročne planove razvoja. Evo pitanja koja se moraju postaviti u tom slučaju:

- › Kakvi su programi potrebni za budući razvoj?
- › Koliko i kakvih će nam zanimanja trebati za ključne djelatnosti koje će biti nositelji razvoja?
- › Trebaju li nam 3-godišnji ili 4-godišnji programi te koliko treba osigurati viših i visokih kvalifikacija po ključnim djelatnostima?
- › Kakve je obrazovne ishode nužno osigurati s obzirom na djelatnosti u kojima se koriste sektorska zanimanja?

U ovom poglavlju pokušat ćemo dati primjere kako se rezultati gore opisane analize profila sektora mogu koristiti za praktične namjene kao što je planiranje upisa i upisnih kvota i planiranje razvoja ljudskih resursa koje je usklađeno s potrebama gospodarskog razvoja.

5.1. Zamjena postojeće radne snage u ključnim djelatnostima Z&SS

Vrlo često prostorni raspored sektora ima puno veći utjecaj na tržištu rada nego što se čini analizirajući podatke za cijelu zemlju. Na nacionalnoj se razini može činiti da je ponuda i potražnja za znanjima nekog od sektora izjednačena, ali kada gledamo regionalna tržišta rada vidimo često velike neujednačenosti koje doprinose rastu nezaposlenosti mladih. U Hrvatskoj je mobilnost radne snage mala, tako da se ne može očekivati da će mladi iz jedne regije preseliti u drugu za poslom dovoljno brzo da ne uđu u dugotrajnu nezaposlenost ili da se ne zaposle izvan svoje struke. Kad se analizira mobilnost, treba svakako imati na umu i činjenicu da ona dodatno ovisi i o plaćama u pojedinoj skupini zanimanja pa će kod zanimanja s manjim plaćama ona i biti manja. Sljedeća tablica prikazuje raspored obrazovnih programa u sektoru te broj poduzeća i zaposlenih prema županijama kako bismo vidjeli kakav je odnos zaposlenih i mladih koji završavaju škole.

Sektor 12	Zaposleni s sektorskim zanimanjima	Zaposleni stari 50-64 godine	Godišnji odlazak u mirovinu	Maturanti iz 3-god. škola	Maturanti iz 4-godišnjih škola	Maturanti 4. godišnjih škola koji ostaju na tržištu rada (53%)	Maturanti koji ostaju na tržištu iz 3-god. i 4-god. škola	Mladih po radnom mjestu
PŽ	79	27	2	-	91	48	48	27,0
BJ	136	46	3	-	87	46	46	15,1
SB	110	37	2	-	67	36	36	14,4
VT	73	25	2	-	44	23	23	14,3
ZD	174	59	4	-	88	47	47	11,9
SI	132	45	3	-	64	34	34	11,4
KR	321	108	7	-	147	78	78	10,8
VU	198	67	4	-	84	45	45	10,0
ŠI	173	58	4	-	73	39	39	9,9
OS	479	162	11	-	155	82	82	7,6
KA	185	62	4	-	58	31	31	7,4
VŽ	384	130	9	-	119	63	63	7,3
ST	1.009	340	23	-	241	128	128	5,6
KP	272	92	6	-	58	31	31	5,0
RH	10.632	3.587	239	-	2.162	1.146	1.146	4,8
RI	1.059	357	24	-	186	99	99	4,1
DU	212	72	5	-	28	15	15	3,1
GZG	4.381	1.478	99	-	525	278	278	2,8
PU	512	173	12	-	47	25	25	2,2
GO	49	16	1	-	-	-	-	0,0
ZG	491	166	11	-	-	-	-	0,0
ČA	202	68	5	-	-	-	-	0,0

Tablica 21. Zamjena radne snage u sektoru Z&SS

U Tablici 21. vidimo opći trend za RH, a to je 10.632 zaposlena u sektorskim zanimanjima. Od toga je 3.587 starijih od 50 godina – u mirovinu ih odlazi 239, a svake godine maturira 2162, dok je onih koji ostaju na tržištu i stvarno traže posao 1146 – što znači da je 4,8 mladih po jednom radnom mjestu.

Podatci su za svaku županiju različiti, primjerice:

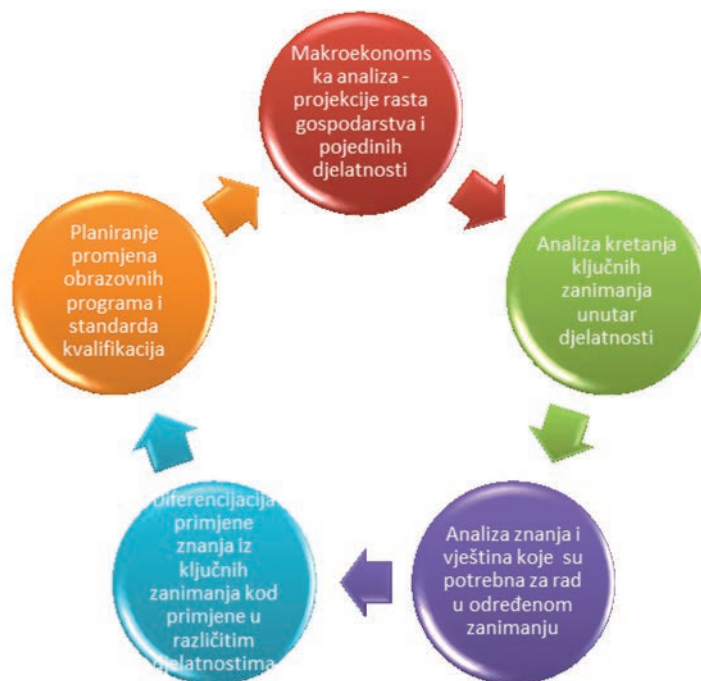
- U Požeško-slavonskoj županiji od 79 zaposlenih sa sektorskim zanimanjima njih 27 su u dobi od 50-64 godine. Dvoje ih godišnje odlazi u mirovinu, a maturanata koji ostaju na tržištu je 48, što je 27 osoba po jednom radnom mjestu, što je i najviše za cijelu RH.
- Taj je broj prilično visok i u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, 15 mladih na jedno radno mjesto.

- U Splitsko-dalmatinskoj – 1009 zaposlenih u sektorskim zanimanjima, 340 su stariji od 50 godina, u mirovinu ih ide 23, a maturanata je 241; onih koji stvarno traže posao je 128, znači 5,6 mladih po jednom radnom mjestu.
- Zadarska županija – 4,1 mladih po jednom radnom mjestu.
- Virovitičko-podravska – 14,3 mladih po jednom radnom mjestu.
- Brodsko-posavska – 14,4 mladih po jednom radnom mjestu.
- Grad Zagreb – 4381 zaposleni sa sektorskim zanimanjima; 1478 ih je starije od 64 godine, a 99 ih ide u mirovinu, 525 ih maturira, 278 ih ostaje na tržištu što je 2,8 mladih po jednom radnom mjestu.

Iz tablice zaključujemo da Grad Zagreb i Istarska županija mogu imati manjkove radne snage u ključnim djelatnostima za sektor. Možemo zaključiti da je broj mladih koji aspiriraju na jedno radno mjesto sa sektorskim zanimanjima u velikoj neravnoteži kad se usporede veliki gradski centri (Zagreb, Split, Rijeka, Zadar) i ostali dijelovi RH. Neminovno nam se nameće pitanje zašto postoji toliko škola ili pak zašto standardne upisne kvote nisu uvjetovane stvarnim stanjem na tržištu rada već interesom mladih za ta zanimanja (traži se dodatni upis učenika u pojedine škole zbog velikog interesa i odličnih ocjena učenika). Isto je tako zanimljiv podatak o, primjerice, nedostatku medicinskih sestara-tehničara opće zdravstvene njege u velikim bolničkim sustavima (gdje su sestre preopterećene i ima ih manje no što sustav zahtijeva) a istovremeno imamo nezaposlene medicinske sestre na HZZ-u. Jedno je pak sigurno: mi i dalje educiramo ljude s visokim standardima kvalifikacija (što iscrpljuje proračun RH) koji se danas, ali još lakše kad RH bude u EU, mogu zapošljavati bez dodatnih verifikacija u svim zemljama Unije koje ćemo i mi biti članovi.

OBRAZOVNE POTREBE ZA GOSPODARSKI RAZVOJ

Planiranje ljudskih resursa koje bi trebalo popratiti razvojne strategije županija značajno bi trebalo utjecati kako na upisne kvote tako i na vrste obrazovnih programa koji će se nuditi u budućnosti ali i na specifične obrazovne ishode svakoga od programa. Usklađenost budućih potreba i sadašnjih kvalifikacija trebala bi biti dio procesa izgradnje znanja za potrebe regionalnog razvoja. U Hrvatskoj je takva usklađenost u povojima te je značajan izazov staviti obrazovne institucije u funkciju gospodarskog razvoja. Pri tome nije cilj ponoviti povezanost pojedinih poduzeća s pojedinim školama i njihovim potrebama nego pokušati predvidjeti buduće potrebe na tržištu rada i planirati kvalifikacije koje ih zadovoljavaju.

Slika 21. Proces planiranja kvalifikacija

Shema prikazuje mogući proces kojim se treba koristiti za planiranje kvalifikacija za potrebe gospodarskog razvoja. Svi elementi metodologije koje su izneseni u ovom profilu sektora mogu se upotrijebiti za planiranje regionalnih i nacionalnih kvalifikacija. Planirati samo na nacionalnoj razini može dovesti do velikih grešaka budući da se primjena znanja uvelike razlikuje iz jedne djelatnosti do druge i kvalifikacijski okvir trebao bi podupirati nadogradnju znanja kako unutar pojedinih obrazovnih sektora tako i između različitih sektora. Primjerice, stolar koji je radio u građevinskoj industriji morao bi moći nadograditi svoje kompetencije za rad u drvenoj industriji budući da su mnoge komponente znanja i poznavanje materijala slični. S druge strane, primjena bazičnih znanja također bi mogla naći svoje mjesto i u djelatnosti brodogradnje, ali ovdje su primjena i nadogradnja znanja neophodne, a takva zanimanja nalaze se u sektoru Strojarsstva, brodogradnje i metalurgije. Takva protočnost znanja značajna je za zapošljivost radnika u uvjetima brze prilagodbe znanja i vještina promjenama na tržištima roba i usluga. Globalna će konkurencija zahtijevati agilne, prilagodljive i inovativne obrazovne sustave.

ZAKLJUČCI

Potražnja za zanimanjima

1. Obuhvat sektora Zdravstva i socijalne skrbi prema broju osoba koje imaju zanimanja iz Z&SS nije značajan u ukupnom radnosposobnom stanovništvu i čini 4.29%, dok je udjel u ukupnoj za poslenosti 5.43%, a u ukupnoj nezaposlenosti 1.17%. Radna snaga u sektoru Z&SS čini 5.04% ukupne radne snage te možemo zaključiti da ovaj sektor znatno više doprinosi zaposlenosti no što je prisutan u radnosposobnom stanovništvu.
2. Disperzija zanimanja Z&SS u gospodarstvu nije izražena kao što je, primjerice, slučaj sa sektorom E&R ali ipak postoji.

3. Iako nema tipične disperzije, ipak zanimanja pokrivaju 4 kruga obuhvata pa ih je vrijedno pratiti, posebno kod dugoročnih kretanja same djelatnosti.
4. Nužno je planirati upise kao i kvalifikacije na razini županije ili regije jer vrlo je neujednačen prostorni raspored pravnih osoba iz ključnih djelatnosti za sektor Z&SS, kako ne bi došlo do veće nezaposlenosti mladih.

Ključne djelatnosti za sektor Z&SS

- › Prihodi koje stvaraju djelatnosti ključne za sektor Z&SS nisu značajne za cijelu RH jer je razina dobiti bitno niža nego prosjek gospodarstva, a i produktivnost rada.
- › Prostorna koncentracija vrlo je velika i većina kapaciteta je u Gradu Zagrebu.

Potražnja za kompetencijama

- › Razmjerno je mali broj zajedničkih strukovnih kompetencija za sva zanimanja, one su specifične za svako zanimanje.
- › Odredili smo najzastupljenija zanimanja u sektoru a to su: medicinska sestra/tehničar opće zdravstvene njege, dentalni asistent, medicinski administrator (zanimanje dobiveno iz upitnika poslodavcima) – dominacija jedne velike skupine kompetencija, a to je zdravstvena njega. Slijede higijensko-epidemiološke mjere, dijagnostika, hitna medicinska stanja.
- › Visokoškolske ustanove za nastavak školovanja inzistiraju na podlozi koja se temelji na skupu kompetencija kao što su kemija, fizika, biologija.
- › Zahtjeve za kompetencijama očekivanima u budućnosti treba tražiti prije svega u strateškim razvojnim dokumentima.
- › Kod velikih i srednjih poslodavaca tražene kompetencije uglavnom su strukovne (bolnice, klinike i poliklinike), dok je kod malih poslodavaca prisutna široka paleta općih i strukovnih kompetencija (prema principu - jedan čovjek za sve).
- › Detaljnija analiza matrice kompetencija pokazat će koje su zajedničke (preklapajuće) skupine kompetencija za sektorska zanimanja, a koje su skupine specifične samo za neka – taj podatak puno znači kod planiranja kvalifikacija jer govori za koja je sve zanimanja moguće osmisliti jednu kvalifikaciju, definirati zajedničku specifičnost sadržaja, a sve u cilju racionalizacije, bolje kvalifikacije i bolje usmjerenosti na potrebe gospodarstva.
- › Poslodavci su bez izuzetka kao veliku vrijednost u smislu povećanja zapošljivosti istaknuli stručnu praksu kod poslodavca radi stjecanja radnog iskustva i radnih navika.

Ponuda zanimanja

- › Sektor Z&SS ima visoke stope aktivnosti i stope zaposlenosti što nam pokazuje podatak od 86,25 % stope zaposlenosti.
- › Dobna struktura kod sektora ukazuje na potencijalne probleme kod zamjene radne snage tako da bilo kakav rast potražnje mora naići na problem u ponudi radne snage.
- › Obrazovna struktura govori u prilog maloj prevalenciji nezaposlenih sa strukovnim školama, ali i njihovom najvećem zapošljavanju u sektoru – opažanje da raste postotak zapošljavanja osoba s fakultetom.
- › Sektor ima premali broj mladih, zaposlenih i nezaposlenih kao i neaktivnih te će stoga biti potrebna prostorna mobilnost.

Ponuda kvalifikacija

- › Broj upisanih učenika u obrazovne programe Z&SS nije bitno opao, kao što je slučaj u ostalim sektorima – analiziramo li pojedinačno, vidimo da je trend upisa održiv ili blago raste.
- › Pad upisa koji smo primijetili kod obrazovnog programa medicinska sestra /tehničar općezdravstvene njege objašnjavamo promjenom naziva i obogaćivanjem kurikulumima, te produživanjem obrazovnog programa s 4 na 5 godina.
- › Sve ovo vidimo i kod drugoga obrazovnog programa, a to su primalje asistentice – bilježimo lagani pad broja učenika u četverogodišnjim programima – 1,3% dok je sveukupni pad 0,98%.
- › Daleko su najučestalija odredišta za mlade koji su završili strukovno obrazovanje iz podsektora Zdravstva zanimanja zdravstvenog inženjera i tehničara gdje ova zanimanja imaju zakonski određen monopol pristupa – to su odredišta za 4/5 zaposlenih medicinskih sestara, farmaceutskih tehničara i zubotehničara, 2/3 primalja te oko polovine fizioterapeuta i tehničara općezdravstvene njege – odstupanja su prisutna kod sanitarnih tehničara gdje se 1/3 zapošljava u trgovačkim zanimanjima.
- › Prekvalificiranost je izuzetno rijetka.
- › Horizontalna usklađenost obrazovnog programa i pravog zanimanja je visoka kod medicinskih sestara/tehničara općezdravstvene njege, farmaceutskih tehničara, zubotehničara i primalja asistentica – natpolovična kod fizioterapeuta i laboratorijskog tehničara, a visoka za sanitarnog tehničara.
- › Zbog visokih očekivanja mladih u odnosu na visoko obrazovanje nužno je osigurati vertikalnu prohodnost, ali i zadržati kvalifikacije koje se koriste na tržištu rada na razini srednjeg obrazovanja.

Uvjeti na tržištu

- › U sektoru su uvjeti rada malo iznad prosjeka u RH.
- › Postoji relativna mogućnost prominencije visokim plaćama, ali za vrlo mali broj zaposlenih.
- › Velika većina ugovora je zato na neodređeno vrijeme, a sati rada su 40 – 42 sata tjedno.

- › Većina zaposlenih radi u velikim bolničkim centrima s preko 500 i više zaposlenih, a slijede ih poliklinike i ordinacije sa 1-10 zaposlenih.
- › Zaključujemo da bi motivacija za obrazovne programe koji vode ka sektorskim zanimanjima trebala imati iznadprosječni intenzitet s obzirom na sve veću privatizaciju sektora i ulasku RH u EU.

Očekivanja

- › Sektor Z&SS rastući je sektor
- › Produljenje ljudskog života - starenje stanovništva
- › Produljenje radnog vijeka
- › Ubrzani napeti način života
- › Okrenutost nekad kurativne medicine – medicine, estetike, ljepote, sklada uma i tijela – na poseban i nov način
- › Povećanje broja ljudi koji nisu pacijenti s dijagnozom, već im je ta dijagnoza moguća prijetnja, boom farmakološke industrije
- › Boom konzumentske medicine koja je dostupna malobrojnima
- › Ipak zaključak – ne smijemo nikad zaboraviti kakve su kompetencije liječnika – kirurga koji drži nečije srce na dlanu ili kakvo je to lice medicinske sestre koja pacijenta budi i ponovno dočekuje na ovom svijetu
- › Sva predviđanja, a to su naše stope aktivnosti, zaposlenosti i nezaposlenosti govore u prilog dobre potražnje za zanimanjem iz sektora koja će predvidljivo ostati na istoj razini ili se čak i povećavati
- › Najvažniji izvor zamjene radne snage i novog zapošljavanja je u mladima
- › Kretanje upisa ukazuje na interes škola za zanimanja u zdravstvu te se uvode i novi programi – dentalna asistentica, obogaćuju se postojeći – medicinska sestra/tehničar opće zdravstvene njege, a postoje indicije za osmišljavanje novih programa – medicinski administrator, medicinski pediker i sl.
- › S druge strane ukupan se broj upisanih smanjuje postepeno što može dovesti do manjka radne snage u sektoru i potrebe uvoza
- › Premda su plaće u sektoru iznad prosjeka države i sigurnost zaposlenja visoka, atraktivnost zanimanja u zdravstvu ovisit će o mogućnosti razvoja karijere unutar zdravstva koje omogućava postupni rast prihoda, mogućnost usavršavanja i mobilnost u europskom okružju

INDUKTIVNI ZAKLJUČAK

- › sektor nije u stagnaciji ili regresiji što je dobro i afirmativno
- › sadašnje stanje je kompleksno i nadamo se da će u budućnosti biti puno jednostavnije i ujednačenije
- › imamo državne bolnice - velike sustave - puno posla - malo medicinskog osoblja - puno kompetencija za svakog pojedinačnog zdravstvenog radnika - jedan čovjek za sve - pojedine bolnice funkcioniraju dobro, neke odlično zahvaljujući čovjeku organizatoru, njegovu trudu, neograničenom vremenu – općenito - ljude liječimo, spašavamo im živote, trudimo se da im bolesni dani lakše prođu, dijagnostiku u ovim teškim uvjetima podižemo na viši nivo, bolnice renoviramo...
- › ...ali problemi postoje, a to su:
 - dugotrajne liste čekanja na pojedine pretrage i operacione zahvate
 - nedostatak empatije osobito kod starijih i nemoćnih
 - nemogućnost kontakta s liječnicima jer su jednostavno prezaposleni
 - liječnici obiteljske medicine zapravo ne dolaze svojim znanjem do izražaja jer samo skreću pacijente ka specijalističkim pregledima (neophodno im je dobro poznavanje rada na računalu)
- › privatiziranje zdravstva - otvaranje velikih klinika, poliklinika, skupnih ordinacija – deinstytucionalizacija - gdje se uglavnom sve može i za pacijenta se nađe potrebno vrijeme
 - to je dobro za naše mlade ljude koji završavaju obrazovne programe iz sektora Z&SS, ali s velikom pažnjom i oprezom treba analizirati koje upisne kvote gdje propisati, jer analiza je pokazala da pojedini dijelovi RH dobro zapošljavaju mlade, pri čemu grad Zagreb ne ostaje kao jedini interesantan
- › medicina ljepote - estetskih zahvata - estetske dentalne medicine kojoj se i populacija u Hrvatskoj sve više priklanja - a liječnici koji put i ne znaju ili ne žele reći NE
- › pomoćni farmaceutski pripravci - proteini, hormoni, vitamini koji uzimaju maha kao dodatci prehrani za športaše i općenito mlade ljude čiji je ideal ljepota tijela
- › preventivna medicina - ali u njenom lošijem izdanju gdje zapravo lijekovima ne liječimo bolest nego sprječavamo njezin nastanak u budućnosti - gdje velika populacija ljudi postaje potencijalni konzument lijekova
- › trend osviještenog razmišljanja o zdravoj prehrani gdje se preklapamo sa sektorom poljoprivrede i šumarstva
- › medicinski turizam - koji je u zamahu, a gdje se u sklopu liječenja nudi i smještaj

Dodatci

Dodatak 1.

Popis zanimanja u sektoru (NKZ)

NAZIV	OVO ZANIMANJE PRETEŽNO KORISTI ZNAJANJE IZ MOG SEKTORA - UNESI BROJ SEKTORA	UPIŠI NAZIV PODSEKTORA KOJEM OVO ZANIMANJE PRIPADA	OVO ZANIMANJE KORISTI NEKA ZNAJANJE IZ MOG SEKTORA	ŠIFRA SEKTORA IZ PROFILA
čelnik humanitarne organizacije			xx	93
dužnosnik humanitarne organizacije			xx	93
ravnatelj poslovanja zdravstvene ustanove			xx	12
ravnatelj škole			xx	15
ravnatelj predškolske ustanove			xx	15
ravnatelj ustanove socijalnog rada			xx	93
direktor male obrazovne ustanove			xx	15
direktor male zdravstvene ustanove			xx	12
direktor male ustanove socijalnog rada			xx	93
direktor male ustanove za šport i rekreaciju			xx	14
direktor maloga veterinarskog društva			xx	1
diplomirani anatom	12			12
diplomirani fiziolog	12			12
diplomirani patolog	12			12
diplomirani inženjer medicinske biokemije	12			12
diplomirani sanitarni inženjer	12			12
doktor medicine	12			12
doktor opće medicine	12			12
doktor obiteljske medicine	12			12
doktor školske medicine	12			12
doktor medicine rada	12			12
doktor medicine internist	12			12
doktor medicine pneumoftizeolog	12			12
doktor medicine infektolog	12			12
doktor medicine neurolog	12			12
doktor medicine psihijatar	12			12
doktor medicine neuropsihijatar	12			12
doktor medicine dermatolog i venerolog	12			12

doktor medicine dermatolog	12	12
doktor medicine pedijatar	12	12
doktor medicine opći kirurg	12	12
doktor medicine neurokirurg	12	12
doktor medicine dječji kirurg	12	12
doktor medicine maksilofacijalni kirurg	12	12
doktor medicine urolog	12	12
doktor medicine ortoped	12	12
doktor medicine otorinolaringolog	12	12
doktor medicine oftalmolog	12	12
doktor medicine ginekolog i opstetričar	12	12
doktor medicine anesteziolog i reanimatolog	12	12
doktor medicine transfuziolog	12	12
doktor medicine radiolog	12	12
doktor medicine radioterapeut	12	12
doktor medicine radioterapeut i onkolog	12	12
doktor nuklearne medicine	12	12
doktor fizikalne medicine i rehabilitacije	12	12
doktor medicinske mikrobiologije s parazitologijom	12	12
doktor medicine patološki anatom	12	12
doktor medicine klinički citolog	12	12
doktor sudske medicine	12	12
doktor medicine klinički farmakolog	12	12
doktor medicine klinički farmakolog i toksikolog	12	12
doktor socijalne medicine	12	12
doktor javnog zdravstva	12	12
doktor medicine epidemiolog	12	12
doktor medicine dentalis specijalist obiteljske dentalne medicine	12	12
doktor doktor medicine dentalis specijalist dječje i preventivne dentalne medicine	12	12
doktor medicine dentalis specijalist ortodonticije	12	12
doktor medicine dentalis specijalist parodontologije	12	12
doktor medicine dentalis specijalist dentalne protetike	12	12
doktor medicine dentalis specijalist oralne kirurgije	12	12
doktor medicine dentalis specijalist oralne medicine	12	12

doktor medicine dentalis specijalist restaurativne dentalne medicine i endodoncije	12		12
doktor med. dent. dentalni i oralni patolog i parodontolog	12		12
doktor medicine dentalis	12		12
veterinar	1	xx	1
veterinar kućnih ljubimaca	1	xx	1
magistar farmacije	12		3
magistar farmacije klinički farmaceut	12		3
magistar farmacije za ljekovito bilje	12		3
magistar farmacije na ispitivanju i kontroli lijekova	12		3
magistar farmacije farmaceutski informatičar	12		3
magistar farmacije u veleprodaji	12		3
sveučilišni asistent kineziologije		xx	14
sveučilišni profesor kineziologije		xx	14
predavač pedagogije		xx	15
sveučilišni asistent pedagogije		xx	15
sveučilišni profesor pedagogije		xx	15
sveučilišni asistent psihologije		xx	15
sveučilišni profesor psihologije		xx	15
sveučilišni asistent defektologije		xx	15
sveučilišni profesor defektologije		xx	15
sveučilišni asistent socijalnog rada	12		15
sveučilišni profesor socijalnog rada	12		15
predavač kriminalistike		xx	15
sveučilišni asistent kriminalistike		xx	15
sveučilišni profesor kriminalistike		xx	15
predavač biologije		xx	1
sveučilišni asistent biologije		xx	1
sveučilišni profesor biologije		xx	1
sveučilišni profesor prirodnih znanosti		xx	15
nastavnik medicinskih predmeta ???	12		12
nastavnik dentalne medicine	12		12
nastavnik veterinarskih predmeta	12		1
nastavnik farmacijske skupine predmeta	12		3
nastavnik medicinske biokemije	12		12
sveučilišni asistent medicine	12		12
sveučilišni asistent stomatologije	12	xx	12

sveučilišni asistent veterine	12		1
sveučilišni asistent farmacije	12		3
sveučilišni asistent medicinske biokemije	12		12
sveučilišni profesor medicine	12		12
sveučilišni profesor stomatologije	12	xx	12
sveučilišni profesor veterine		xx	1
sveučilišni profesor farmacije	12		3
sveučilišni profesor medicinske biokemije	12		12
profesor biologije		xx	1
profesor farmaceutskih predmeta	12		3
profesor osnovnih i socijalnih medicinskih znanosti	12		12
profesor kliničkih medicinskih znanosti	12		12
profesor fizioterapije	12		12
profesor predmeta dentalne medicine	12		12
profesor medicinskobiokemijskih predmeta	12		12
učitelj biologije		xx	1
školski pedagog		xx	15
školski defektolog		xx	15
odgojitelj u učeničkom domu		xx	15
istraživač odgojnih znanosti		xx	15
organizator obrazovanja odraslih		xx	93
samostalni istraživač sociolog		xx	15
psiholog rada		xx	15
školski psiholog		xx	15
klinički psiholog		xx	15
psiholog forenzičar		xx	15
športski psiholog		xx	15
psiholog		xx	15
diplomirani socijalni radnik u domu	12		12
diplomirani socijalni radnik u obrazovanju	12		15
diplomirani socijalni radnik u zdravstvu	12		12
diplomirani socijalni radnik	12		15
diplomirani socijalni radnik u centru	12		93
diplomirani socijalni radnik u pravosuđu	12		93
savjetnik socijalne skrbi	12		93
sanitarni inspektor		xx	12

zdravstveni inspektor		xx	12
inspektor uređaja s radioaktivnim zračenjem		xx	3
inspektor zaštite okoliša		xx	3
veterinarski inspektor		xx	1
tehničar radioloških sustava		xx	3
tehničar farmaceutskih sustava		xx	3
tehničar farmaceutskih proizvoda		xx	3
tehnolog farmaceutskih proizvoda		xx	3
inženjer zaštite na radu		xx	3
tehnički suradnik za zaštitu okoliša		xx	3
operator na audiometrijskoj opremi		xx	12
operator na elektrokardiografskoj opremi		xx	12
operator na elektroencefalografskoj opremi		xx	12
rentgen tehničar	12		12
operator na opremi medicinske radiologije		xx	12
operator na opremi medicinske radiografije		xx	12
operator na medicinskoj skenirajućoj opremi		xx	12
farmakološki tehničar	12		1
zdravstveno laboratorijski tehničar (med. Lab. teh)	12		1
sanitarni tehničar	12		12
prvostupnik sanitarnog inženjerstva (sanitarni inženjer)	12		12
dentalna asistentica	12		12
dentalni tehničar (zubotehničar)	12		12
viši dentalni tehničar	12		12
fizioterapeutski tehničar (fizioterapeut)	12		12
prvostupnik fizioterapije (viši fizioterapeut)	12		12
farmaceutski tehničar	12		12
prvostupnik radne terapije (radni terapeut)	12		12
medicinska sestra. Tehničar opće zdravstvene njege	12		12
prvostupnica sestrištva (viša medicinska sestra)	12		12
primalja asistentica (primalja)	12		12
prvostupnica primaljstva (viša primalja)	12		12
nastavnik tjelesne i zdravstvene kulture		xx	14
nastavnik za mentalno retardirane osobe		xx	15
nastavnik za osobe s poremećajima u ponašanju		xx	15
strukovni učitelj njege bolesnika	12		12

strukovni učitelj ginekološko-opstetričke njege	12		12
strukovni učitelj preventivne zdravstvene tehnike	12		12
strukovni učitelj zdravstvene laboratorijske tehnike	12		12
strukovni učitelj kozmetologije	12		12
strukovni učitelj fizioterapije	12		12
strukovni učitelj zubne protetike	12		12
strukovni učitelj farmaceutske laboratorijske tehnike	12		1
socijalni radnik za ostvarivanje prava	12		93
socijalni radnik u centru	12		93
socijalni radnik u domu	12		93
socijalni radnik u obrazovanju	12		93
socijalni radnik u zdravstvu	12		93
socijalni radnik u pravosuđu	12		93
socijalni radnik	12		93
monter medicinske elektronike, specijalizirani		xx	7
mehaničar za medicinsku i laboratorijsku opremu		xx	6
mehaničar za medicinsku i laboratorijsku opremu, majstor		xx	6
izrađivač kirurških instrumenata, specijalizirani		xx	6

Dodatak 2.

Djelatnosti po podsektorima (NKD)

- › 1. krug – više od 60% zaposlenih imaju sektorska zanimanja

Djelatnosti medicinske i stomatološke prakse

Ostale djelatnosti zdravstvene zaštite

Djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem za osobe s teškoćama u razvoju, duševno bolesne i osobe ovisne o alkoholu, drogama ili drugim opojnim sredstvima

Djelatnosti socijalne skrbi bez smještaja za starije osobe i osobe s invaliditetom

- › 2. krug – od 40 - 59% zaposlenih imaju sektorska zanimanja

Proizvodnja medicinskih i stomatoloških instrumenata i pribora

Djelatnosti bolnica

Djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem za starije osobe i osobe s invaliditetom

Ostale djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem

Ostale djelatnosti socijalne skrbi bez smještaja

- › 3. krug – od 20 - 39% zaposlenih imaju sektorska zanimanja

Djelatnosti kućanstava koja zapošljavaju poslugu

- › 4. krug – od 0 - 19% zaposlenih imaju sektorska zanimanja

Vađenje sirove nafte

Prerada i konzerviranje mesa i proizvodnja mesnih proizvoda

Proizvodnja mlinskih proizvoda, škroba i škrobnih proizvoda

Proizvodnja pekarskih i brašeno-konditorskih proizvoda

Proizvodnja ostalih prehrambenih proizvoda

Proizvodnja ostalog tekstila

Proizvodnja odjeće, osim krznene odjeće

Proizvodnja obuće

Piljenje i blanjanje drva

Proizvodnja proizvoda od drva, pluta, slame i pletarskih materijala

Proizvodnja proizvoda od papira i kartona

Tiskanje i uslužne djelatnosti povezane s tiskanjem

Proizvodnja osnovnih kemikalija, gnojiva i dušičnih spojeva, plastike i sintetičkoga kaučuka u primarnim oblicima

Proizvodnja farmaceutskih pripravaka

Proizvodnja stakla i proizvoda od stakla

Proizvodnja proizvoda od gline za građevinarstvo

Proizvodnja ostalih proizvoda od porculana i keramike

Proizvodnja proizvoda od betona, cementa i gipsa

Proizvodnja metalnih konstrukcija

Proizvodnja elektroničkih komponenata i ploča

Proizvodnja elektromotora, generatora, transformatora te uređaja za distribuciju i kontrolu električne energije

Proizvodnja električne opreme za rasvjetu

Proizvodnja namještaja

Popravak proizvoda od metala, strojeva i opreme

Proizvodnja, prijenos i distribucija električne energije

Skupljanje, pročišćavanje i opskrba vodom

Skupljanje otpada

Oporaba materijala

Održavanje i popravak motornih vozila

Trgovina na veliko proizvodima za kućanstvo

Ostala specijalizirana trgovina na veliko

Nespecijalizirana trgovina na veliko

Trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama

Trgovina na malo ostalom opremom za kućanstvo u specijaliziranim prodavaonicama

Trgovina na malo ostalom robom u specijaliziranim prodavaonicama

Željeznički prijevoz putnika, međugradski

Skladištenje robe

Prateće djelatnosti u prijevozu

Djelatnosti pružanja univerzalnih poštanskih usluga

Hoteli i sličan smještaj

Odmarališta i slični objekti za kraći odmor

Kampovi i prostori za kampiranje

Ostali smještaj

Djelatnosti pripreme i usluživanja pića
Izdavanje knjiga, periodičnih publikacija i ostale izdavačke djelatnosti
Proizvodnja i distribucija filmova, videofilmova i televizijskog programa
Emitiranje radijskog programa
Djelatnosti žičane telekomunikacije
Djelatnosti bežične telekomunikacije
Djelatnosti satelitske telekomunikacije
Osiguranje
Poslovanje nekretninama uz naplatu ili na osnovi ugovora
Tehničko ispitivanje i analiza
Istraživanje i eksperimentalni razvoj u društvenim i humanističkim znanostima
Veterinarske djelatnosti
Ostale rezervacijske usluge i djelatnosti povezane s njima
Djelatnosti čišćenja
Državna uprava te ekonomska i socijalna politika zajednice
Pružanje usluga zajednici kao cjelini
Djelatnosti obveznoga socijalnog osiguranja
Predškolsko obrazovanje
Osnovno obrazovanje
Srednje obrazovanje
Visoko obrazovanje
Ostalo obrazovanje i poučavanje
Kreativne, umjetničke i zabavne djelatnosti
Knjižnice, arhivi, muzeji i ostale kulturne djelatnosti
Sportske djelatnosti
Zabavne i rekreacijske djelatnosti
Djelatnosti ostalih članskih organizacija
Ostale osobne uslužne djelatnosti

Dodatak 3.

Matrica kompetencija

Nalazi se u digitalnom obliku uz profil sektora.

Dodatak 4.

Analiza obrazovnih programa

Ponuda obrazovnih programa

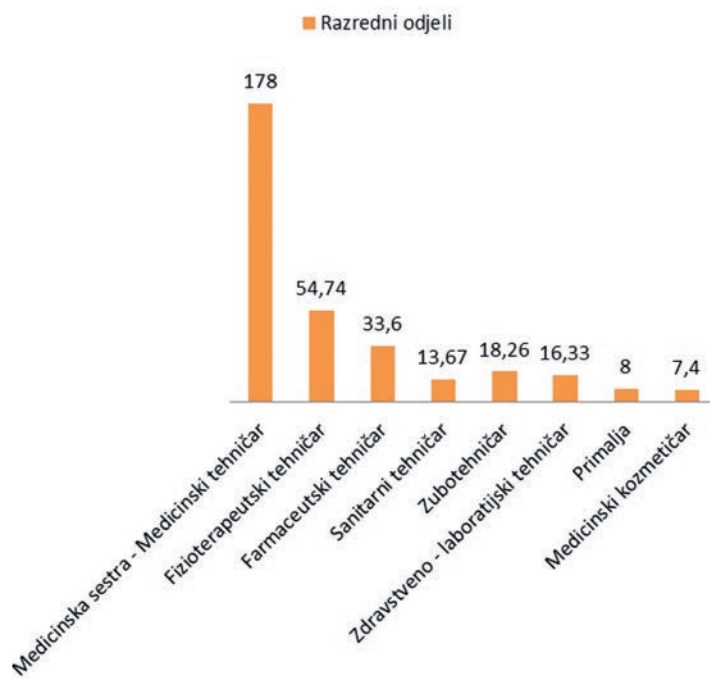
Kako bi se dobila što plastičnija slika stvarno dominantnih zanimanja i dao prioritet upravo njima, izradit će se i klasifikacija baze podataka *Učenici po programima 2010./11.* Izlučeni su programi koji spadaju u sektor zdravstva s ukupnim brojem učenika po svakom programu. Zatim je provedena selekcija po kategoriji naziva programa i kumulativno su zbrojeni svi učenici po programima. Potom je izrađen ukupan zbir i svaka grupa podijeljena je sa sumarnim zbirom i pomnožena s 100 da bi dobili %-tne udjele. Potom je napravljena selekcija po kriteriju učestalosti i napravljena je podjela po dominantnosti. Provedena je ABC analiza – Paretovom metodom. Određene su slijedeće granice:

- A = 54.12 %
- B = 27.84%
- C=18.05%

Na sljedećim slikama mogu se vidjeti tablični i grafički rezultati:

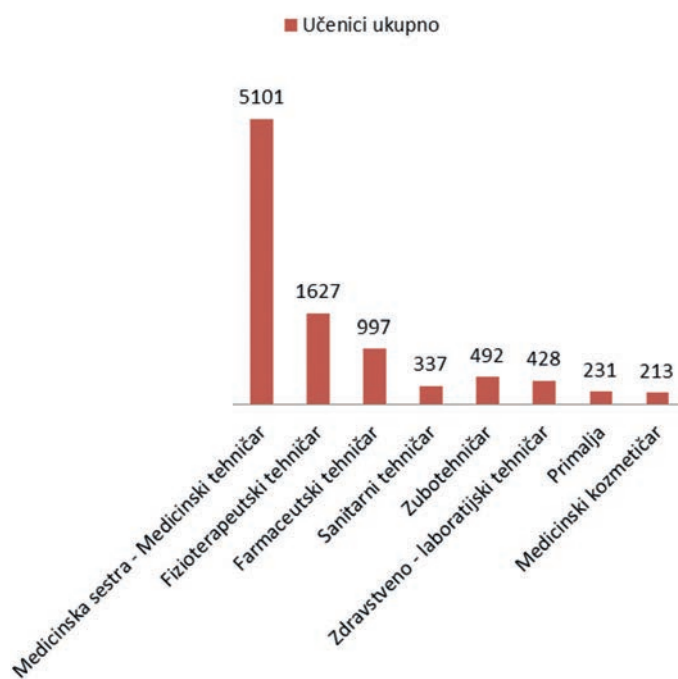
ZANIMANJE	RAZREDNI ODJELI	UKUPNO UČENIKA	POSTOTAK
Medicinska sestra – Medicinski tehničar	178,00	5101	54,11627
Fizioterapeutski tehničar	54,74	1627	17,26077
Farmaceutski tehničar	33,60	997	10,57713
Sanitarni tehničar	13,67	337	3,575217
Zubotehničar	18,26	492	5,219605
Zdravstveno - laboratorijski tehničar	16,33	428	4,540632
Primalja asistentica	8,00	231	2,450668
Medicinski kozmetičar	7,40	213	2,259707
Ukupno:	330,00	9426	100

Razredni odjeli

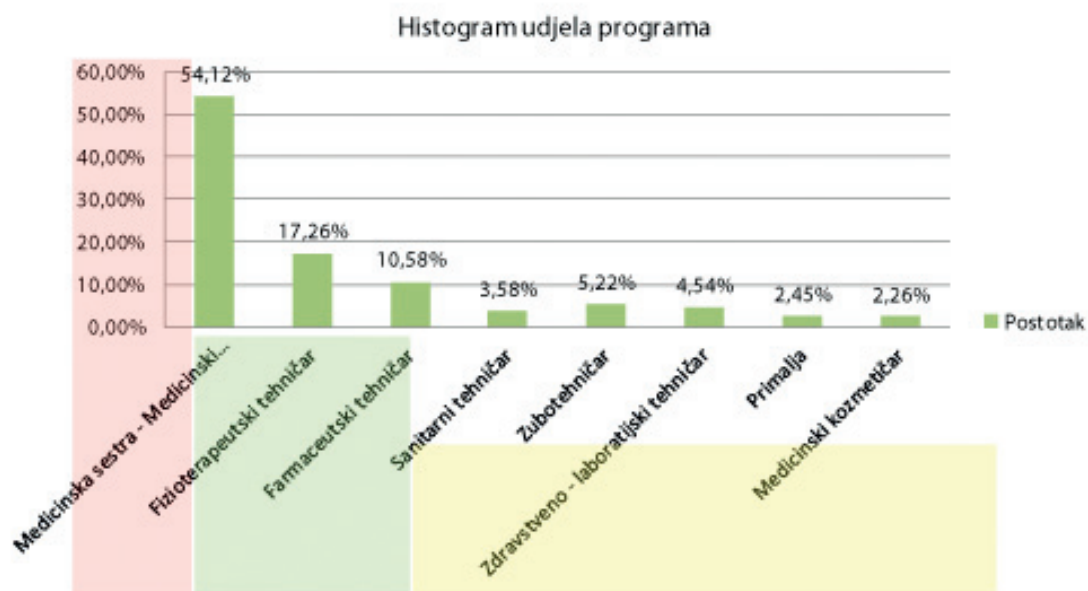
Broj razreda po pojedinim programima

Učenici ukupno

Broj učenika po pojedinim programima

Obzirom na prikaz u postotcima vidimo da grupa A čini 54,12 % svih programa, a slijedi grupa B sa vrlo malim i C sa manje od 5% udjela ukupnog broja učenika koji se upisuju u ove strukovne programe.

Udio sati po sadržaju i programima

MEDICINSKA SESTRA / TEHNIČAR OPĆE ZDRAVSTVENE NJEGE							
Naziv predmeta	Broj sati tjedno						
	I	II	III	IV	V		
Hrvatski jezik	5	5				10	2,7 %
Strani jezik	3	3				6	1,6 %
Povijest	2	2				4	1,1 %
Etika /Njeronauk	1	1				2	0,5 %
Geografija	2	2				4	1,1 %
Tjelesna i zdravstvena kultura	2	2				4	1,1 %
Matematika	3	3				6	1,6 %
Fizika	2	2				4	1,1 %
Njemački	2	2				4	1,1 %
Biologija	3	2				5	1,3 %
Informatika	1	2				3	0,8 %
Latinski jezik	2	2				4	1,1 %
Izborni predmet	2	2				4	1,1 %
Sociologija				1		1	0,3 %
Psihologija			2			2	0,5 %
Načela administracije u zdravstvu				1		1	0,3 %
Načela poučavanja			2			2	0,5 %
Socijalno i zdravstveno zakonodavstvo i pravni aspekti				2		2	0,5 %
Anatomija i fiziologija			4			4	1,1 %
Patologija				2		2	0,5 %
Mikrobiologija s parazitologijom i virologijom			3			3	0,8 %
Biokemija i biofizika			2			2	0,5 %
Radiologija			1			1	0,3 %
Djetetika					3	0	0 %
Higijena - preventivna medicina i zdravstveni odgoj				4	3	4	1,1 %
Farmakologija				2		2	0,5 %
Etika sestринства			3			3	0,8 %
Opća načela zdravlja i njega			3			3	0,8 %
Zdravstvena njega - opća i specijalna			8	6	2	14	3,7 %
Zdravstvena njega - kirurških bolesnika - opća i specijalna				6	8	6	1,6 %
Zdravstvena njega majke i djeteta			5	4	5	9	2,4 %
Zdravstvena njega - zaštita ment. zdravlja i psihijatrijskih bolesnika				2	4	2	0,5 %
Zdravstvena njega starijih osoba					4	0	0 %
Zdravstvena njega u kući					4	0	0 %
Izborni predmeti Hitni medicinski postupci			3			3	0,8 %
Izborni predmeti Osnove fizikalne i radne terapije			3			3	0,8 %
Izborni predmeti Zdravstvena njega bolesnika u operacijskom bloku				3	3	3	0,8 %
Izborni predmeti Intenzivna zdravstvena njega				3	3	3	0,8 %
Zdravstvene vježbe			120	120	240	240	64 %
Ukupno :	30	30	159	156	279	375	100 %

Udio sati po sadržaju i programima za medicinske sestre/tehničare opće zdravstvene njega

DENTALNI TEHNIČAR					FARMACEUTSKI TEHNIČAR - TEHNIČARKA								
Naziv predmeta	Broj sati tjedno				Ukupno	%	Naziv predmeta	Broj sati tjedno				Ukupno	%
	I	II	III	IV				I	II	III	IV		
Hrvatski jezik	4	4	4	4	16	4,2 %	Hrvatski jezik	4	4	4	4	16	5 %
Strani jezik	2	2	2	2	8	2,1 %	Strani jezik	2	2	2	2	8	2,5 %
Povijest	2	2	1		5	1,3 %	Povijest	2	2	1		5	1,6 %
Etika / Vjeronauk	1	1	1	1	4	1 %	Vjeronauk ili etika	1	1	1	1	4	1,3 %
Geografija	2				2	0,5 %	Geografija	2	1			3	0,9 %
Politika i gospodarstvo				1	1	0,3 %	Tjelesna i zdravstvena kultura	2	2	2	2	8	2,5 %
Tjelesna i zdravstvena kultura	2	2	2	2	8	2,1 %	Matematika	3	3	2	2	10	3,2 %
Matematika	2	2			4	1 %	Fizika	2	2	2		6	1,9 %
Fizika	2	2			4	1 %	Računalstvo	2				2	0,5 %
Kemija	2	2			4	1 %	Biologija	2	2			4	1,3 %
Biologija	2	1			3	0,8 %	Latinski jezik	2	2			4	1,1 %
Računalstvo				2	2	0,5 %	Politika i gospodarstvo				1	1	0,3 %
Latinski jezik	2	2			4	1 %	Anatomija i fiziologija	1	2			3	0,9 %
Tehnologija subotekničkog materijala	2	1			3	0,8 %	Osnove zdravstvene struke	2				2	0,6 %
Morfologija zuba	7				7	1,8 %	Uvod u laboratorijski rad	2				2	0,6 %
Anatomija i fiziologija		2			2	0,5 %	Opća kemija	3				3	0,9 %
Stomatološka anatomija sa gnatologijom		2			2	0,5 %	Organska kemija		3			3	0,9 %
Laboratorijska fiksna protetika		2	2		4	1 %	Analitička kemija		4			4	1,3 %
Laboratorijska mobilna protetika				4	4	1,6 %	Biokemija		2			2	0,6 %
Laboratorijska protetika vježbe		5	15	19	39	10 %	Farmaceutska kemija s farmakologijom			4	4	8	2,5 %
Socijalna medicina				1	1	0,3 %	Medicinska mikrobiologija		2			2	0,6 %
Mikrobiologija				1	1	0,3 %	Botanika s farmakologijom		3	3		6	1,9 %
Strukovna praksa		84	126	42	252	66 %	Farmaceutska tehnologija s kozmetologijom		8	7	15	4,7 %	
Ukupno:	32	116	158	76	382	100 %	Kemija prehrane			2	2	0,6 %	
							Industrijska proizvodnja lijekova			4	4	1,3 %	
							Prirodna jekovita sredstva			1	1	0,3 %	
							Strukovna praksa			168	21	189	60 %
							Ukupno:	32	32	200	53	517	100 %

Udio sati po sadržaju i programima za dentalnog tehničara

Udio sati po sadržaju i programima za farmaceutskog tehničara

PRIMALIA					ZDRAVSTVENO - LABORATORIJSKI TEHNIČAR								
Naziv predmeta	Broj sati tjedno				Ukupno	%	Naziv predmeta	Broj sati tjedno				Ukupno	%
	I	II	III	IV				I	II	III	IV		
Hrvatski jezik	4	4	4	4	16	4,2 %	Hrvatski jezik	4	4	4	4	16	3,5 %
Strani jezik	2	2	2	2	8	2,1 %	Strani jezik	2	2	2	2	8	1,8 %
Povijest	2	2	1		5	1,3 %	Povijest	2	2	1		5	1,1 %
Vjeronauk ili etika	1	1	1	1	4	1,1 %	Etika / Vjeronauk	1	1	1	1	4	0,9 %
Geografija	2	1			3	0,8 %	Geografija	2	1			3	0,7 %
Tjelesna i zdravstvena kultura	2	2	2	2	8	2,1 %	Politika i gospodarstvo				1	1	0,2 %
Matematika	2	2			4	1,1 %	Tjelesna i zdravstvena kultura	2	2	2	2	8	1,8 %
Fizika	2	2			4	1,1 %	Matematika	2	2	2	2	8	1,8 %
Računalstvo			2		2	0,5 %	Fizika	2	2	2	2	8	1,8 %
Kemija	2	2			4	1,1 %	Biologija	2	2			4	0,9 %
Biologija	3	1			4	1,1 %	Računalstvo	2				2	0,4 %
Latinski jezik	2	2			4	1,1 %	Latinski jezik	2	2			4	0,9 %
Politika i gospodarstvo				1	1	0,3 %	Osnove zdravstvene struke	2				2	0,4 %
Zdravstvena nega	5	5	9	10	29	7,6 %	Uvod u laboratorijski rad	2				2	0,4 %
Anatomija i fiziologija	3	1			4	1,1 %	Anatomija, fiziologija i osnove patofiziologije		2	2		4	0,9 %
Patologija s patofiziologijom		2			2	0,5 %	Opća kemija	2				2	0,4 %
Medicinska mikrobiologija s infektologijom		2			2	0,5 %	Organska kemija		3			3	0,7 %
Biokemija			1		1	0,3 %	Analitička kemija	2	2			4	0 %
Ginekologija			2	2	4	1,1 %	Fizička kemija		2			2	0 %
Porodništvo			2	4	6	1,6 %	Instrumentalne metode			2		2	0,4 %
Pedijatrija s neonatologijom i osnovama genetike			2	2	4	1,1 %	Biokemija			3		3	0,7 %
Klinička medicina	1	1	1		3	0,8 %	Medicinska biokemija			5	6	11	2,4 %
Farmakologija			1		1	0,3 %	Mikrobiologija i parazitologija			4	6	10	2,2 %
Socijalna medicina, zdravlje i okoliš			1		1	0,3 %	Laboratorijska hematologija			3	4	7	1,5 %
Zdravstvena psihologija			2		2	0,5 %	Imunohematologija i transfuzologija				2	2	0,4 %
Metodika zdravstvenog odgoja				2	2	0,5 %	Citološke i histološke tehnike				2	2	0,4 %
Prva pomoć				1	1	0,3 %	Osnove epidemiologije			1		1	0,2 %
Strukovna praksa		84	126	42	252	66 %	Strukovna praksa	35	70	140	91	356	74 %
Ukupno:	32	116	158	74	380	100 %	Ukupno:	66	100	173	123	456	100 %

Udio sati po sadržaju i programima za primalju

Udio sati po sadržaju i programima za zdravstveno-laboratorijskog tehničara

Dodatak 5.

Rezultati naših istraživanja dobivenih analizom izvršenih zadataka

Nr.	ZADATAK	REZULTAT
1	Prikupiti sve postojeće programe	Tablice nastavnih programa s predmetima i tjednim brojem sati Nastavni planovi i okvirni programi za područje zdravstva
2	Usporediti njihove sadržaje i sate, te uočiti preklapanja	Zaključak s dokazom o uočenim preklapanjima Analizom obrazovnog programa dolazimo do zaključka da se preklapaju samo opći predmeti, a svi strukovni predmeti imaju svoje specifičnosti pa se zbog toga i ne mogu preklapati.
3	Odrediti najmanji mogući broj budućih temeljnih kvalifikacija u sektoru	Temeljne kvalifikacije (nastale grupiranjem sličnih programa nakon uočenog preklapanja) i prijedlozi modula za specijalizaciju Nema mogućnosti preklapanja, a time niti grupiranja sličnih programa, ali postoje prijedlozi modula za specijalizacije tipa medicinska sestra/tehničar opće zdravstvene njege i radno mjesto na tržištu MEDICINSKI ADMINISTRATOR.
4	Ustanoviti njihovu utemeljenost uspoređivanjem s potrebama tržišta rada	Argumentirana odluka o utemeljenosti odabranih temeljnih kvalifikacija u usporedbi s potrebama tržišta rada Medicinski administrator i Dentalna asistentica (eksperimentalni program je već krenuo u 4 škole)
5	Donijeti odluku o kvalifikaciji koju treba ažurirati, potpuno iz početka osmisliti te, ako ima potrebe, kvalifikaciju koju treba osmisliti u suradnji s drugim sektorom	Argumentirana odluka o: 1. kvalifikaciji koja se treba ažurirati Dentalni tehničar – uskladiti program s novim tehnologijama 2. novoj kvalifikaciji koju treba stvoriti Medicinski administrator Medicinski pediker

